

02

DPI ONLINE COMPARATIVE STUDY EVENT
DPI ÇEVİRİMİÇİ KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMA ETKİNLİĞİ

**Overcoming Challenges During Difficult
Times in Conflict Resolution:**
THE NORTHERN IRELAND EXPERIENCE PART II

**Çatışma Çözümünde Zor Zamanlarda
Güçlükleri Aşabilmek:**
KUZZEY İRLANDA TECRÜBESİ İKİNCİ KISIM

26 NOVEMBER 2020 / 26 KASIM 2020

Published by *Yayınlayan*

Democratic Progress Institute *Demokratik Gelişim Enstitüsü*

11 Guilford Street

London WC1N 1DH

www.democraticprogress.org

info@democraticprogress.org

+ 44 (0) 20 7405 3835

Design, typesetting and cover design copyright © Medya Production Center

© DPI – Democratic Progress Institute *Demokratik Gelişim Enstitüsü*

DPI – Democratic Progress Institute is a charity
registered in England and Wales.

Registered Charity No. 1037236. Registered Company No. 2922108

This publication is copyright, but may be reproduced by any method
without fee or prior permission for teaching purposes, but not for resale.
For copying in any other circumstances, prior written permission must be
obtained from the publisher, and a fee may be payable.

*DPI – Demokratik Gelişim Enstitüsü İngiltere ve Galler'de kayıtlı bir vakıftır.
Vakıf kayıt No. 1037236. Kayıtlı Şirket No. 2922108*

*Bu yayının telif hakları saklıdır, eğitim amacıyla telif ödenmeksizin yada
önceden izin alınmaksızın çoğaltılabilir ancak yeniden satılamaz.
Bu durum dışındaki her tür kopyalama için yayıncıdan yazılı izin alınması
gerekmektedir. Bu durumda yayıncılara bir ücret ödenmesi gerekebilir.*

TABLE OF CONTENTS

Foreword	4
SESSION 1 Reflections on the Northern Ireland Experience	10
Discussion	16
SESSION 2 Reporting The Troubles: The Role of Media in Northern Ireland	20
Discussion	28
SESSION 3 Youth Engagement: Shaping Peace in Northern Ireland	34
Discussion	40
SESSION 4 The Role of Religious Leaders in Peace and Reconciliation in Northern Ireland	44
Discussion	54
Conclusion	60
Participant List	62
DPI Aims And Objectives	66
Board Members	68
Council of Experts	74

İÇİNDEKİLER

Önsöz	5
1. OTURUM Kuzey İrlanda Tecrübesine Dair İzlenimler	11
Tartışma Oturumu	17
2. OTURUM Sıkıntı Yılları'nı Haberleştirmek: Kuzey İrlanda'da Medyanın Rolü	21
Tartışma Oturumu	29
3. OTURUM Gençlerin Katılımı: Kuzey İrlanda'da Barışı Şekillendirmek	35
Tartışma Oturumu	41
4. OTURUM Kuzey İrlanda'da Barış ve Uzlaşmada Dini Liderlerin Rolü	45
Tartışma Oturumu	55
Sonuç	61
Katılımcı Listesi	63
Demokratik Gelişim Enstitüsü'nün Amaçları ve Hedefleri	67
Yönetim Kurulu Üyeleri	68
Uzmanlar Kurulu Üyeleri	74

Kerim Yıldız
DPI CEO

FOREWORD

On 26 November, DPI held its second online comparative study event entitled 'Overcoming Challenges During Difficult Times in Conflict Resolution: The Northern Ireland Experience Part II'. This planned online CSE aimed to follow on from the first event held in October that introduced a new multi-faceted group of participants to key concepts and actors in the Northern Ireland peace process. Therefore, this second event focused on thematic aspects of the Northern Irish experience such as the role of media, youth engagement and religious leaders in conflict resolution.

This activity brought together a mixed group of participants with diverse political affiliations and coming from a variety of professional backgrounds, including journalists, academics, business people and members of civil society. Participants heard from key actors with first-hand experience in working for peace and reconciliation on the island of Ireland.

The event began with a keynote address from Dermot Ahern, former Minister of Foreign Affairs from the Republic of Ireland, who was directly involved in the peace process in Northern Ireland. Ahern discussed his involvement in the conflict resolution process, most notably the secret talks with IRA members. Ahern highlighted that these secret talks, denied on several occasions by the Prime Minister at the time, were the foundation for the peace process as the condition for public negotiation was not

ÖNSÖZ

26 Kasım'da DPI, "Çatışma Çözümünde Zor Zamanlarda Zorlukların Üstesinden Gelmek: Kuzey İrlanda Deneyimi II. Bölüm" başlıklı ikinci çevrimiçi karşılaştırmalı çalışma etkinliğini düzenledi. Bu çevrimiçi etkinlik, Ekim ayında düzenlenen ve çok yönlü yeni bir katılımcı grubunu Kuzey İrlanda barış sürecindeki temel kavramlar ve aktörlerle tanıştıran ilk etkinliğin devamı niteliğindedir. Bu sebepten bu ikinci etkinlik, çatışma çözümünde medyanın rolü, gençlerin katılımı ve dini liderlerin rolü gibi Kuzey İrlanda deneyiminin daha spesifik yönlerine odaklandı.

Bu etkinlik, gazeteciler, akademisyenler, iş adamları ve sivil toplum üyeleri de dahil olmak üzere, çeşitli siyasi aidiyetlerden ve mesleklerden gelen karma bir katılımcı grubunu bir araya getirdi. Katılımcılar, İrlanda adasında barış ve uzlaşmaya yönelik çalışma konusunda ilk elden deneyime sahip kilit aktörleri dinlediler.

Etkinlik, Kuzey İrlanda'daki barış sürecinde bizzat görev almış İrlanda Cumhuriyeti eski Dışişleri Bakanı Dermot Ahern'in açılış konuşmasıyla başladı. Ahern, IRA üyeleriyle yaptıkları gizli görüşmeler de dahil olmak üzere, çatışma çözüm sürecine katılımını ele aldı. Ahern, o dönemde Başbakan tarafından kamu önünde inkâr edilen bu gizli görüşmelerin barış sürecinin temelini hazırladığını, zira o noktada toplumun açıktan gerçekleştirilecek müzakerelere hazır olmadığını ifade etti. Oturum boyunca

ready. Throughout the session, Dermot Ahern, stressed the importance of having talks, as without the latter there can be no peace. Despite the challenging situation, it is paramount to continue the conversation and engagement to eventually reach agreements with opposing sides.

The session on the role of media was conducted by two former journalists, Andy Pollak and Deric Henderson, who spoke about their own experiences of reporting the Troubles. There was an agreement that the media in Northern Ireland was largely sympathetic to the peace process and the environment was relatively safe for journalists. However, the main challenge for a journalist during a conflict, especially at the height of the Northern Irish conflict, was to remain neutral. Journalists in Northern Ireland were from the very divided communities they were reporting on, and as such had a personal and emotional attachment to it where they needed to remain detached. On the topic of reporting peace, Pollak stated that peace is less attractive for journalists to cover compared to reporting conflict. Both speakers recognized the absence of social media in the NI peace process, remarking that its presence in today's society presents a new and very challenging environment within which journalists must operate.

Dr Martin McMullan and Sean Madden from Youth Action Northern Ireland, covered the topic of youth engagement in the Northern Irish peace process. They discussed the various initiatives of Youth Action which aim to improve the participation of young people in peace and democracy processes. Dr McMullan and Madden spoke about the ongoing segregation in Northern Ireland as part of the legacy of the Troubles and its effects on the youth and society. Therefore, they highlighted the importance of having initiatives that eradicate division, bring young people from different communities together and create spaces for discussion between young people.

ca Dermot Ahern, müzakerelerin önemini vurguladı, müzakereler ve diyalog olmadan barışın tesis edilemeyeceğini söyledi. Koşullar ne kadar zorlayıcı olursa olsun, tarafların nihayetinde bir anlaşmaya varabilmesi için diyalogu ve teması sürdürmek çok önemlidir.

Medyanın rolünü ele alan oturumdaki konuşmacılar, ikisi de eski gazeteciler olan Andy Pollak ve Deric Henderson oldu; ikili, İrlanda'nın Sıkıntıları Dönemi esnasında yaşananları nasıl haberleştirdiklerini aktardı. Kuzey İrlanda medyasının büyük ölçüde barış sürecine sempati duyduğu ve ortamın gazeteciler için nispeten güvenli olduğu konusunda hemfikir idiler. Öte yandan çatışma sırasında, özellikle de Kuzey İrlanda'da yaşanan olayların zirve yaptığı dönemde, tarafsız kalabilmek gazeteciler için çok büyük bir zorluktu. Kuzey İrlanda'daki gazeteciler, haberleştirdikleri bölünmüş toplulukların bizzat içinden geliyorlardı ve bu nedenle, tarafsız olmaları gereken bir meseleyle kişisel ve duygusal bağları mevcuttu. Barış haberciliği konusunda Pollak, gazeteciler için barışı haberleştirmenin, çatışmalara kıyasla daha az cazip olduğunu ifade etti. Her iki konuşmacı da Kuzey İrlanda barış sürecinde sosyal medyanın henüz var olmadığını hatırlattı; sosyal medyanın günümüzdeki varlığının gazeteciler adına yeni ve türlü zorlukları içeren bir ortam oluşturduğunu ifade etti.

Gençlik Eylemi Kuzey İrlanda'dan Dr. Martin McMullan ve Sean Madden, Kuzey İrlanda barış sürecine gençlerin katılımı konusunu ele aldılar. Gençlerin barış ve demokrasi süreçlerine katılımını iyileştirmeyi amaçlayan çeşitli Gençlik Eylemi girişimlerini tartıştılar. Dr. McMullan ve Madden, Sıkıntı Yılları mirasının bir parçası olarak Kuzey İrlanda'da devam eden ayrımcılık ve bunun gençlik ve toplum üzerindeki etkileri hakkında konuştu. Bu ayrışmayı ortadan kaldıran, farklı topluluklardan gençleri bir araya getiren ve gençler arasında ortak diyalog alanları yaratan girişimlerin önemini vurguladılar.

The last session of the online CSE examined the role of religious leaders in peace and reconciliation in Northern Ireland, with Bishop Trevor Williams as speaker, who discussed the work of the Corrymeela Community – a dispersed Christian community of Catholics and Protestants working towards reconciliation. He underlined that religious leaders occupy a unique space as trusted leadership that is not political, that allows them to act as honest and impartial brokers during conflict. Bishop Williams gave examples of individual religious leaders, such as Father Alec Reid, who were instrumental in bringing opposing sides together to talk. He also spoke about reconciliation programmes and the role religious actors have in furthering these. He highlighted the important role that religious leaders can play in contributing to the building of a new story for peace and hope after conflict.

The online comparative study event forms part of a larger series of activities planned in the context of the project: “Supporting inclusive dialogue at a challenging time in Turkey”, supported by the EU, the Norwegian and Irish government.

Kerim Yıldız

*Chief Executive Officer
Democratic Progress Institute*

Çevrimiçi etkinliğin son oturumunda, Kuzey İrlanda'da barış ve uzlaşmada dini liderlerin rolü ele alındı. Konuşmacı Piskopos Trevor Williams, uzlaşma için çalışan Katolikler ve Protestanlardan oluşan karma bir Hıristiyan grubu olan Corrymeela Topluluğu'nun çalışmalarını anlattı. Dini liderlerin, siyasi olmayan güvenilir liderler olmasının çatışma sırasında dürüst ve tarafsız araçlar olarak hareket etmelerine olanak tanıyan benzersiz bir pozisyon olduğunu vurguladı. Piskopos Williams, muhalif tarafları konuşmak için bir araya getirmede önemli bir rol oynayan Peder Alec Reid gibi dini liderlerden örnekler verdi. Ayrıca uzlaşma programları ve dini aktörlerin bunları ilerletmedeki rolü hakkında konuştu. Çatışmadan sonra barış ve umut için yeni bir hikâye oluşturulmasına katkıda bulunmada dini liderlerin oynayabilecekleri önemli rolü vurguladı.

Çevrimiçi karşılaştırmalı çalışma etkinliği, AB, Norveç ve İrlanda hükümeti tarafından desteklenen “Türkiye'de zorlu bir zamanda kapsayıcı diyalogu desteklemek” projesi kapsamında planlanan daha geniş bir faaliyet dizisinin bir parçasını oluşturmaktadır.

Kerim Yıldız

*İcra Kurulu Başkanı
Demokratik Gelişim Enstitüsü*

SESSION 1

REFLECTIONS ON THE NORTHERN IRELAND EXPERIENCE

Dermot Ahern, former Minister of Foreign Affairs, Republic of Ireland

Dermot Ahern, Former Minister of Foreign Affairs, Republic of Ireland, was a key figure for more than 20 years in the Irish peace process, including in negotiations for the Good Friday Agreement and St Andrews Agreement. Ahern started the discussion by challenging the assumption of some international observers who presented the conflict as religious. The conflict was borne out of long-time entrenched tensions between different communities, and the tensions really escalated from 1969. It was an ethnic conflict with questions about the union of the island and the place of Ireland in the United Kingdom. He reminded the participants that from 1970s - 1990s, 3,500 people were killed.

Dermot Ahern traced the beginning of his political involvement to the fact that his hometown, Dundalk, suffered badly due to the conflict in the 1970s, and to the deprived state of the Irish economy at that time. Ahern was elected to the Irish parliament in 1987 and was quickly involved in the conflict resolution process when the then Prime Minister

Keynote speaker, Dermot Ahern, gives his reflections on the Northern Ireland Experience.

Konuşmacı Dermot Ahern Kuzey İrlanda tecrübesine dair fikirlerini paylaşırken.

1. OTURUM

KUZEY İRLANDA TECRÜBESİNE DAİR İZLENİMLER

Dermot Ahern, İrlanda Cumhuriyeti eski Dışişleri Bakanı

Eski İrlanda Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Dermot Ahern 20 yıldan fazla bir süre boyunca İrlanda barış sürecinde önemli bir rol oynadı; Hayırlı Cuma Anlaşması ve St. Andrews Anlaşması'nın müzakerelerine katıldı. Ahern, Kuzey İrlanda'daki çatışmanın dini nitelikte olduğunu öne süren kimi uluslararası gözlemcilerle katılmadığını ifade ederek sözlerine başladı. Çatışma, iki topluluk arasındaki köklü birtakım gerilimlerden dolayı ortaya çıktı ve esasen 1969'dan sonra hız kazandı. Adanın birleşmesi ve İrlanda'nın Birleşik Krallık'la ilişkisi gibi konularla bağlantılı olan etnik bir çatışma söz konusuydu. Ahern, 1970'lerden 1990'lara 3500 kişinin çatışmalarda hayatını yitirdiğini ifade etti.

Dermot Ahern, kendisinin siyasete atılmasını memleketi Dundalk'ın 1970'lerdeki çatışmalardan kötü etkilenmesine ve o zaman İrlanda ekonomisinin kötü bir durumda olmasına bağladı. Ahern, 1987'de İrlanda parlamentosuna seçildi ve o zamanki Başbakan Charles Haughey, IRA üyeleriyle gizli görüşmeler başlatmasını isteyince kendini hızla çatışma çözüm sürecinin içinde buldu. Dermot Ahern, Başbakan tarafından varlığı defalarca inkâr edilen bu gizli görüşmelerin barış sürecinin temeli olduğunu açıkladı. Gerçekten de Hayırlı Cuma Anlaşması, bu görüşmeler olmasaydı olmayacaktı.

Dermot Ahern, bu görüşmelerden kaynaklanan bazı zorlukları sıraladı. Bir parlamento üyesi olarak IRA "teröristleri" ile müzakere etmeleri konusunda siyasi ve kişisel bir ikilem tecrübe ettiğini aktardı. 1988'deki bir gününü örnek olarak ele aldı: IRA'nın lideri Gerry Adams'la, tam da bir patlama sırasında sekiz İngiliz askerinin öldürüldüğü gün tanışması gerekiyordu. Karar ne kadar zor olursa olsun, Ahern toplantıya gitti. Süreçten alınan bir ders, ne kadar sıklıkta saldırılar ve katliamlar yaşanırsa yaşanсын, bu tür olaylara verilen doğal insani tepkinin üstesinden gelmenin ve teröristlerle görüşmeye devam etmenin önemli olduğuydu, zira barışın görüşmeler olmadan sağlanması mümkün değildi. Bu tür süreçlerde boşluk oluşmasını engellemek önemlidir. Ahern, kendi partisi Fianna Fáil'in, barışçıl yollarla ve siyaset ile birleşik İrlanda idealine kavuşmayı hedeflediğini, bu yönüyle hem şiddet eylemleri hem siyaset üzerinden aynı idealin peşinden giden IRA'dan ayrıştıklarını ifade etti.

Charles Haughey asked him to start secret talks with IRA members. Dermot Ahern explained that these secret talks, denied on several occasions by the Prime Minister, were the foundation for the peace process. Indeed, the Good Friday peace agreement would not have happened without these talks.

Dermot Ahern listed some of the challenges that arose from holding these talks. There was a political and personal dilemma for him, as a member of parliament, to enter discussions with IRA "terrorists". He gave the example of a day in 1988 - the day before he was meant to meet Gerry Adams, the leader of the IRA, where eight British soldiers were killed during an explosion. However hard the decision was, he went ahead with the meeting. One lesson learned was that no matter how often and how many atrocities took place, it was important to overcome the natural human reaction to such atrocities and continue to meet terrorists, because without talks there is no peace. It is important to prevent a vacuum forming. Ahern clarified that his party, Fianna Fáil, was in favour of the united Ireland solution through peaceful and political ways, unlike the IRA, who used both violent and political ways.

Ahern highlighted the key elements that were instrumental in aiding the Northern Irish peace process. First, the conflict was internationalised by the involvement of the US and the EU. Ahern stressed that the support of American Presidents was essential, especially that of President Bill Clinton. The American involvement, and the role of the diaspora were key to the resolution. This helped to broaden the scope of the conflict. He also mentioned that being part of the European Union improved the situation with Britain. In Brussels, both the UK and the Republic of Ireland were equal partners of the Union. Secondly, the organisation of a referendum was also pivotal. It helped to get the support of the whole population for the conflict resolution process and suppress the dispositions of the constitution which blocked peace. Thirdly, the decommissioning of arms was

"One lesson learned was that no matter how often and how many atrocities took place, it was important to overcome the natural human reaction to such atrocities and continue to meet terrorists, because without talks there is no peace."

"Süreçten alınan bir ders, ne kadar sıklıkta saldırılar ve katliamlar yaşanırsa yaşansın, bu tür olaylara verilen doğal insani tepkinin üstesinden gelmenin ve teröristlerle görüşmeye devam etmenin önemli olduğuydu, zira barışın görüşmeler olmadan sağlanması mümkün değildi."

Ahern, Kuzey İrlanda barış sürecine katkıda bulunan temel unsurları sıraladı. İlk olarak, çatışma ABD ve AB'nin katılımıyla uluslararası bir boyut kazandı. Ahern ABD Başkanlarının, özellikle de Bill Clinton'ın desteğinin çok önemli olduğunu vurguladı. Amerikan müdahalesi ve diasporanın rolü çözüm bağlamında anahtar niteliğinde oldu. Bu katkılar, çatışmanın kapsamını genişletmeye yardımcı oldu. Ahern aynı zamanda iki ülkenin de AB üyesi olmasının İrlanda ve İngiltere arasındaki ilişkiyi iyileştirdiğini de belirtti. Brüksel'in gözünde İngiltere ve İrlanda Cumhuriyeti AB'nin eşit ortaklarıydı. İkinci olarak, referandumun gerçekleşmesi de çok önemli oldu. Referandum, çatışma çözüm süreci için tüm nüfusun desteğini almaya ve anayasanın barışı engelleyen yönlerini törpülemeye yardımcı oldu. Üçüncü olarak, silahların devreden çıkarılması barışın sağlanmasında çok önemli oldu zira Birlikçiler, çatışma çözümü sürecine katılmak için silahların bırakılmasını şart koşmuştu; bu süreç, bağımsız bir komisyon tarafından denetlenerek gerçekleşti. Ahern ayrıca, kendisine siyasi stratejisini barış süreci bağlamında şekillendirmesine yardım ettiği için milliyetçi parti lideri John Hume'u övdü; önemli olan toprakların birleşmesi değil, İrlanda topraklarında yaşayan insanların birleşmesiydi. Görüşmelerde karşılaşılan zorluklarla ilgili olarak Ahern, müzakerelerde bazı zorluklar yaşandığını ifade etti. Buna örnek olarak birlikçi partinin lideri olan Ian Paisley'in el sıkışmayı reddetmesini gösterdi.

Kuzey İrlanda'daki çatışmadan çıkarılan en önemli derslerden biri, barış anlaşmasında hiçbir işin yarım bırakılmaması gerektiğiydi. Hayırlı Cuma Anlaşması'nda birkaç yarım kalmış mesele vardı. Örneğin polis kuvveti konusu barış sürecine dahil edilmedi. Kuzey İrlanda nüfusunun bir parçası olan Milliyetçiler, polisi halkın sadece bir kesiminin (yani Birlikçilerin) çıkarlarını gözetken, ve üyeleri de bu kesime mensup olan mezhepçi bir kurum olarak görüyorlardı. 2006 yılında, barış anlaşmasından yıllar sonra bile bu konuların ele alınması çok zor oldu; Ahern bu sürece "Yapboz

pivotal in obtaining peace. This was a key demand of the Unionists' side to comply with conflict resolution, which was overseen by an independent commission. Ahern also praised John Hume, the nationalist party leader, for helping him to orientate his political strategy on the peace process; what was important was not the unity of the territory but rather to unite the people who lived on the territory in Ireland. Regarding the challenges faced during the talks, Ahern stated that there were some roadblocks in the negotiations. He recalled the day when Ian Paisley, leader of the loyalist party, refused to shake their hands.

One of the most important lessons learnt from the conflict in Northern Ireland was that no loose ends should be left in a peace deal. There were a couple of loose ends in the Good Friday Agreement. For example, the issue of policing was not included in the peace process. A part of the Northern Irish population, the Nationalists, viewed the police as a sectarian institution, with agents only coming from one community. In 2006, even years after the peace deal, discussions remained difficult, during what he called the "Peace of the Jigsaw". Indeed, during the St Andrew Agreement discussions where Sinn Fein agreed to support the newly reformed police service in Northern Ireland, Tony Blair had to go from one room to another because a number of political groups would still not sit in the same room.

With hindsight, Dermot Ahern gave an overview of the limits of the peace agreement. Even though the checkpoints, which embodied the conflict are gone, most of the education in Northern Ireland is segregated and there are still some no-go zones for certain communities. He sees Brexit as a step back to the disappearance of borders between Ireland and Northern Ireland. He stated that there is still work to be done in order to bring people together. There are also governance difficulties in Northern Ireland, with political parties historically opposing each other, which has resulted in numerous challenges when looking to implement a strategy in times of the Covid-19 pandemic.

Even though the peace process is stalled in Turkey, Ahern stated that there are a number of people that are looking forward to achieving peace and therefore they should take actions. A way to gather peo-

"Barış nihayetinde gelecek nesillere yönelik bir eylemdir."

Barışı" adını verdiğini ifade etti. Nitekim Sinn Fein'in Kuzey İrlanda'da yeniden yapılandırılan polis kuvvetini desteklemeyi kabul ettiği St. Andrew Anlaşması müzakereleri sırasında Tony Blair'in sürekli iki oda arasında gidip gelmesi gerekmişti, zira bazı siyasi partilerin mensupları hâlen diğerleriyle bir araya gelmeyi reddediyordu.

Günümüzden geçmişe bakan Dermot Ahern barış anlaşmasının sınırlarına dair genel bir özet sundu. Çatışmanın adeta vücut bulduğu kontrol noktaları artık mevcut olmasa da Kuzey İrlanda'daki eğitimin kurumlarının çoğu hâlen ayrılmış durumda ve kimi bölgeler hâlen bazı toplulukların giremeyeceği yerler olma niteliğini koruyor. Ahern, Brexit'i İrlanda ile Kuzey İrlanda arasındaki sınırların ortadan kalkması bağlamında bir gerekleme olarak görüyor ve insanları bir araya getirmek için hâlâ yapılması gereken işler olduğuna inanıyor. Siyasi partilerin geçmişten günümüze birbirlerine hep zıt düştüğü Kuzey İrlanda'da, bir yandan da Covid-19 salgınının yarattığı zorluklar söz konusuken, yönetim bağlamında belirli bir strateji izleyebilmek epey güç oluyor.

Her ne kadar Türkiye'de barış süreci şu anda devam etmese de Ahern, barışa ulaşmak için can atan çok sayıda insan olduğunu, bu insanların bir şekilde eyleme geçmesi gerektiğini söyledi. İrlanda'daki insanları bir araya getirmenin bir yolu, onlara farklı toplulukların mensubu olan bireylerin aslında pek çok ortak noktası olduğunu göstermekti; bu, Türkiye'de de tekrarlanabilir. Barışı sağlayabilmek için aktörlerin risk alması gerekiyor. Dermot Ahern, barış için kendi siyasi kariyerine zarar verebilecek riskler aldı. Kuzey İrlanda çatışmasında dini liderler aracı olarak hareket etmek suretiyle tartışmalar için bir alan açmayı başardı. Böylesi süreçlerde gözetilmesi gereken diğer bir ilke ise çeşitliliğe ve tüm kültürlere saygı duymak ve "megafon" diplomasisini reddetmektir. Dermot Ahern, kendini diğer kişinin yerine koymanın önemini de vurguladı. Hizbullah ile görüşmenin ele alındığı bir AB toplantısı örneğini verdi; bu toplantıda İrlandalı ve İngiliz temsilciler diğer AB üyelerini grupla görüşmeye teşvik etmişti. Son olarak, saldırıların devam etmesine ve insanların çektiği acılara rağmen diyaloga devam etmek çok önemlidir. Ahern, siyaseten rakibi olan Kraliyetçi siyasetçi Ian Paisley'in sözlerini hatırlayarak, "Barış, nihayetinde gelecek nesillere yönelik bir eylemdir" dedi.

"Peace is, in the end, an act for future generations."

ple in Ireland was to show them that individuals' situations were similar between communities – this can be replicated in Turkey. Actors need to take risks in order to achieve peace. Dermot Ahern took risks that could have damaged his political life for peace. Religious figures were also pivotal by acting as intermediaries in the Northern Ireland conflict, which provided space for discussions. Another principle is the respect of diversity and of all cultures and rejecting “megaphone” diplomacy. Dermot Ahern also highlighted the importance of putting oneself in the shoes of the other person. He gave the example of one EU meeting discussing talks with Hezbollah, where Irish and British representatives were the only ones encouraging other EU members to discuss with the group. Lastly, it is paramount to continue the conversation, despite the continuation of attacks and people’s suffering. Recalling the words of Ian Paisley, his main loyalist opponent, he said that ‘peace is, in the end, an act for future generations’.

DISCUSSION

As a politician, did you ever fear that the public and the media would hold you responsible if the process in Northern Ireland failed? Did you fear the consequences of talking to “terrorists”?

Overall, there was great support for peace among the population. However, Ahern and his family did receive a number of threats, and his name appeared on the list of the police. These threats were challenging as the security around politicians in Ireland was not developed.

Dermot Ahern stated that when the Prime Minister asked him to enter the talks, he made it very clear that he would deny the existence of talks and therefore, Ahern was on his own during talks. Also, these talks occurred not long after he entered politics, and his relatives reminded him that if the information came out it would definitely affect his political career, as his constituency had very suffered greatly during the conflict. He did have second thoughts about getting involved but there was a greater good that convinced him to act.

Margaret Thatcher once called his hometown, Dundalk, ‘El Paso’ because so many IRA activists found shelter there. In 2000, Dundalk was chosen by Bill Clinton to make an address in support of the Good Friday agreement, who praised how the city changed economically and politically in the space of three decades thanks to the peace efforts calling it a “boom town”.

Dermot Ahern (Minister of Foreign Affairs, Republic of Ireland), Kerim Yıldız (DPI's CEO), Bertie Ahern (former Taoiseach) and Vegard Ellefsen (former Norwegian Ambassador to Turkey).

Dermot Ahern (İrlanda Cumhuriyeti eski Dışişleri Bakanı), Kerim Yıldız (DPI İcra Kurulu Başkanı, Bertie Ahern (eski İrlanda Başbakanı) ve Vegard Ellefsen (Norveç'in eski Türkiye Büyükelçisi)

TARTIŞMA OTURUMU

Bir siyasetçi olarak, Kuzey İrlanda sürecinin başarısız olması hâlinde halkın ve medyanın bundan sizi sorumlu tutacağından endişelendiğiniz oldu mu? “Teroristlerle” görüşmenin bir bedeli olabileceğinden endişelendiniz mi?

Genel olarak baktığımızda halk barışı büyük ölçüde destekliyordu. Fakat Ahern ve ailesine yönelik kimi tehditler de oldu; kendisinin adı polis listelerinde yer aldı. Bu tehditlerin sıkıntı yaratmasının bir sebebi de İrlanda’da siyasetçilerin güvenliğine dair tedbirlerin pek de yerleşmemiş olmasıydı.

Dermot Ahern, başbakanın kendisinden görüşmelere katılmasını isterken bir yandan da kamu önünde bu görüşmelerin varlığını inkâr edeceğini, Ahern’in görüşmeler esnasında tek başına olacağını söylediğini aktardı. Bu görüşmeler, Ahern siyasete atıldıktan kısa bir süre sonra başladı; akrabalarının da kendisine söylediği üzere eğer görüşmelerin gerçekleştiği bilgisi sızdırlıysaydı bu, Ahern’in siyasi hayatını kötü etkileyebilirdi zira kendi seçim bölgesindeki halk, çatışmalardan çok zarar görmüştü. Ahern görüşmelere katılmak konusunda tereddüt etti, ama nihayetinde ikna olmasını sağlayan şey, daha büyük ve nihai bir fayda için çaba gösteriyor oldukları inancıydı.

Bir keresinde eski İngiltere Başbakanı Margaret Thatcher, Ahern’in doğup büyüdüğü kasaba olan Dundalk’a ‘El Paso’ demişti; bunun sebebi çok sayıda IRA üyesinin kasabada sığınyor olmasıydı. 2000 yılında ise

During the secret talks, have you come together with representatives of the media and recommended that they should have a positive attitude towards the talks? Were there efforts to control the media?

There were no attempts to control the media as the press is very independent in Ireland. Moreover, the media did not know about the secret talks. During the public manifestations of the talks, some of the participants, including John Hume were sacrificed for meeting with terrorists. However, he was rehabilitated in the end when the negotiations succeeded. Media were understanding and the politicians were lucky that the media did not take any advantage of the situation that took place over the years.

In your presentation, you discussed the two sides, do you think that they had an equal ground to influence the population and get support? Was there any kind of obstacles put on one side?

In the south of Ireland, constitutional politicians articulated the desire for a united Ireland, but then the terrorists were trying to bomb loyalists and British citizens out of Northern Ireland. Some of these terrorists are now in Parliament; they have gone exclusively political. When it came to the referendum, both sides all favoured the affirmation of the Good Friday Agreement, even if one party in the North did not support it.⁽¹⁾ Despite difficulties, all parties have succeeded in having their voices heard.

(1) The Democratic Unionist Party (DUP) opposed the Good Friday Agreement.

Bill Clinton, Hayırlı Cuma Anlaşması'nı destekler nitelikte konuşmasını Dundalk'ta gerçekleştirmeyi seçti; 30 yıllık süreçte barışa yönelik çabaların bir sonucu olarak kasabanın ekonomik olarak ve siyaseten çok geliştiğine dikkat çeken Clinton, Dundalk'ın artık cazibe merkezi bir yer olduğunu ifade etti.

Gizli görüşmeler esnasında medya temsilcileriyle bir araya gelerek onlardan görüşmeleri olumlu bir şekilde haberleştirmelerini istediniz mi? Medyayı kontrol etmeye yönelik çabalar var mıydı?

İrlanda'da basın oldukça bağımsız olduğu için medyayı kontrol etmeye yönelik bir çaba sarf edilmedi. Zaten medyanın bu gizli görüşmelerden haberi yoktu. Görüşmelerin gizli olmaktan çıktığı dönemde aralarında John Hume'un da olduğu kimi katılımcılar, teröristlerle bir araya geldikleri için hedef gösterildiler. Fakat nihayetinde müzakereler başarılı olunca kendisine itibarı teslim edildi. Medya genel olarak anlayışlı davrandı; yıllar boyunca devam eden bu süreci medyanın suistimal etmeye çalışması siyasetçiler için gerçek bir şanstı.

Konuşmanızda iki tarafın olduğunu söylediniz. Sizce halkı etkilemek ve destek toplamak anlamında eşit olanaklara mı sahipti bu iki taraf? Tarafardan birinin önüne engeller koyulduğu oldu mu?

Sınırın güneyinde, yani İrlanda Cumhuriyeti'ndeki siyasetçiler birleşik İrlanda'ya yönelik isteklerini ifade ederken bir yanda da bombalı saldırılarla kraliyetçileri/birlikçileri ve İngiliz vatandaşları Kuzey İrlanda'dan kaçırmaya çalışan teröristler vardı. Referandumdan iki tarafın da Hayırlı Cuma Anlaşması'nı istediği sonucu çıktı, gerçi Kuzey İrlanda'da anlaşmayı desteklemeyen tek bir siyasi parti mevcuttu.⁽¹⁾ Tüm bu zorluklara rağmen tarafların tümü, seslerini duyurmakta muvaffak oldu.

(1) Demokratik Birlikçi Parti (DUP) Hayırlı Cuma Anlaşması'na karşı çıktı.

SESSION 2

REPORTING THE TROUBLES: THE ROLE OF MEDIA IN NORTHERN IRELAND

Andy Pollak, Journalist & founding director of the Centre for Cross Border Studies & **Deric Henderson**, former Press Association Ireland Editor

Andy Pollak is a former journalist, researcher, and former director of the Centre for Cross-Border Studies. Deric Henderson is a former journalist and the former editor of the Press Association Ireland. During the presentation and the discussion session, the speakers shared their insights and experiences about the role of media during the Troubles and conflict resolution.

Being a Journalist during The Troubles

Andy Pollack talked about how as a young journalist in the 1970s and 80s he did not think much about peace and working towards peace. As journalists, their priority was to get a good story – especially as Northern Ireland was at the forefront of worldwide attention. For example, when he covered the IRA hunger strike in 1981 and worked to discover what was happening behind the scenes, the story made the front-page news. However, looking back now, he does not believe that this would not have been the best action to take if he had been trying to find peace or end the hunger strike. This demonstrated that sometimes the activities of journalists are not helpful in peace processes.

Deric Henderson stated that the number one challenge for a journalist during the conflict, especially at the height of the Northern Irish conflict, was to establish the facts and to stay as neutral as possible. However,

Deric Henderson and Andy Pollak delivered a thorough overview of the role of media in Northern Ireland.

Deric Henderson ve Andy Pollak medyanın Kuzey İrlanda'daki rolüne dair kapsamlı bir sunum yaptılar.

2. OTURUM

SIKINTI YILLARI'NI HABERLEŞTİRMEK: KUZEY İRLANDA'DA MEDYANIN ROLÜ

Andy Pollak, Gazeteci, Sınır Ötesi Çalışmalar Merkezi kurucu direktörü
Deric Henderson, eski Basın Birliği İrlanda Editörü

Andy Pollak eski bir gazeteci, araştırmacı ve Sınır Ötesi Çalışmalar Merkezi'nin eski direktörüdür. Deric Henderson ise eski bir gazeteci ve İrlanda Basın Derneği'nin eski editörüdür. Sunum ve tartışma oturumu sırasında konuşmacılar Sıkıntı Yılları ve çözüm süreci esnasında medyanın rolü hakkındaki görüşlerini ve deneyimlerini paylaştılar.

Sıkıntı Yılları'nda Gazeteci Olmak

Andy Pollack, 1970'lerde ve 80'lerde genç bir gazeteci olarak barış ve barış için çalışmak hakkında çok da kafa yormadığını anlattı. Gazeteciler olarak, öncelikleri iyi haber peşinde koşmaktı, zaten Kuzey İrlanda dünya çapında ilgi odağıydı. Örneğin, Pollack 1981'de IRA'nın açlık grevini haber yaptığında ve perde arkasında neler olduğunu araştırdığında, bu haber ön sayfada kendine yer buldu. Ancak şimdi geriye dönüp baktığında, barışı sağlamaya veya açlık grevini sona erdirmeye çalışıyor olsaydı bu haberi yapmayacağını düşünüyor. Bu, bazen gazetecilerin eylemlerinin barış süreçlerine yardımcı olmadığını gösteriyor.

Deric Henderson, çatışma sırasında, özellikle de Kuzey İrlanda çatışmasının zirvesinde gazeteciler için bir numaralı zorluğun gerçekleri ortaya çıkarmak ve mümkün olduğunca tarafsız kalmak olduğunu belirtti. Bununla birlikte, bir çatışmayı haberleştirmenin mükemmel yöntemi diye bir şey yoktur. Gazetecilerin iyi haber yapması genellikle kaynakları ve tanıdıkları insanlara bağlıdır; aralarındaki güven, ilişkiyi kurmanın ve geliştirilmenin merkezinde yer alır.

Bir çatışma durumunda, gazeteciler olayı bütünüyle anlama ve haberleştirme konusunda ek sınırlamalarla karşı karşıya kalırlar. Gazeteciler özellikle çatışmalarda, zaman kısıtlamaları, teslim tarihleri, bütün olayı anlamama ya da öğrenememe nedeniyle bir olayı tam ve doğru bir şekilde haber yapmadıkları durumlarla karşı karşıya kalabilirler, çatışma durumlarında olan genelde budur. Ek olarak, çatışmaya karşı duyarsızlaşma tehlikesi de vardır, bu Kuzey İrlanda'da da oldu. Diğer gazetecilerin, ör-

there is no such thing as one perfect way to report on a conflict. The journalists are often only as good as their sources and the people they know, with trust between the two being central to establishing and developing this relationship.

In a conflict situation, journalists are faced with additional limitations regarding understanding and reporting the whole story. Specifically in conflict, journalists can face occasions where they have not fully and accurately reported a story due to time constraints, deadlines, or a lack of understanding of or access to the full story – especially stories about attacks. Additionally, there is also a danger of becoming desensitised to conflict, something that also happened in Northern Ireland. Whereas other journalists – such as foreign correspondents – had distance between themselves and the conflict, journalists in Northern Ireland were from the very divided communities they were reporting on, and as such had a personal, familial, and emotional attachment to it where they needed to remain detached. While the conflict was much smaller than many other conflicts, it was a very local and personal conflict; the population of Northern Ireland was only about one and a half million, so everyone knew someone who had been killed or injured, and for journalists, this meant the conflict was very often on their street.

Henderson's hometown was bombed in 1998 by Republicans opposed to the peace process, in an attack that killed 29 people and left hundreds more injured. Henderson did not return to his hometown in a journalistic capacity following this attack. His reasoning behind this decision was due to an earlier experience following the aftermath of an attack four years previous, where Loyalists had shot four customers at a pub. The next day he had gone to interview one of the victims' daughters, an experience which he remembers vividly. Seeing the discomfort that she was in, and understanding that in this time the family had wanted peace to be left alone, he vowed he would never knock on another victim or bereaved family member's door for a story.

Overall, the media in Northern Ireland was understanding of the situation. With a few exceptions – for instance, the response to John Hume's early talks with the IRA – the media was sympathetic to the peace process and did not report on it in a way that would negatively impact it. Furthermore, in Northern Ireland journalists were relatively safer than in other countries and conflict situations. Pollack recalled to only one instance in which he faced violence; he was confronted by several Loyalists when he was identified as a journalist working for The Irish Times later in his career. This was also the case for most journalists – except

neğin yabancı muhabirlerin aralarında olup bitenlerle bir mesafe varken, Kuzey İrlanda'daki gazeteciler bizzat haber yaptıkları bölünmüş, ayrılmış topluluklardandı ve bu nedenle tarafsız olmaları gereken bu durumda kişisel, ailevi ve duygusal bağları söz konusuydu. Çatışma diğer birçok çatışmadan çok daha küçük ölçekliydi, çok yerel ve kişisel bir çatışmaydı. Kuzey İrlanda'nın nüfusu sadece bir buçuk milyondur, bu yüzden herkes öldürülen veya yaralanan birini tanıyordu ve gazeteciler için bu, çatışmanın sık sık kendi mahallelerine de uğradığı anlamına geliyordu.

Henderson'ın doğup büyüdüğü yerde 1998 yılında barış sürecine karşı çıkan Cumhuriyetçiler tarafından 29 kişinin öldüğü ve yüzlerce kişinin daha yaralandığı bir saldırı gerçekleştirildi. Henderson, bu saldırının ardından kendi kasabasında gazetecilik yapmayı bıraktı. Bu kararın arkasındaki mantık, Kraliyetçilerin bir barda dört müşteriyi vurduğu dört yıl önceki bir saldırının ardından yaşadığı, daha önceki bir deneyiminden kaynaklanıyordu. Bu saldırının ardından ertesi gün kurbanların kızlarından biriyle röportaj yapmaya gitmişti; Henderson bu olayı hâlen çok iyi hatırladığını söylüyor. Kızın hissettiği rahatsızlığı görünce ve bu süre zarfında ailenin sadece rahat bırakılmayı istediğini anladığında, bir daha haber peşinde için başka bir mağdurun ya da aile üyesinin kapısını asla çalmayacağına dair kendine söz verdi.

Genel olarak, Kuzey İrlanda medyası duruma anlayışlı yaklaştı denilebilir. Birkaç istisna dışında (örneğin sürecin başlarında John Hume'un IRA ile görüşmelerine verilen tepki) medya barış sürecine ılımlı yaklaşıyordu ve süreci olumsuz etkileyecek bir şekilde haber yapmadı. Dahası, Kuzey İrlanda'da gazeteciler diğer ülkelere ve çatışma durumlarına göre nispeten daha güvendedi. Pollak, şiddete maruz kaldığı sadece bir olay olduğunu söyledi; kariyerinin geç dönemlerinde The Irish Times için çalışan bir gazeteci olarak birkaç Kraliyetçi ile karşı karşıya geldiğini aktardı. Pollak'ın 1980'lerde Fortnight dergisinde birlikte çalıştığı ve 2001 yılında Kraliyetçi bir paramiliter örgütün üyeleri tarafından öldürüldüğü iddia edilen Martin O'Hagan'ı hariç tutarsak, çoğu gazeteci için de benzeri bir durum geçerliydi.

Henderson aynı zamanda süreçte Bill Clinton, Bertie Ahern ve Tony Blair⁽²⁾ gibi liderlere sahip olmanın da çok önemli olduğunu, bu siyasetçilerin sürece kendilerini adadıklarını ve gazetecilerle daima iletişim hâlinde olduklarını da vurguladı.

(2) Bill Clinton, eski ABD Başkanı, Bertie Ahern, eski İrlanda Başbakanı ve Tony Blair, eski İngiltere Başbakanı. Üçü de Hayırlı Cuma Anlaşması sürecinde çalıştılar.

for Martin O'Hagan who Pollak worked with at the magazine Fortnight during the 1980s, and was killed in 2001, allegedly by members of a Loyalist paramilitary organisation.

Henderson also underlined that the importance of having leaders such as Bill Clinton, Bertie Ahern, and Tony Blair⁽²⁾, among several others, who were extremely dedicated to the cause, and always made themselves available to journalists.

Conflict Resolution and the Media in Northern Ireland

Pollack stated that in his career – with over 50 years working in journalism and in cross-border cooperation – he has found it hard to get the media to cover the crucial but slow and painstaking work of peace, either between communities in Northern Ireland or between the two jurisdictions on the island. This work is slow and unglamorous; it is not dramatic or violent, it does not make headlines, and as such, it is difficult to persuade the media to cover it.

In terms of conflict resolution and reconciliation efforts, Pollack ran the Opsahl Commission⁽³⁾ and later founded the Centre for Cross-Border Studies. During the 1990s, he was involved in the Opsahl Commission, which was set up by a group of citizens who felt that politicians were not making enough progress for peace. As part of this commission, they talked to thousands of people in Northern Ireland, held public hearings, and received written submissions, about people's opinions on the way forward for Northern Ireland. Pollak credits this as something that first gave him hope that the conflict in Northern Ireland could be resolved. This was shared by other members of the public. While Irish politicians were beginning to talk behind the scenes in the 1990s, there was a similar attitude in Northern Irish citizens, contributing to peace. Pollack later founded the Centre for Cross-Border Studies in Northern Ireland in 1998, following the Good Friday Agreement. The centre aimed to complement the peace process by researching and developing projects for practical cooperation between Northern Ireland and the Republic of Ireland. This was beyond political cooperation – it extended in areas of practical, mutual benefit for the two – such as education or healthcare.

(2) Bill Clinton, former US President, Bertie Ahern, former Taoiseach, and Tony Blair, former British Prime Minister, were involved in the Good Friday Agreement.

(3) The Opsahl Commission was an independent public enquiry headed by Torkel Opsahl, a Norwegian human rights lawyer.

Kuzey İrlanda'da Çatışma Çözümü ve Medya

Pollak, 50 yılı aşan gazetecilik ve sınır ötesi iş birliği sağlama kariyerinde medyayı yavaş ilerleyen ama çok önemli olan barış konusunu haberleştirilmeye teşvik etmeyi çok zor bulduğunu söyledi; bu Kuzey İrlanda'daki cemaatler arasındaki barış için de geçerli, sınırın iki yanındaki topluluklar arasındaki barış için de. Bu yöndeki çabalar hem yavaş ilerliyor, hem de cazibeli bir yanı yok, zira ani gelişen ya da şiddet içeren bir olay yok; manşete çıkabilecek böylesi olaylar olmadığı için de medyayı barışı haberleştirmeye ikna etmek zor.

Çatışma çözümü ve uzlaşma çabaları kapsamında Pollak Opsahl Komisyonu'nda⁽³⁾ bulundu, daha sonrasında Sınır Ötesi Çalışmalar Merkezi'ni kurdu. 1990'larda dahil olduğu Opsahl Komisyonu, siyasetçilerin barış konusunda yeterince ilerleme sağlamadığını düşünen bir grup vatandaş tarafından kurulmuştu. Pollak ve diğerleri komisyonun üyeleri olarak Kuzey İrlanda'da binlerce kişiyle bir araya gelip konuştular, açık duruşmalar gerçekleştirdiler ve kendilerine yazılan mektuplarda vatandaşlar, Kuzey İrlanda'da barışın nasıl olması gerektiğine dair düşüncelerini paylaştılar. Pollak, Kuzey İrlanda'da barışın sağlanabileceğine dair ilk olarak bu çalışmalar esnasında umut hissettiğini söylüyor. Bu konuda yalnız değil. İrlandalı siyasetçiler 1990'larda kapalı kapılar ardında barışa dair görüşmelere başlamıştı; Kuzey İrlanda vatandaşları da benzer biçimde barış için çabalıyordu. Hayırlı Cuma Anlaşması'nın ardından Pollak, 1998 yılında Kuzey İrlanda'da Sınır Ötesi Çalışmalar Merkezi'ni kurdu. Merkez, Kuzey İrlanda ve İrlanda Cumhuriyeti arasında iş birliği projeleri tasarlayıp geliştirerek barış sürecine katkıda bulunmayı hedefliyordu. Bu iş birliği sadece siyaset bağlamında değil, iki tarafa da faydası olacak eğitim ve sağlık gibi alanlarda da hedefleniyordu.

Günümüze dair konuşan Henderson, Kuzey İrlanda'nın şu anda olduğundan daha iyi bir yerde olabileceğine ve olması gerektiğine inanıyor. Hayırlı Cuma Anlaşması'nın imzalanmasından bu yana az siyasi ilerleme oldu. Kuzey İrlanda'da iktidar paylaşımı modelinde bir yönetim var fakat buna rağmen siyasette iyi niyet eksikliği olduğu gerçeği zaman zaman kendini epey hissettiriyor. Bu da insana, ülkenin daha fazla siyasi ilerleme ve gelişmeye yönelik değerli bir fırsatı boşa harcıyıp harcamadığını sor-

(3) Opsahl Komisyonu, Norveçli bir insan hakları hukukçusu olan Torkel Opsahl tarafından kurulmuş bağımsız bir kamu soruşturması komisyonuydu.

Commenting on today, Henderson believes that Northern Ireland could and should be in a better place than it currently is. The political progress since the signing of the Good Friday Agreement has been slow. Though Northern Ireland has the power-sharing executive in place, at times politics appears to have such a lack of goodwill that makes one wonder whether the country is potentially wasting a valuable opportunity for further political progress and development. Politics and divisions are still a problem for Northern Ireland; politicians and governments undertake negotiations without implementing anything that would lead to progress, and community divisions are not healing. Beyond ceasefires and political agreements, he says people also need peace of mind. Henderson believes that to achieve this, there needs to be a line drawn between the past and now. For example, the British government is debating whether they will carry out a public inquiry into the murder of Pat Finucane, who was a lawyer shot dead by Loyalist paramilitaries in 1989. There has been a sustained campaign by his family and supporters since his death. While the family's wishes are understandable, according to Henderson if the inquiry is carried out, it will be a repeat of the Bloody Sunday inquiry.⁽⁴⁾ The Bloody Sunday investigation cost around £200 million and lasted ten years, the outcome of which exonerated those murdered in a move that Henderson says confirmed what everyone knew all along. As such, he thinks people need to consider alternative ways of reaching closure. In this sense amnesty on jail time or remembrance projects, alongside practical help to those in need could be an alternative. Nevertheless, it should be remembered that there is no such thing as a quick peace.

The Importance of the Independence of the Media

Andy Pollack talked about how valuable it is, in a conflict, to have a media that is independent and works separately from the main political currents in society. For example, the Fortnight magazine where Pollack worked at was independent and did not take either a nationalist or unionist approach. In a conflict situation, where political discourse can become partisan, it is useful to have a magazine which has an independent neutral stance.

Independent media was valuable in the journalists' continued espousal of universal values of democracy, civil and human rights, and rule of law, which were in danger of getting lost in Northern Ireland due to murderous excess-

⁽⁴⁾ The Bloody Sunday Inquiry was established in 1998 by British Prime Minister Tony Blair after campaigns for a second inquiry by families of those killed and injured in Derry on Bloody Sunday during the peak of The Troubles.

Andy Pollack shared his experiences working in journalism and in cross-border cooperation in the island of Ireland.

Andy Pollack gazetecilik ve İrlanda adasında sınır ötesi iş birliğine dair tecrübelerini paylaştı.

gülatıyor. Siyaset ve ayrışmalar Kuzey İrlanda için hâlen sorunlu bir konu; politikacılar ve hükümetler ilerlemeye yol açacak herhangi bir konuda icraatte bulunmayı sürekli birbirleriyle tartışıyorlar, topluluklar arasındaki ayrışmalar ise ortadan kalkmıyor. Henderson, ateşkes ve siyasi anlaşmaların ötesinde, insanların huzura ihtiyaç duyduğunu söylüyor ve bunu sağlamak için geçmişle günümüz arasında bir çizgi çizilmesi gerektiğine inanıyor. Örneğin, İngiliz hükümeti, 1989'da Kraliyetçi paramilitar güçler tarafından vurularak öldürülen bir avukat olan Pat Finucane cinayetiyle ilgili kamuya açık bir soruşturma açıp açmayacağını tartışıyor. Ölümünden bu yana ailesi ve destekçileri tarafından sürekli bir kampanya yürütülüyor. Ailenin istekleri anlaşılır olsa da Henderson'a göre soruşturma yapılırsa Kanlı Pazar soruşturmasının bir tekrarı olacak.⁽⁴⁾ Kanlı Pazar soruşturması yaklaşık 200 milyon sterline mal oldu ve on yıl sürdü; bunun sonucunda, Henderson'ın herkesin zaten bildiğini söylediği bir biçimde öldürülenler aklanmış oldu. Bu nedenle Henderson insanların olanları sindirip aşabilmek için başka yöntemler bulmaları gerektiğini düşünüyor. Bu anlamda, hapis cezalarının affedilmesi veya anma projeleri, bunun yanı sıra ihtiyaç duyanlara birebir destek verilmesi kimi alternatifler olarak düşünülebilir. Yine de hızlı barış diye bir şeyin olmadığı unutulmalıdır.

⁽⁴⁾ 1998'da İngiltere Başbakanı Tony Blair tarafından başlatılan Kanlı Pazar soruşturması, Sıkıntı Yılları'nın zirvesinde Derry'de gerçekleşen Kanlı Pazar saldırısında öldürülen ve yaralananların ailelerinin talepleri sonucunda bu saldırıya yönelik ikinci bir soruşturma olarak gerçekleşti.

es on both sides of the conflict. Pollack can recall three instances where he believed Northern Ireland may have fallen into civil war due to these values being lost, but the media, other civil society organisations, and the church played an important role in upholding and reminding people of these values and civic and moral elements that held Northern Irish society together.

DISCUSSION

Do you think the peace process would have proceeded in the same way without the contributions of the United States and the Irish diaspora?

Deric Henderson believes the contribution from the United States was critical, and that the peace process would not have happened without Bill Clinton. Northern Irish leaders had been working with the United States for some years, with John Hume being critical to building these relationships. In the early 1990s, when the British government first started to engage in secret negotiations with the Republican movement, the involvement of the United States started to become more obvious, particularly once Bill Clinton became President. Henderson also noted that Tony Blair and Bertie Ahern made the situation in Northern Ireland their priority. Despite facing criticisms for this at first, they all decided to become actively involved in the process. In conclusion, the joint collaborative input from Dublin, Washington, and London was critical to the success of the peace process. Andy Pollack added that funding from Brussels was also critical and underlining again that it was an international collaborative effort of extraordinary leadership coming together that led to the successful peace process.

Former Taoiseach, Bertie Ahern, added his experience to the discussion. He argued that the relationship they had with Bill Clinton and Tony Blair meant a lot to the process as they did not 'sit at opposite sides of

"The relationship with Bill Clinton and Tony Blair meant a lot to the process as we did not sit at opposite sides of the table – we worked together even if we did not agree, which was crucial to the success of the process."

Bertie Ahern, Former Taoiseach

"Bill Clinton ve Tony Blair'le olan ilişkimiz çok önemliydi; masanın zıt taraflarına oturmadık, hemfikir olmasak bile birlikte çalıştık, bu da sürecin başarısı için çok önemli oldu."

Eski İrlanda Başbakanı Bertie Ahern

Medyanın Bağımsızlığının Önemi

Andy Pollack çatışmalarda medyanın bağımsız olmasının ve toplumdaki genelgeçer siyasi eğilimlere boyun eğmemesinin çok değerli olduğundan bahsetti. Örneğin Pollak'ın da çalıştığı Fortnight dergisi bağımsız bir yayındı, ne birlikçileri ne cumhuriyetçileri destekliyordu. Söylemlerin çok taraflılaşılabildiği çatışma durumlarında bağımsız bir tavır alan yayınların olması çok faydalıdır.

Medyanın bağımsız olması sayesinde gazeteciler demokrasi, medeni haklar ve insan hakları ve hukukun üstünlüğü gibi evrensel değerlere bağlı kalmayı başardılar; zira bu değerler, Kuzey İrlanda'da iki tarafın da aşırı şiddet kullanımına başvurması sebebiyle tehlikeye atılmıştı. Pollak, bu değerlerin kaybedilmesi nedeniyle Kuzey İrlanda'nın iç savaş yaşayabileceğine inandığı en az üç durumu hatırladığını ifade etti; fakat medya, sivil toplum kuruluşları ve kilise, Kuzey İrlanda halkına bu evrensel, medeni ve ahlaki değerleri sık sık hatırlatarak toplumu bir arada tutmayı başardı.

TARTIŞMA OTURUMU

Sizce ABD'nin ve oradaki İrlanda diasporasının katkıları olmasaydı barış süreci böylesi başarılı olur muydu?

Deric Henderson, ABD'nin desteğinin çok önemli olduğuna ve barış sürecinin Bill Clinton olmadan gerçekleşmeyeceğine inanıyor. Kuzey İrlanda'lı liderler birkaç yıldır ABD ile çalışıyorlardı; bu ilişkilerin inşa edilmesinde John Hume çok önemli bir rol oynamıştı. 1990'ların başında İngiliz hükümeti Cumhuriyetçi hareketle ilk kez gizli görüşmelere başladığında, ABD'nin sürece katılımı, özellikle de Bill Clinton başkan seçildikten sonra daha belirgin hâle gelmeye başladı. Henderson ayrıca Tony Blair ve Bertie Ahern'in Kuzey İrlanda'yı öncelikleri hâline getirdiklerini kaydetti. İlk başta bununla ilgili eleştiriler almalarına rağmen, adı geçen siyasetçilerin hepsi sürece aktif

the table' – they worked together even if they did not agree, and this was crucial to the success of the process. This is not always easy to do, but it is important to treat each other as human beings and respect the arguments from the other side.

Bertie Ahern and John Hume had been working on the relationship with the United States a long time before their active involvement in the run-up to the peace process and Good Friday Agreement. Bertie Ahern holds the view that outside intervention in conflicts is extremely important, and if it had been left to just the leaders on the island of Ireland, they would still be in the conflict. Therefore, internationalising the conflict and getting help from those not directly involved in something extremely important to peace. His later experience providing that outside intervention in other places in the last decade has further reinforced this view.

As a participant in this session, former Minister of Foreign Affairs Dermot Ahern expressed that he saw the personal relationship between Bertie Ahern, Bill Clinton, and Tony Blair as being critical to the process. He also talked about how when going to Washington, their role was to seek out every politician – beyond their counterparts in the American cabinet – who may be sympathetic to the situation in any way, to internationalise the conflict and get honest outside brokers involved. He recognises that there is resistance within Turkey to doing this, but he strongly believes it is vital.

What role do you think the media is supposed to play in conflict resolution and peacebuilding? What are the main principles of peace journalism?

Andy Pollack believes that journalists must strive to tell the truth, as they see it. This involves talking to all sides and making a judgement about where the truth lies. In addition, journalists must have in mind the universal values of democracy, civil and human rights, and rule of law – especially in conflict as warring parties can often override these values in favour of their aims. This can be a difficult balance for a journalist. Another important aspect is to make sure that the less powerful are heard.

Deric Henderson is not sure whether it is the job of journalists to promote peace, it is their job to accurately reflect what people are saying – which includes peace activists. He gave an example of the role Northern Irish journalists once played during the peace process. At the height of the negotiations that led to the Good Friday Agreement, journalists

Bertie Ahern and Dermot Ahern added their invaluable insights to the peace process discussion.

Bertie Ahern ve Dermot Ahern barış sürecine dair değerli görüşlerini paylaştılar.

olarak dahil olmaya karar verdiler. Dublin, Washington ve Londra'dan gelen ortak iş birliğine dayalı girdiler, barış sürecinin başarısı için kritik öneme sahipti. Andy Pollak, Brüksel'den sağlanan finansmanın da kritik olduğunu sözlerine ekledi ve başarılı barış sürecine yol açan unsurun, olağanüstü liderlerin uluslararası iş birliği çabası olduğunun bir kez daha altını çizdi.

Eski İrlanda Başbakanı Bertie Ahern kendi tecrübelerini aktardı. Bill Clinton ve Tony Blair ile olan ilişkilerinin, 'masanın zıt taraflarına oturmadıkları' için süreç için çok anlamlı olduğunu savundu; aynı fikirde olmasalar bile birlikte çalıştılar ve bu, süreçte başarı elde etmek için çok önemliydi. Bunu yapmak her zaman kolay değildir, ancak birbirinize insan gibi davranmak ve diğer tarafın argümanlarına saygı duymak önemlidir.

Bertie Ahern ve John Hume, barış sürecine ve Hayırlı Cuma Anlaşması'na giden yolda aktif olarak katılmalarından çok önce, ABD ile ilişkiler üzerinde çalışıyorlardı. Bertie Ahern, çatışmalara dışarıdan müdahalenin son derece önemli olduğunu ve çözüm sadece İrlanda adasındaki liderlere bırakılmış olsaydı hâlen çatışmanın içinde olacaklarını düşünüyor. Bu nedenle, çatışmayı uluslararasılaştırmak ve duruma doğrudan dahil olmayanlardan yardım almak barış için son derece önemlidir. Bertie Ahern'in son on yılda başka yerlere dışarıdan müdahalelerdeki deneyimi, bu görüşünü daha da güçlendirdi.

Konuşmacılardan eski Dışişleri Bakanı Dermot Ahern, Bertie Ahern, Bill Clinton ve Tony Blair arasındaki kişisel ilişkiyi süreç için kritik olarak gördüğünü ifade etti. Ayrıca Washington'a giderken görevlerinin, sadece Amerikan kabinesindeki meslektaşlarını değil, duruma herhangi bir şekilde sempati duyabilecek, çatışmayı uluslararasılaştıracak tüm siyasetçileri bulmak ve tarafsız dış arabulucuları tespit edebilmek olduğunu söyledi. Dermot Ahern Türkiye'de böylesi bir yaklaşıma karşı direnişin olduğunu kabul ediyor, ancak bu yaklaşımın sürecin başarısı açısından hayati olduğuna inanıyor.

Deric Henderson answering participant questions during the discussion session.

Deric Henderson tartışma oturumunda soruları cevaplarırken.

were called to a meeting with Gerry Adams, the leader of Sinn Fein, the day before a meeting David Trimble, the leader of the Ulster Unionist Party, was due to have with his party's executive. At the time, one of the main demands from the Unionists was that the IRA completely decommission their weapons – not just a ceasefire, but a complete handing over. There was a lot of resistance within the Republican movement to this, a 'make or break issue'. At the briefing with Gerry Adams, he told the journalists that the IRA would not be decommissioning their weapons. This story would cause serious influence among the Unionists who were meeting with Trimble the next day, and so the journalists who were there that day made a pact that they would not release the story. Henderson acknowledged that this example contradicted his earlier statements where he said journalists are not there to promote peace, but because there was so much invested in the peace talks, they all decided that they would not release this story that would disrupt it.

Sizce medyanın çatışma çözümü ve barış inşasındaki rolü ne olmalı? Barış gazeteciliğinin temel prensipleri nelerdir?

Andy Pollak gazetecilerinin gerçeği gördükleri gibi anlatmaya çalışmaları gerektiğine inanıyor. Bu bağlamda bütün taraflarla konuşmaları ve hakikatin ne olduğuna dair kendi akıllarını kullanmaları gereklidir. Gazetecilerin aynı zamanda demokrasi, medeni haklar ve insan hakları ve hukukun üstünlüğü gibi evrensel değerleri de benimsemesi gerekir, bu özellikle çatışma durumları için geçerlidir zira muarız taraflar genellikle kendi hedefleri doğrultusunda bu değerleri göz ardı etme eğiliminde olur. Gazeteciler için bu dengeyi tutturmak zor olabilir. Gazeteciliğin başka önemli bir boyutu ise daha güçsüz olanların sesini duyurmaya yardımcı olmaktır.

Deric Anderson barışı desteklemenin gazetecilerin işi olup olmadığından emin değil; gazetecilerin işinin insanların dediklerini doğru bir şekilde aktarmak olduğunu, buna barış aktivistlerinin de dahil olduğunu söyledi. Kuzey İrlandalı gazetecilerin süreçte oynadığı role bir örnek verdi. Hayırlı Cuma Anlaşması'yla sonuçlanan müzakerelerin zirvesinde gazeteciler Sinn Fein lideri Gerry Adams'la bir toplantıya davet edildi; ertesi gün ise Ulster Birlikçi Partisi lideri David Trimble'ın, partisinin yönetimiyle toplantısı vardı. O dönem birlikçilerin başlıca taleplerinden biri IRA'nın silahlarını tamamen bırakmasıydı, sadece ateşkes yapılmasını değil, silahların teslim edilmesini de istiyorlardı. Cumhuriyetçi harekette ise buna direnenler çoktu, dolayısıyla bu, çok kritik bir konu hâline gelmişti. Gerry Adams toplantısında gazetecilere IRA'nın silahlarını teslim etmeyeceğini söyledi. Bu haber ertesi gün Trimble'la bir araya gelecek olan Birlikçileri çok etkileyeceği için orada bulunan gazeteciler, Adams'ın söylediklerini haberleştirmeme sözü verdiler. Henderson, bu örneğin daha önce gazetecilerin barışı destekleme sorumluluğuna sahip olmadığını söylemesiyle çeliştiğini kabul etti, fakat barış görüşmeleri çok önemli olduğu için bu örnekteki gazeteciler, sürece zarar verebilecek bu haberi paylaşmamayı seçtiler.

SESSION 3

YOUTH ENGAGEMENT: SHAPING PEACE IN NORTHERN IRELAND

Dr Martin McMullen, Assistant Director of Youth Action Northern Ireland & **Sean Madden**, Senior Youth Worker at Youth Action and Social Change Initiative Fellow

Dr Martin McMullen and Sean Madden, respectively Assistant Director and Senior Youth Worker at Youth Action Northern Ireland, started the discussion by presenting Youth Action, a 75-year-old charity that works towards improving the lives of young people and their communities. Their mission is to improve the participation of young people in peace-building and democracy. Dr Martin McMullen is responsible for peace programmes and improving practices for young people's involvement in peace processes. Sean Madden focuses on employability and peace-building. The charity maintains relations with youth organisations all around the UK. Their presentation focused on the experience of young people and what is the lived reality today, what is happening at the community level, and what are young people's views on politics.

Dr Martin McMullen started off with a presentation on the ongoing segregation in Northern Ireland. According to statistics, Northern Ireland is one of the happiest places to live, but it also has the highest anxiety level than other parts of the United Kingdom. The legacy of the conflict can be seen everywhere. Children are growing up with walls in the landscape,

Dr Martin McMullen spoke about the work of Youth Action in Northern Ireland.

Dr. Martin McMullen Kuzey İrlanda Gençlik Eylemi'nin çalışmalarından bahsetti.

3. OTURUM

GENÇLERİN KATILIMI: KUZEY İRLANDA'DA BARIŞI ŞEKİLLENDİRMEK

Dr Martin McMullen, Gençlik Eylemi Kuzey İrlanda Yardımcısı & **Sean Madden**, Gençlik Eylemi Kıdemli Çalışanı ve Sosyal Değişim Girişimi Üyesi

Kuzey İrlanda Gençlik Eylemi Direktör Yardımcısı ve Kıdemli Gençlik Çalışanı olan Dr. Martin McMullen ve Sean Madden, gençlerin ve toplumlarının yaşamlarını iyileştirmeye çalışan 75 yıllık bir hayır kurumu olan Gençlik Eylemi'ni tanıtarak sunumlarına başladı. Gençlik Eylemi'nin misyonu, gençlerin barışın inşası ve demokrasiye katılımını arttırmaktır. Dr. Martin McMullen, barış programlarından ve gençlerin barış süreçlerine katılımına yönelik uygulamaları geliştirmekten sorumludur. Sean Madden istihdam edilebilirlik ve barış inşasına odaklanıyor. Hayır kurumu, Birleşik Krallık'ın dört bir yanındaki gençlik örgütleriyle ilişkilerini sürdürüyor. Sunumları gençlerin deneyimlerine ve bugün yaşanan gerçekliğin ne olduğuna, topluluk düzeyinde neler olduğuna ve gençlerin siyaset hakkındaki görüşlerine odaklandı.

Dr. Martin McMullen, Kuzey İrlanda'da hâlen süren ayrımcılık üzerine bir sunumla başladı. İstatistiklere göre mutluluk anlamında Kuzey İrlanda yaşamak için en iyi yerlerden biri, ancak aynı zamanda Birleşik Krallık'ın diğer bölgelerine göre en yüksek endişe düzeyine sahip. Çatışmanın mirası her yerde görülebilir. Çocuklar duvarlarla büyüyor ve birçok alanda yatırım eksikliği var. McMullen, okulların yüzde 94'ünün dini ve etnik kriterlere göre ayrıldığını da sözlerine ekledi. 2012 OECD raporu, Kuzey İrlanda'nın gelişmiş dünyanın sosyal açıdan en fazla ayrılmış ülkesi olarak 34 ülke arasında 34. sırada yer aldığını gösteriyor. Çocuklar sadece ayrı okullara gitmekle kalmaz, aynı zamanda ayrı mülklerde de yaşarlar. Konut sitelerinin yüzde 95'i etnik-dini gerekçelerle ayrılmış durumda.

Ayrılmaya değinen Sean Madden, entegrasyonun kendiliğinden gerçekleşmediğini söyledi. Bir kişinin Katolik mi yoksa Protestan mı olduğu ismiyle, izlediği sporla, dinlediği müzikle, yediği yemeklerle ve hatta bazı kelimelerin telaffuzuyla tespit edilebilir. Görünür engellerin bir kısmının ortadan kalkmasına rağmen hâlen zihinsel bir engel var.

Sunumun ikinci bölümünde Dr. Martin McMullen, kültür, başkalarıyla tanışma, karma eğitim ve politik bakış açısı olmak üzere Gençlik Eylemi'nin

and there is a lack of investment in many areas. McMullen added that 94 per cent of schools are separated on religious and ethnic criteria. The 2012 OECD report shows that Northern Ireland is rated 34th out of 34 as the most socially segregated country of the developed world. Not only do children go to separate schools, but they also live in separate estates; 95 per cent of the housing estates are segregated on ethno-religious grounds. 24 per cent of this community engage in inter-face rioting with the other community.

Touching on segregation, Sean Madden said that integration does not just happen. Someone can identify whether a person is Catholic or Protestant through the name, the sport they watch, the music they listen to, the food they eat and even through the pronunciation of certain words. There is a mental barrier that has remained despite the disappearance of some of the visible barriers.

In a second part of the presentation, Dr Martin McMullen enumerated the four points of action of the charity, which are culture, meeting others, mixed schooling and political perspective. He stated that Northern Ireland is a very volatile space in the sense that it can take a small event for the peace to be broken and for rivalries to re-emerge.

Youth Action produced coasters with different messages to encourage discussions in social settings such as restaurants and pubs. They have a question and an action such as *"Can more than one culture coexist?"* and *"I could be more mindful with my culture by..."*. Another coaster was made to represent segregation among young people: *"I never met a Protestant until I was 16 years old"*. Segregation is assimilated and can be reflected around any aspect of young people's life. For example, Magaluf is a holiday destination preferred by Protestants, because it is associated to British identity whereas Santa Ponsa is preferred by Catholics because more Irish people go there.

Dr Martin McMullen shared with the audience a testimony of young persons who acknowledged that mixed schools helped them to understand the other community better, which is challenging in a society that only has 6 per cent of the schools based on a mixed model.

Across research, young people are shown to be reluctant to engage in traditional politics and the action of voting. However, young people are

"Peace is a process and not an end product."

"Barış bir süreçtir, bir sonuç değildir."

dört eylem noktasını sıraladı. Kuzey İrlanda'da barışın zarar görmesi ve çatışmaların yeniden ortaya çıkması için küçük bir olayın yeterli olacak olması anlamında çok istikrarsız bir ülke olduğunu belirtti.

Gençlik Eylemi, restoranlar ve barlar gibi sosyal ortamlarda diyalogu teşvik etmek için farklı mesajlar içeren bardak altlıkları üretti. *"Birden fazla kültür bir arada yaşayabilir mi?"* gibi sorular ve *"... yoluyla kültürüm hakkında daha özenli olabilirim"* gibi mesajlar içeriyorlar. Gençler arasındaki ayrışmayı temsil etmek için başka bir bardak altlığı yapıldı: *"16 yaşına kadar bir Protestanla tanışmadım"*. Ayrışma içselleştiriliyor ve gençlerin hayatının herhangi bir boyutunda gözlemlenebiliyor. Örneğin Magaluf, İngiliz kimliğiyle ilişkilendirildiği için Protestanlar tarafından tercih edilen bir tatil beldesi iken, Santa Ponsa Katolikler tarafından tercih ediliyor çünkü oraya daha çok İrlandalı geliyor.

Dr. Martin McMullen, karma okulların diğer topluluğu daha iyi anlamalarına yardımcı olduğunu söyleyen gençlerin sözlerini dinleyicilerle paylaştı; bu, karma bir modele dayanan okulların yalnızca yüzde 6'da olduğu bir toplumda düşünülmesi gereken bir durumdur.

Araştırmalar, gençlerin geleneksel siyasete ve oy vermeye ilgisiz oldukları gösterildi. Bununla birlikte, gençler aslında toplumsal konularla ve eşitlik meseleleriyle ilgilendikleri için politik olarak ilgisiz değiller. İmza toplama, bir kampanyanın parçası olma veya lobicilikle daha çok ilgileniyorlar. Gençlik, İrlanda toplumunda her gün politikacılar tarafından gerçekleştirilen geleneksel siyaset ve çatışmalardan çok hayal kırıklığına uğradı ve bu tarz geleneksel siyaset onları tatmin etmiyor. Halk aktivizmine değinen Sean Madden, gençlerin COVID-19 küresel salgını sırasında çok aktif olduklarını ve topluluğun geri kalanı için ilaç toplayıp dağıtarak yiyecek paketlerini teslim etmek için organize olduklarını sözlerine ekledi. Gençlik Eylemi, gençlere bu eylemlerin de bir tür siyasi eylem olduğunu göstermeye çalışıyor.

Dr. Martin McMullen, Smyth ve Lederach'ın 2007 çalışmalarından alınan, Gençlik Eylemi'nin barış sürecine gençlik katılımını teşvik etmek için benimsediği eylem planını gösterdi. Birincisi, barışı koruma, farklı topluluklardan gençleri, kimileri için ilk kez bir araya getirmeye yönelik bir fikirdir. Kısa süreli bir iletişimdir ve drama, spor veya kültürel etkinlikler gibi herhangi bir faaliyet yoluyla yapılabilir. Modelin ikinci kısmı, gençleri tartış-

not politically apathetic, as they are in fact interested in social and equality issues. They are more involved in signing petitions, being part of a campaign or lobbying. Youth are very frustrated with traditional politics and conflicts that are performed by politicians every day in the Irish society. Touching on public activism, Sean Madden added that young people were very active during the COVID-19 global pandemic and organised to deliver food parcels, collecting and delivering medicine for the rest of the community. Youth Action is trying to show young people that these actions are a form of political action.

Dr Martin McMullen thereafter showcased the plan of action adopted by Youth Action to promote Youth engagement in peace process, taken from Smyth and Lederach's 2007 work. First, peace-keeping is the idea of bringing young people from different communities together, for some of them for the first time. It is a short-term contact and can be done through any activity such as drama, sports or cultural events. The second part of the model is peace-making, by bringing young people together to discuss contentious issues and hear each other's perspective in a safe environment. The discussion usually starts around issues common to every young person such as relationships or mental and sexual health. The third element is democracy building or peacebuilding. This model relies on bringing young people together around activism. Young people find it difficult to find their place in peacebuilding as they think they do not know enough about the conflict. The programme tries to make them share a family story without glorifying the past; every story has value and worth.

Dr McMullen closed the presentation by reaffirming the importance of keeping peace on the agenda. Peace is a process and not an end product. The Good Friday agreement needs to be sustained. The question is what is the "hook" to make young people join the peace process. He believes that there is a need to recognise the existence of the division, as many people live in denial of the division. For people working with youth, the challenge is to see if they have an appetite for the matter. There is a need to support people working with youth so that they are equipped to tackle the subject in the best way. There is still little citizenship education provided to young people. One of the brilliant recent developments is the creation of the Northern Ireland Youth Assembly where 90 people will have their voice in government.

It is important to think of creating spaces for discussion between young people. Young people are willing to discuss, but political events such as Brexit revived political rivalries. It is also important to connect so-

Dr Martin McMullen and Sean Madden gave an engaging presentation on youth engagement in Northern Ireland.

Dr Martin McMullen ve Sean Madden Kuzey İrlanda'da gençlerin eylemlerine dair bir sunum yaptılar.

“Peacebuilding is like housework; if done regularly no one notices, if neglected, everyone notices.”

(Marina Tabukashvili, Taso Foundation, Georgia)

malı konuları konuşmak ve güvenli bir ortamda birbirlerinin bakış açısını duymak için bir araya getirerek barışı sağlamaktır. Tartışma genellikle ilişkiler veya zihinsel ve cinsel sağlık gibi her genç insanın ilgilendiği konular etrafında başlar. Üçüncü unsur, demokrasi inşası veya barışın inşasıdır. Bu model, gençleri aktivizm etrafında bir araya getirmeye dayanır. Gençler, çatışma hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıklarını düşündükleri için barış inşasında yerlerini bulmakta zorlanıyorlar. Program, geçmişini yüceltmeden bir aile hikayesini paylaşmalarını sağlamaya çalışıyor; her hikayenin değeri ve önemi vardır.

Dr. McMullen, barışı gündemde tutmanın önemini tekrar vurgulayarak ederek sunumu bitirdi. Barış bir süreçtir, sonuç değildir. Hayırlı Cuma Anlaşması'nın sürdürülmesi gerekiyor. Soru, gençleri barış sürecine dahil etmenin cazibe noktasının ne olacağıdır. McMullen, bölünmenin varlığını reddeden birçok insan olduğu için öncelikle bölünmenin varlığının tanınması gerektiğine inanıyor. Gençlerle çalışan insanlar için zorluk, gençlerin konuya ilgilerinin olup olmadığını görmektir. Konuyu en iyi şekilde ele almaları için gençlerle çalışan kişilerin desteklenmesine ihtiyaç vardır. Gençlere hala çok az vatandaşlık eğitimi verilmektedir. Son zamanlardaki en umut verici gelişmelerden biri, 90 gencin hükümette söz sahibi olacaktır. Kuzey İrlanda Gençlik Meclisi'nin kurulmasıdır.

cial issues with peacebuilding and avoid creating a hierarchy. There is a need to develop inter-generational work for generations to learn from one another. Another very important aspect for Youth Action is growing purposeful action and movements through campaigns, radio stations, in order to make young people visible as change-makers within their communities.

DISCUSSION

How do you have access to the different communities and how do you bring them together?

The two speakers expressed the challenge of bringing communities together, as a lot of militant groups in communities are still not willing to operate through political means. To deal with this issue, they have created a grassroots platform with 164 group members in BAME, Catholics and Protestants communities. The charity also benefits from a reputation of doing things on a particular path and using caution. As some communities fear that the charity could "contaminate" their members, they have to do small pieces of work to be effective. Sean Madden said that the most important thing was to gain trust. Dr Martin McMullen added that the fact that they were a secular organisation was really important and helped them to be seen as independent.

There is segregation in Turkey. We as young people would like to develop an alternate discourse for peace, but how can we do that?

The speakers said that the discussion often starts about everyday life issues, common to both communities such as relationships or sexual and mental health. The role of the charity is to tap into this and highlight when elements of the segregation arise in the discussion.

If young people do not have faith in democracy, then how can you motivate them?

The best way to motivate young people is to focus on social issues and the question of equality. Young people think they are not interested in politics, but they are when it comes to lobbies and street protests. Also, COVID-19 and the Black Lives Matter movement helped to connect the different communities together to work toward a common issue. Another important element in Youth Action's work is shared ownership; it is im-

Gençler arasında tartışma alanları açabilmek önemlidir. Gençler tartışmaya istekli, ancak Brexit gibi siyasi olaylar siyasi çekişmeleri canlandırdı. Sosyal sorunları barış inşası ile ilişkilendirmek ve bir hiyerarşi oluşturmadan kaçınmak da önemlidir. Nesillerin birbirlerinden öğrenmeleri için nesiller arası çalışmalar geliştirmeye ihtiyaç vardır. Gençlik Eylemi için çok önemli bir başka husus, gençleri topluluklarında değişim yaratan kişiler olarak görünür kılmak için kampanyalar ve radyo programları aracılığıyla amaca yönelik eylem ve hareketlerin artırılmasıdır.

TARTIŞMA OTURUMU

Farklı topluluklara nasıl erişiyorsunuz, onları nasıl bir araya getiriyorsunuz?

İki konuşmacı da topluluklardaki birçok radikal grup hala siyasi yollarla faaliyet göstermeye istekli olmadığı için toplulukları bir araya getirmenin zor olduğunu dile getirdi. Bu sorunu çözmek için siyahi, Asyalı ve azınlık etnik gruplardan, Katolik ve Protestan topluluklarından 164 grup üyesiyle bir taban platformu oluşturdular. Gençlik Eylemi ayrıca bir hayır kurumu olarak belirli bir yolda bir şeyler yapma ve özenli olma itibarından da yararlanır. Bazı topluluklar hayır kurumunun kendi üyelerini "kirletebileceğinden" korktuğundan, etkili olabilmek için küçük işler yapmaları gerekir. Sean Madden, en önemli şeyin güven kazanmak olduğunu söyledi. Dr. Martin McMullen, laik bir örgüt olmalarının gerçekten önemli olduğunu ve bağımsız olarak görülmelerine yardımcı olduğunu sözlerine ekledi.

Türkiye'de de bir ayrışma var. Gençler olarak barış için alternatif bir söylem geliştirmek istiyoruz, bunu nasıl yapabiliriz?

Konuşmacılar, tartışmanın genellikle ilişkiler veya cinsel ve zihinsel sağlık gibi her iki toplulukta da ortak olan günlük yaşam sorunları hakkında başladığını söylediler. Gençlik Eylemi'nin rolü, bu konuya eğilmek ve tartışmada ayrımcılık-ayrışma teması ortaya çıktığında bu konuyu ön plana almaktır.

Demokrasiye inancını yitirmiş gençleri nasıl motive edebilirsiniz?

Gençleri motive etmenin en iyi yolu, toplumsal konulara ve eşitlik sorununa odaklanmaktır. Gençler siyasetle ilgilenmediklerini sanıyorlar, ancak lobicilik faaliyetleri ve sokak protestoları söz konusu olduğunda ilgileniyorlar. Ayrıca, COVID-19 ve Black Lives Matter hareketi, farklı topluluk-

portant to help young people, but one should not tell them what to do. One last element to work on to motivate young people to participate is to act on youth image in the media; it is important to make their projects and campaigns visible in the media.

The participant was disheartened about the contradiction between the good sides of peace process negotiations presented earlier during the event and the reality of segregation among young people: **How do you discuss segregation and mixed schooling? What do people think about disaggregation and is it even a debate?**

The speakers deploy a strategy to make young people realise the existing segregation between different communities. When members of the charity ask them about the conflict, they often answer that they have not been affected by the conflict, but then when they ask them if they will feel safe around the other community, for example going in the opposing community neighbourhood or if they have a friend from the other community, they answer negatively.

School is an area that needs investment; even when children go to mixed schools, they stay in separated communities. There is a need to continue to build hope around community dialogue; it is a slow process and hopefully it something that the charity will work on soon.

On neutrality of the schooling system: how can the transformation of the curriculum help the youth understand peace for the future? Some movements are not happy about the fact that you create challenges for them?

There are two curriculums at the moment: the school and the youth work. The school curriculum is shared education. For example, Protestants were learning about British history and Catholics were learning about Irish history. Regarding the youth work curriculum, it is more informal; it is more about investigating facts and keeping the eyes on the future. For the speakers, it is important to ask young people about what they want in the future. Another important element is to create similarities and "togetherness"; both communities are in majority working class groups and they share similar situations. Speakers also stressed the importance of avoiding the rhetoric of sameness and celebrate diversity instead.

ları birbirine bağlayarak ortak bir sorun üzerinde çalışmaya yardımcı oldu. Gençlik Eylemi'nin çalışmalarındaki bir diğer önemli unsur da ortak mülkiyettir; gençlere yardım etmek önemlidir, ancak onlara ne yapacakları dikte edilmemelidir. Gençleri katılmaya motive etmek için üzerinde çalışılacak son bir unsur, medyadaki gençlik imajı üzerinde hareket etmektir; gençlerin projelerini ve kampanyalarını medyada görünür kılmak önemlidir.

Katılımcı, etkinlik sırasında daha önce sunulan barış süreci müzakerelerinin iyi tarafları ile gençler arasındaki ayrışmanın gerçekliği arasındaki çelişkiyi görünce moralinin bozulduğunu aktardı: **Ayrışmayı ve karma eğitimi nasıl tartışıyorsunuz? İnsanlar ayrışma hakkında ne düşünüyorlar, bu neden bir mesele?**

Konuşmacılar, gençlerin topluluklar arasındaki mevcut ayrımı fark etmelerini sağlamak için bir strateji uyguluyor. Gençlik Eylemi'nin üyeleri gençlere çatışmayı sorduğunda, gençler genellikle çatışmadan etkilenmedikleri yanıtını verirler, ancak daha sonra onlara diğer topluluğun yakınında ya da içinde kendilerini güvende hissedip hissetmeyeceklerini sorduklarında (örneğin karşı topluluk mahallesine gitmek veya oradan bir arkadaşına sahip olmak gibi) olumsuz cevap veriyorlar.

Okullar konusunda yatırıma ihtiyaç var; çocuklar karma okullara gittiklerinde bile ayrı topluluklarda kalıyorlar. Topluluk diyalogu etrafında umut oluşturmaya devam etmek lazım; bu yavaş bir süreç ve hayır kurumunun yakında üzerinde çalışmayı umut ettiği bir konu.

Eğitim sisteminin tarafsızlığı üzerine: Müfredatın dönüşümü gençlerin gelecek için barışı anlamasına nasıl katkıda bulunabilir? Bazı akımlar onlar için kimi zorluklar ortaya çıkarmanızdan memnun olmayabilir mi?

Şu anda iki müfredat var: okul ve gençlik çalışması. Okul müfredatı ortak eğitimidir. Örneğin Protestanlar İngiliz tarihini, Katolikler İrlanda tarihini öğreniyordu. Gençlik çalışması müfredatı ile ilgili olarak, bu daha gayri resmidir; daha çok gerçekleri araştırmak ve geleceğe bakmaya dairdir. Konuşmacılar için, gençlere gelecekte ne istediklerini sormak önemlidir. Bir diğer önemli unsur da benzerlikler ve "birliktelik" yaratmaktır; her iki toplulukta da işçi sınıfı çoğunluktadır ve benzer durumları tecrübe ederler. Konuşmacılar ayrıca aynılık söyleminden kaçınmanın ve bunun yerine çeşitliliği kutlamanın önemini vurguladılar.

SESSION 4

THE ROLE OF RELIGIOUS LEADERS IN PEACE AND RECONCILIATION IN NORTHERN IRELAND

Bishop Trevor Williams, Former Bishop of Limerick and Killaloe

Bishop Trevor Williams introduced himself by outlining he was born in Dublin, but has been living in Northern Ireland since 1977 for all but six years, where he has worked in a number of capacities as a religious leader. Upon first arriving in Northern Ireland, he felt uncomfortable with his singular identity as a Protestant in Northern Ireland, and so joined the Corrymeela Community – a dispersed Christian community of Catholics and Protestants working towards reconciliation – as a way to get to know and work with members of different communities for peace. The Corrymeela Centre in Ballycastle was built in 1965, before The Troubles began, with a vision of creating a united Northern Ireland that everyone would be content with. Therefore, they were well positioned to carry out unity work when The Troubles began three years later, holding programmes with families, young people, schools, and community groups. This centre served as a safe space for people to meet and build relationships, at a time where it was different to do so in their local areas. The focus of the centre is on building these relationships to understand the other side, with their mission statement reading: “Transforming Division through Human Encounters”.

Bishop Trevor Williams spoke about the role of religious leaders in Northern Ireland peace process.

Piskopos Trevor Williams Kuzey İrlanda barış sürecinde dini liderlerin rolünden bahsetti.

4. OTURUM

KUZEY İRLANDA'DA BARIŞ VE UZLAŞMADA DİNİ LİDERLERİN ROLÜ

Piskopos Trevor Williams, Eski Limerick ve Killaloe Piskoposu

Piskopos Trevor Williams, Dublin'de doğduğunu, ancak 1977'den bu yana altı yıl hariç hep Kuzey İrlanda'da yaşadığını ve burada dini bir lider olarak çeşitli görevlerde çalıştığını anlatarak kendini tanıttı. Williams, Kuzey İrlanda'ya ilk gittiğinde, Kuzey İrlanda'da bir Protestan olarak kimliğinden rahatsızlık duydu ve bu nedenle, bir tanışma ve birlikte çalışma yöntemi olarak Katolik ve Protestanlardan oluşan karma bir Hıristiyan topluluğu olan ve barış için çalışan Corrymeela Topluluğu'na katıldı. Ballycastle'daki Corrymeela Merkezi, 1965'te, Sıkıntı Yılları başlamadan önce, herkesin mutlu olacağı birleşik bir Kuzey İrlanda yaratma vizyonuyla inşa edildi. Bu nedenle, üç yıl sonra Sıkıntı Yılları başladığında, ailelerle, gençlerle, okullarla ve topluluk gruplarıyla programlar düzenleyerek birlik çalışmaları yürütmek için iyi bir konumdaydılar. Bu merkez, yerel düzeyde bunu yapmanın zor olduğu bir dönemde, insanların tanışması ve ilişki kurması için güvenli bir alan olarak hizmet etti. Merkezin odak noktası, diğer tarafı anlamak için bu ilişkileri inşa etmektir ve misyon bildirisi “İnsan Karşılaşmaları Yoluyla Bölünmeyi Dönüştürmek” şeklindedir.

Yazar Ben Okri'nin Özgür Olmanın Bir Yolu kitabından bir alıntı, katılımcılarla paylaşıldı: “Uluslar ve halklar büyük ölçüde kendilerine anlattıkları hikâyelerden oluşur. Eğer kendilerine yalan hikâyeler anlatırlarsa, gelecekte bu yalanların bedelini öderler. Eğer hikâyelerinde kendi doğrularıyla yüzleşirlerse, tarihlerinin gelecekte filizlenmesini mümkün kılarlar.” Bu alıntı ilk olarak Kuzey İrlanda ve Kuzey İrlanda'nın kendi hikâyesi bağlamında ele alındı.

İlk olarak Kuzey İrlanda'nın tarihine bakıldığında, bu bölge her zaman "sorunlu" olmuştur; 1609 Ulster Plantasyonları'nda İngiliz ve İskoç Protestanlara İrlanda'nın kuzeyindeki bölgelerde toprak ve iktidar verilmiştir. Bu, Kuzey İrlanda'nın, İrlanda'nın diğer bölgelerine göre daha 'yerleşik' olmalarına yol açtı ve İrlanda'nın geri kalanı İngiltere'den bağımsızlık için çabalarken, şu anda Protestan çoğunluğun bulunduğu bölgeyi korumak için bir sınır çizildi. Bu sınır, büyük ölçüde Ulster Plantasyonları esnasında yerleşilen bölgelere tekabül ediyordu.

Bundan çıkarılabilecek birkaç önemli ders var. Birincisi, Kuzey İrlanda'da din ve siyasetin ayrışmasının zor olduğu ve her iki kavramın da kimliği

A quote by Ben Okri, a novelist and essayist, was shared with participants from his book *A Way of Being Free*: “Nations and peoples are largely the stories they feed themselves. If they tell themselves stories that are lies, they will suffer the future consequences of those lies. If they tell themselves stories that face their own truths, they will free their histories for future flowerings”. This quote was discussed first in relation to Northern Ireland, and Northern Ireland’s own story.

First looking at the history of Northern Ireland, this area has always been ‘troublesome’, which is what led to the Ulster Plantations of 1609, where English and Scottish Protestants were given land and power in areas in the north of Ireland. This led to them being more ‘settled’ than in other areas of Ireland and meant that, when the rest of Ireland was seeking independence from Britain, a border was drawn in order to maintain the area with the now Protestant majority – a border that largely corresponds to the areas settled under the Ulster Plantations.

There are a few important impacts that can be drawn from this. The first is that religion and politics are mixed up in Northern Ireland, and both are clearly linked to identity. However, the dispute is not religious – it is about politics and identity, and religion is a community identity marker. Secondly, the legacy of these two opposing communities living in close proximity to each other is that there exists a fear among Protestants that they might lose their majority, while there is a sense of injustice amongst Catholics that they have been treated unfairly. This, it was discussed, helped to create a very clear ‘us’ versus ‘them’ identity and dispute for hundreds of years; this segregation is still the case even over a decade since the signing of the Good Friday Agreement.

Relating this back to the Okri quote, it was noted that a scholar from the Corrymeela Centre writes that in Northern Ireland both sides claim they know the ‘the facts’ of the situation, whilst at the same time no one can agree on what the ‘true facts’ are. As a result, two histories exist – of different sets of attitudes, prejudices, loyalties, cultures and traditions. The only common factor is a deep-rooted fear of the other. Different areas, such as education or employment, become ‘battlegrounds’, and cultural symbols become badges of identity, with the need for each new situation to be interpreted in a way that supports this battle viewpoint. Bishop Williams believes this is quite a simplistic model, especially as Northern Ireland is more diverse than just these two communities, however he does recognise a desire among people in Northern Ireland to put each other in particular boxes.

A second Ben Okri quote was referenced – “Stories, are the secret reservoir of values: change the stories individuals and nations live by and tell

bağlı olduğudur. Bununla birlikte, tartışma dinle değil, siyaset ve kimlikle ilgilidir ve din bir topluluk kimliği göstergesi olarak işlemektedir. İkincisi, birbirine yakın yaşayan bu iki karşıt topluluğun geçmişten aldığı miras şöyledir: Protestanlar arasında çoğunluklarını kaybedebilecekleri korkusu mevcutken Katolikler arasında haksız muamele gördüklerine dair bir adaletsizlik duygusu yaygındır. Bu, yüzlerce yıldır çok net bir “biz” ile “onlar” kimliği ayrışmasının ve anlaşmazlığının yaratılmasına yardımcı oldu. Bu ayırım, Hayırlı Cuma Anlaşması’nın imzalanmasından bu yana geçen yirmi yıldan fazla bir süredir hâlâ geçerlidir.

Bu tespit Okri alıntısıyla ilişkilendirildi ve Corrymeela Merkezi’nden bir uzmanın şu sözlerine yer verildi: Kuzey İrlanda’da iki taraf da durumun “gerçeklerini” haiz olduklarını iddia ediyor, fakat bu “gerçeklerin” ne olduğuna dair bir mutabakat sağlanabilmiş değil. Dolayısıyla tarihe dair iki ayrı hikâye mevcut; farklı tavırlar, önyargılar, sadakatler, kültürler ve gelenekler var. Ortak olan nokta, iki tarafın da “öteki”ye dair duyduğu derin korku. Eğitim ya da istihdam gibi farklı konular bir mücadele sahasına dönüşüyor, kültürel semboller kimlik göstergesine dönüşüyor ve her yeni konu, bu şablonların içinde kendine bir yer bulmak zorunda kalıyor. Piskopos Williams bunun basite indirgenmiş bir model olduğunu, Kuzey İrlanda’nın bu iki topluluktan daha fazla çeşitliliğe sahip olduğunu söylüyor, fakat öte yandan Kuzey İrlanda hakkında karşı tarafı yaftalamaya yönelik böylesi bir eğilim olduğunu da kabul ediyor.

İkinci bir Ben Okri alıntısına da yer verildi: “Hikâyeler, değerlerin korunduğu ve gizlendiği haznelerdir; bireylerin ve ulusların kendilerine anlattıkları hikâyeleri değiştirdince bireyleri ve ulusları da değiştirmiş olursunuz.” Bu alıntıyı açıklığa kavuşturmak için, bir zamanlar Corrymeela Merkezi’nde topluluklar arası bir programa katılan bir genç kadının hikâyesi anlatıldı. Programın ardından bu kız, gruptan ertesi gün mahkemeye çıkacak bir adamın cezasını alması ve onun için endişelenen eşi ve çocukları için dua etmesini istedi. Daha sonra gruba dua etmesini istediği bu adamın babasını öldüren adam olduğunu söyledi. Piskopos Williams, bu genç kızın yukarıda bahsedilen ‘biz ve onlar’ savaşından farklı bir hikâyeye yaşadığını ve şefkatinin ve empatisinin babasını öldüren adama üzülecek kadar bu bölünmeyi aştığını ifade etti. Genç kadının benimsediği hikâye, uzlaşmaya izin veren bir hikaye ve bu, barışı inşa etmeye çalışırken çok önemli bir değer. Bölünmelerin neden henüz iyileşmediğini ve Kuzey İrlanda’daki barış çalışmasının neden hala bitmediğini sorgulayan birçok kişi var. Olası nedenlerden birinin, insanların, bu genç kızın yaptığı gibi hikâyeyi bir uzlaşma hikâyesine dönüştürmek için gereken duygusal mesafeyi daha yeni elde edebilmeleri olduğuna değinildi.

themselves and you change the individuals and nations". To elucidate this quote, a story about a young girl who once attended a cross-community programme at the Corrymeela centre was told. Following the programme, this girl asked the group to pray for a man in prison who was facing court the next day to receive his sentence, and for his wife and children who were worried about him. Later, she mentioned that this man she had asked the group to pray for was the man who had murdered her father. Bishop Williams built upon this story by saying that this young girl lived by a different story to the aforementioned 'us versus them' battle, and her compassion and empathy had reached across this divide to show concern for the man who had murdered her father. This different story she lives by is one that allows for reconciliation, and this is a crucial asset when looking to build peace. There are many who still question why divides have not yet been healed, and why the peace work in Northern Ireland has still not finished. Discussion showed that one possible reason is because people have only just begun to travel the emotional distance required to 'change the story' to one of reconciliation, as this young girl had.

A new story to live by is therefore needed that will guide actions, thinking, and the future towards reconciliation. Discussion then moved on to examine the role that religious leaders can play in this. For much of history, especially in Northern Ireland, churches competed with one another and saw each other as opponents. From 1963, several church leaders saw the need to reach out to former adversaries, and various conferences and meetings were held to try and find a common ground between them based on mutual respect. Though these meetings were ground-breaking, they unfortunately did not influence the majority of ordinary churchgoers. However, the meetings continued throughout The Troubles, and they relationships between the religious leaders involved continued to improve. One of the public manifestations of this was a public demonstration of friendship and cooperation from leaders of the four main denominations. They began to regularly visit and show their support and concern for people from other denominations and communities. This was a symbol of another way of living in an otherwise sectarian and divided community.

In Northern Ireland, the fact that Protestants generally identify more with the British and Catholics more with the Irish, means that the community, religious, and political divides are virtually identical. Communities in Northern Ireland are also becoming more segregated: areas that are wholly Protestant or wholly Catholic are growing, whereas areas that are mixed are diminishing. Bishop Williams noted that he understands this as people choosing to live with people they feel safe around – as it was not too long ago that

Bu nedenle, insanları uzlaşmaya yönelik eylemlere, düşünceye ve geleceği yönlendirecek yeni bir hikâyeye ihtiyaç vardır. Tartışma, dini liderlerin bu noktada oynayabilecekleri role eğildi. Tarihin büyük bir bölümünde, özellikle Kuzey İrlanda'da, kiliseler birbirlerini rakip olarak gördü. 1963'ten itibaren, birkaç kilise lideri eski "düşmanlarla" iletişim kurma ihtiyacını fark etti ve aralarında karşılıklı saygıya dayalı ortak bir zemin bulmaya çalışmak için çeşitli konferanslar ve toplantılar yapıldı. Bu toplantılar çığır açıcı olsa da, maalesef kiliseye gidenlerin çoğunu etkilemedi. Bununla birlikte, toplantılar Sıkıntı Yılları boyunca devam etti ve konuya dahil dini liderler arasındaki ilişkiler gelişmeye devam etti. Bunun kamuya açık tezahürlerinden biri, dört ana mezhebin liderlerinin dostluk ve iş birliğinin halka gösterilmesi idi. Diğer mezheplerden ve topluluklardan insanları düzenli olarak ziyaret ederek onlara yönelik destek ve ilgilerini göstermeye başladılar. Bu, hizipçi ve bölünmüş bir toplulukta yaşamının başka bir yöntemini gösteren bir semboldü.

Kuzey İrlanda'da, Protestanların genellikle İngilizlerle ve Katoliklerin daha çok İrlandalılarla özdeşleşmeleri, topluluk, din ve siyaset ayrımlarının birbirleriyle neredeyse tamamen örtüştüğü anlamına geliyor. Kuzey İrlanda'daki topluluklar zaman içinde daha fazla ayrışıyor; tamamen Protestan veya tamamen Katolik olan alanlar büyürken, karma olan alanlar azalıyor. Piskopos Williams bunu, insanların etraflarında kendilerini güvende hissettikleri insanlarla yaşamayı seçmeleri olarak yorumladığını belirtti; yakın bir geçmişte insanlar "diğer tarafta" oldukları için öldürülüyorlardı. Karma ortamlarda, din veya siyaset hâlen tabu olduğu için insanlar bu konuları tartışırken dikkatli olmak zorundadırlar, bu nedenle insanların fikirlerini özgürce konuşabilecekleri ve ortak bir kültürü ve ilgi alanlarını paylaştıkları 'kendileri gibi insanlar' arasında rahatlayabilecekleri alanlarda yaşamayı seçmeleri tamamen anlaşılabilir bir durumdur.

The role of Father Alec Reid in the peace process was noted in this session.

Oturumda Peder Reid'in barış sürecindeki rolüne değinildi.

people were killed for being on a 'different side'. In mixed situations, people still have to be careful when discussing religion or politics as these remain taboo subjects, so it is perfectly understandable that people choose to live in areas where they can freely talk about their opinions and relax among 'people like them' – enjoying a common culture, interests, and community. On top of the shared community that can be seen as influencing the segregation, the legacy of the violent conflict is also still on people's minds – especially as almost everyone was affected by it in Northern Ireland's relatively small population. As a result, it can be hard for a religious leader to suggest meeting the other community, this was especially so at the height of The Troubles. Even now, many religious leaders are caring for a fearful, hurt, and even traumatised community, and cannot focus too much on reconciliation when people are hurting. Despite this – though there is a belief that some leaders have effectively pardoned the sectarian divide through their words and actions – Bishop Williams is positive that most religious leaders have been a calming influence on their communities, seeking to prevent further violence or retaliation after their own community had suffered an atrocity. A few congregations have made friendships across religious divides, such as the Fitzroy-Clonard Fellowship, where a Protestant and a Catholic Parish regularly met both throughout The Troubles and after.

The notable case of the individual leadership of Father Alec Reid was also discussed by the speaker and participants. Father Reid, who lived in a monastery in a Catholic community in West Belfast, was a key figure in kick-starting crucial talks between the heavily divided communities in Northern Ireland. He made contact with the Republican paramilitary leadership and won their trust, and eventually arranged conversations between opposing sides that were foundational to the peace process; the influential meetings between Gerry Adams and John Hume were hosted in his monastery, for instance. Bishop Williams considers him an inspirational story of an individual religious leader who cared deeply for other people and for peace.

Looking at other religious leaders in general, one of their greatest contributions was facilitating programmes that showed how the other side lived. Several of these programmes were set up on mixed or border areas, and some were done through travelling reconciliation programmes. Through these events, that brought communities together, they showed people that another way of life was possible; Bishop Williams noted that they asked people to look at themselves, look at their neighbour, and find a common ground for what they both wanted for the future.

It was discussed that beyond the Good Friday Agreement and the political institutions it led to, what matters most is the way it is translated into on-the-

Ayrılmayı körüklediği düşünülebiyecek bu topluluk zihniyetinin yanı sıra, şiddetli çatışmanın mirası da hâlâ insanların belleğinde yer alıyor; özellikle Kuzey İrlanda'nın nispeten küçük nüfusunda, neredeyse herkes olan bitenlerden etkilendi. Sonuç olarak, bir dini liderin diğer toplulukla buluşmayı önermesi zor olabilir, bu özellikle Sıkıntı Yılları'nın zirvesindeyken böyleydi. Şu anda bile, birçok dini lider korkulu, incinmiş ve hatta travmatize olmuş toplulukların başında ve insanlar böylesi acı çekerken uzlaşmaya fazla odaklanamıyorlar. Buna rağmen, kimi insanlar bazı liderlerin söz ve eylemleriyle mezhepçiliği mazur gördüklerine inansa da Piskopos Williams, çoğu dini liderin kendi cemaatleri üzerinde yatıştırıcı bir etkiye sahip olduğunu, cemaatlerinin yaşadığı katliamlar sonrasında misilleme yapılmasını engellemek için çabaladıklarını söylüyor. Birkaç cemaat, bir Protestan ve Katolik cemaatinin Sıkıntı Yılları boyunca ve sonrasında düzenli olarak bir araya geldiği Fitzroy-Clonard Ortaklığı gibi dini ayrımları aşan arkadaşlıklar kurmayı başardı.

Peder Alec Reid'in takdire şayan bireysel liderliği de konuşmacı ve katılımcılar tarafından ele alındı. Batı Belfast'ta bir Katolik bölgesinde bulunan bir manastırda yaşayan Peder Reid, Kuzey İrlanda'daki büyük ölçüde bölünmüş topluluklar arasında hayati önem taşıyan görüşmeleri başlatmakta anahtar bir rol oynadı. Cumhuriyetçi paramiliter liderlerle temas kurdu, onların güvenini kazandı ve bu çabaların sonucu olarak taraflar arasında görüşmeler gerçekleşti, bu da barış sürecinin temelini oluşturdu. Örneğin Gerry Adams ve John Hume arasında gerçekleşen kritik toplantılar Peder Reid'in manastırında gerçekleşti. Piskopos Williams, bunu diğer insanlara ve barışa derinden değer veren bir dini liderin ilham verici hikâyesi olarak gördüğünü aktardı.

Genel olarak diğer dini liderlere bakıldığında, bu kişilerin barışa en büyük katkılarından biri diğer tarafın nasıl yaşadığını gösteren programlar oluşturmaktı. Bu programların birçoğu karma veya sınır bölgelerinde oluşturuldu ve bazıları gezici uzlaşma programları aracılığıyla gerçekleştirildi. Toplulukları bir araya getiren bu etkinliklerle, insanlara başka bir yaşam tarzının mümkün olduğunu gösterdiler; Piskopos Williams, insanlardan kendilerine bakmalarını, komşularına bakmalarını ve her ikisinin de geleceğe yönelik beklentileri için ortak bir zemin bulmalarını istediklerini belirtti.

Hayırlı Cuma Anlaşması ve önünü açtığı siyasi kurumların ötesinde, anlaşmaya yaygın destek toplayacak ve siyasi liderlerin uzlaşmaya yönelik adımlar atması için talep yaratacak taban faaliyetlerinin de çok önemli olduğu vurgulandı. Bu konuda katedilmesi gereken çok mesafe var, fakat dini liderlerin bu süreçte önemli bir rol oynayacağı açık.

ground activities that can ensure widespread support for the arrangement and create demand for political leaders to take steps towards reconciliation. There is still a long way to go with this, but it is clear to see that religious leaders have an important role in furthering this.

During a conflict it is often presumed that when 'defeated', the enemy will be completely dealt with and go away forever – in fact this rarely happens. In reality, even if one side is victorious, they will still have to live with the other. They therefore need to build bridges and work for a peaceful future together. Some of the work carried out at Corrymeela as part of this relates to the peace walls. These were originally established in divided or border communities to prevent conflict between the two sides, and Bishop Williams has experience working with one such community in North Belfast. He shared a story of a community worker from such an area during The Troubles. This community worker came across a group of mothers who were at first extremely suspicious of the people from the other side. However, they asked this community worker to pass questions over to people from the other community. Both sides gradually became more curious of the other, until they decided to meet at a residential programme. Whilst at this programme, the barriers between them came down as they realised how much they had in common, especially around their hopes for their future and their children's futures. Finishing this story, Bishop Williams noted that while these two groups of mothers had been separated by a 'peace wall', they really only found peace when they breached the divide of the wall. They set up a united 'Over the Wall Gang', working together to develop projects for their communities – they later made a pact to only support funding for their community if similar funding could be found for the other.

The need to bring people back together again was a key theme during this session and something Bishop Williams highlighted was a prerequisite to finding pathways to peace. As conflict drives people apart, this can seem an impossible task, but it is important to find a new story to live by, and it is here that the role of religious leaders can be particularly important. As people of faith, they live by a different story; they believe human violence is not the ultimate power, but their God is, and God's will is peaceful. As this is the story that religious leaders live by, they can contribute the building of a new story for peace and hope.

In addition to this, religious leaders occupy a unique space as trusted authorities that are apolitical, this allows them to act as honest and impartial brokers during conflict. Religious leaders represent the divine, rather than the material world, and therefore they are in a space that allows them to see the bigger picture and not be consumed by conflict. This gives them

Çatışmalarda karşı tarafın 'yenilince' tamamen ortadan kaybolacağı varsayılır, fakat gerçekler böyle değildir. Gerçekte, bir taraf zafer elde etse bile hâlen diğer tarafla yan yana yaşamak durumundadır. Dolayısıyla barışçıl bir gelecek için köprüler inşa edilmesi gerekir. Corrymeela'daki bu yönde çalışmaların bir kısmı barış duvarlarıyla ilgilidir. Bu duvarlar esasen bölünmüş ya da sınırda yer alan mahallelerde iki taraf arasında çatışma çıkmasını engellemek için inşa edilmiş olup Piskopos Williams'ın Kuzey Belfast'ta böylesi bir mahallede çalışma tecrübesi vardır. Sıkıntı Yılları'nda böylesi bir mahallede yaşayan bir sosyal hizmetler görevlisinin hikâyesini paylaştı. Bu görevli, başta diğer taraftan kişilere çok şüpheyle yaklaşan bir anneler grubuyla tanıştı. Fakat anneler, görevliden diğer topluluğa kimi sorular sormalarını istediler. İki taraf da birbirini gitgide daha merak ettiği için nihayetinde bir program bünyesinde bir araya gelmeye karar verdiler. Program esnasında aralarındaki duvarlar ortadan kalktı ve ne kadar çok ortak noktaya sahip olduklarını gördüler, özellikle çocuklarının geleceği konusunda çok benzer hislere sahiptiler. Hikâyesini burada sonlandıran Piskopos Williams, bu anneler "barış duvarı" tarafından ayrılma da asıl barışı, bu duvarı aştıklarında elde ettiklerini söyledi. "Duvarı Aşanlar Çetesi" oluşturan anneler, topluluklarına yönelik projeler geliştirmek için bir araya geldiler ve birbirlerine kendi topluluklarını desteklemek için finansman bulduklarında bunu diğer topluluk için de yapacakları sözünü verdiler.

İnsanları yeniden bir araya getirmenin gerekliliği bu oturumun önemli bir temasıydı; Bishop Williams, barışa giden yolları bulmanın elzem olduğuna değindi. Çatışma insanları birbirinden uzaklaştırdığı için bu imkânsız bir görev gibi görünebilir, ancak inanacak yeni hikâyeler bulmak önemlidir ve burada dini liderlerin rolü özellikle önemli olabilir. İnançlı insanlar olarak dini liderlerin inandığı farklı bir hikâye vardır; insan şiddetinin nihai güç olmadığına inanırlar, nihai güç Tanrı'dır ve Tanrı'nın iradesinin barışçıl olduğuna inanırlar. Dini liderlerin benimsediği hikâye bu olduğu için, barış ve umuda yönelik yeni bir hikayenin inşasına katkıda bulunabilirler.

Buna ek olarak, dini liderler siyasi olmayan güvenilir otoriteler konumdadırlar, bu ayrıcalıklı konum kendilerinin çatışma sırasında dürüst ve tarafsız araçlar olarak hareket etmelerine olanak tanır. Dini liderler, fani dünyadan ziyade ilahi hayatı temsil ederler ve bu nedenle daha büyük resmi görmelerini ve çatışma tarafından tüketilmemelerini mümkün kılan bir konumdadırlar. Bu onlara toplumun birçok kesimiyle ilişki kurma özgürlüğü verir. Kimi siyasi liderlerin teröristlerle müzakerelere başlamayı zor buldukları noktalarda dini liderler bunu yapabilir.

the freedom to engage with many sections of society; where some political leaders can find it difficult to begin negotiations with terrorists, religious leaders are able to do so.

A final note on the unique place of religious leaders in conflict resolution was discussed, that is religious leaders' priority being relationships, more specifically, establishing and maintaining good quality relationships. This is not always done in conflict resolution which can, at times, focus on only one issue, which often centres around power. This can result in a lack of progress being made. Instead of conflict resolution, we could perhaps talk more readily of conflict transformation, which emphasises the primacy of relationships at every stage of a peace process and teaches both parties how to live in a mutually beneficial way in the future. This, participants and speaker alike discussed, is an area that religious leaders can be of great value.

DISCUSSION

Though you speak of peace, the continued presence of the peace walls does not represent peace. What are religious leaders doing about the peace walls? Why does Belfast especially remain divided?

Bishop Williams recalled his own experience in a parish he worked in Belfast who had suffered what was known as the 'Holy Cross' dispute. The area had been a mixed area before The Troubles, but after the conflict began it became primarily a Protestant estate with a Catholic primary school that stood in the middle of it. A dispute arose between the estate and their Catholic neighbours, which resulted in the young children attending the Catholic school needing protection from police with riot gear. This dispute began because the Protestant community were deprived and felt that no one was listening to them; they had economic problems and suffered sporadic attacks from neighbouring youth Catholics on their elderly Protestant population. They felt as though the only thing they could do to draw attention to this was to stop Catholic mothers taking their children to school in the area. Bishop Williams did not justify these actions but used it to show how violence ultimately beget violence, with no one listening to the deprived communities that were suffering disproportionately in the conflict.

There are projects in place that are slowly working on removing the walls. However, a simple fact remains that people in these communities do not want the walls to be taken down. After the peace process, people asked for the walls to be increased in height, as they were afraid of what would happen once there was less protective governance. There cannot be peace

Çatışma çözümünde dini liderlerin benzersiz konumuna dair son bir nokta ele alındı; bu, dini liderlerin önceliğin ilişkiler olmasıdır, daha spesifik olmak gerekirse, dini liderlerin önceliği kaliteli ilişkiler kurmak ve bu ilişkileri sürdürmektir. Bu, kimi zaman sadece bir meseleye (genelde iktidara dair bir meseleye) odaklanan çatışma çözümü alanında her zaman görülen bir yaklaşım değildir. Bunun sonucu olarak ilerleme yaşanmaması tecrübe edilebilir. Çatışma çözümünden ziyade çatışma dönüşümünden bahsetmek belki de daha yerinde olacaktır; böylece barış sürecinin her aşamasında ilişkilerin önemini vurgulayarak taraflara geleceğe yönelik herkes için faydalı bir biçimde yaşamının yolları öğretilir. Katılımcılar ve konuşmacı, bu alanda dini liderlerin çok değerli bir rol oynayabileceğinden bahsettiler.

TARTIŞMA OTURUMU

Barıştan bahsediyorsunuz fakat barış duvarları aslında barışı temsil eden yapılar değil. Dini liderler bu duvarlara dair neler yapıyor? Ayrışma neden özellikle Belfast'ta devam ediyor?

Piskopos Williams Belfast'ta çalıştığı bir mahallede yaşadığı, "Kutsal Haç" anlaşmazlığı olarak bilinen bir olayı aktardı. Burası Sıkıntı Yılları'ndan önce karma bir mahalleydi fakat çatışma başladıktan sonra ağırlıklı Protestanların yaşadığı, tam ortasında da bir Katolik ilkokulu bulunan bir bölge hâline geldi. Konut sitesiyle Katolik komşular arasında çıkan bir tartışmanın sonucu olarak Katolik okuluna giden küçük çocukların zırhlı polisler gözetiminde okula gitmesi gerekti. Anlaşmazlık, mahalledeki Protestan cemaat kendilerini mağdur hissettiği ve kimsenin onları dinlemediğini düşündükleri için çıktı; ekonomik sorunlar yaşıyorlardı ve mahalledeki yaşlı Protestanlar komşu semtlerdeki kimi genç Katoliklerin saldırılarına maruz kalıyordu. Duruma dikkat çekmek için ellerinden gelen tek şeyin, Katolik annelerin çocuklarını bölgelerindeki okula getirmesini engellemek olduğuna inanmışlardı. Piskopos Williams Protestanların bu eylemlerini haklı bulmuyor fakat şiddetin nasıl daha fazla şiddet doğurduğuna ve çatışmanın en büyük mağdurları olan yoksul mahallelerle kimsenin ilgilenmediğine bir örnek olarak gösteriyor.

Yavaş yavaş duvarları ortadan kaldırmaya çalışan projeler var. Ancak bu mahallelerdeki insanların duvarların yıkılmasını istemedikleri de bir gerçek. Barış sürecinden sonra insanlar, daha az koruyucu bir yönetim olduğunda olacıklardan korktukları için duvarların yüksekliğinin artırılmasını istediler. İnsanlar korkudan kurtulmadıkça barış olamaz ve du-

The speaker discussed with the participants the impact of the peace walls in Northern Ireland.

Konuşmacı, Kuzey İrlanda'daki barış duvarlarının etkisini katılımcılarla tartıştı.

until people are released from fear, and the walls are symbols of fear. In Bishop Williams' local area as a religious leader, he tried to speak up to his community that they cannot find peace until their neighbours find peace. In conflict, people often work on a zero-sum game where they interpret anything the 'other side' gets as being a loss to themselves, but this view needs to change in order for people to see that anything the 'other side' gets is also a benefit to their own community, as they will not find peace until their neighbours do too. This relates back to a view that was expressed earlier in the discussion that these differing communities need to come up with a new story that imagines their futures together.

Notions of hospitality and tolerance exists in religions, but in order to hold communities together religious leaders often refer to concepts of 'us' and 'them'. I find it promising that there are religious leaders such as yourself that do not use this concept. How were you able to ensure your community accepted your message of tolerance and hospitality?

Bishop Williams firstly contended that as any leader is aware, you cannot lead if you move too far ahead of those you are leading as you lose contact with them, so it was a difficult balancing act to ensure acceptance of this message within his community. It was important to build trust in these cases, and religious leaders are often able to do this just through being loving and caring leaders who stand with members of their community, particularly during times of bereavement or conflict. When that relationship and trust has been formed, the community have greater expectations for the leaders and

varlar korkunun simgeleridir. Piskopos Williams, kendi bölgesinde dini bir lider olarak, komşusu huzur bulana kadar kimsenin rahat hissedemeyeceğini anlatmaya çalıştığını aktardı. Çatışmalarda insanlar genellikle 'diğer tarafın' herhangi bir kazancını kendileri için kayıp olarak yorumladığı bir zihniyet kaskasına girerler, ancak insanların 'diğer tarafın' elde ettiği kazanımların kendileri için de bir kazanım olduğunu anlamaları gereklidir; zira komşuları huzur bulmadan kendileri de huzur bulamayacaklardır. Bu, daha önce de değinilen, farklı toplulukların birlikte bir gelecek hayal etmelerini mümkün kılacak yeni bir hikâye bulma gerekliliği ile bağlantılı bir husustur.

Tüm dinlerde misafirperverlik ve hoşgörü kavramları yer alır fakat cemaati bir arada tutabilmek için dini liderler genelde "biz" ve "onlar" kavramlarını da kullanır. Böylesi kavramlara önem vermeyen sizin gibi liderler olduğunu görmek beni sevindiriyor. Cemaatinizin hoşgörü çağrınızı kabul etmesi ve içselleştirmesi için neler yaptınız?

Piskopos Williams ilk olarak tüm liderlerin de bildiği üzere eğer cemaatten fazla ileride durursanız onlara yol gösteremeyeceğinizi, zira bağlantınızı yitireceğinizi, dolayısıyla çağrısını cemaatine kabul ettirebilmesi için gözetmesi gereken hassas dengeler olduğunu belirtti. Böylesi durumlarda güven inşası çok önemlidir, dini liderler cemaatlerinin arasında, özellikle çatışma veya yas dönemlerinde, sevgi ve anlayış duygularıyla bulunan kişiler olduklarından bu güveni daha kolay elde edebilmektedirler. Bu güven ilişkisi tesis edildiğinde cemaatin liderlere ve eylemlerine yönelik beklentileri de yükselir; liderlerin eylemlerini belli bir çerçevede değerlendirmeye başlarlar. Piskopos Williams, Katolik bir mahalledeki gençlik tesisinin açılışına davet edildiği bir anısını aktardı. Bölgedeki gençler için bu tesisin çok iyi bir olanak olduğuna inandığından açılışa giden Piskopos Williams'ın yine de davete yönelik endişeleri vardı, zira örneğin Cumhuriyetçi bir paramiliterle aynı fotoğraf karesinde yer alması, kendi cemaatine ihanete uğramışlar gibi hissettirebilirdi. Dolayısıyla cemaatindeki liderlere, davete teşekkür etmeden önce nereye ve neden gideceğini haber verdi; komşuların kazancının bizim de kazancımız olacağına dair inancını tekrar dile getirdi. Cemaatinin mensupları dürüstlüğünden ötürü kendisine teşekkür ettiler; böylece Piskopos Williams kendi cemaatinin görüşleriyle kendi kişisel hoşgörü anlayışı arasında bir denge sağlamış oldu. Dini liderlerin bu tür bir özgürlüğe ve ilişkilere sahip olabileceğini vurgulayan Piskopos Williams, bu ilişkilerin kritik ve yapıcı şekillerde kullanılabileceğine dair inancının da altını çizdi.

their actions, and so they understand some of the leader's actions in that light. One example he shared was when he was invited to attend the opening of a new youth facility in a Catholic area. While it would be a great resource for the young people in the area and thus had decided to go, he had some concerns that at the event he may be – for instance – pictured with a Republican paramilitary member, which would cause members of his own community to feel betrayed. In this situation, he decided to tell the leaders in his community beforehand that he was going, and why he was going – repeating his aforementioned belief that anything that benefits their neighbour's community benefits their own too, and so he felt it was important to support them and both of their interests. The members of his community – who were opposing paramilitary leaders – thanked him for being transparent with them, and that is one example of how he managed the balancing act between the attitudes of his community, and his own personal views of tolerance. He explains that this is the sort of freedom and relationship that religious leaders can have, and he believes it is a pivotal and constructive relationship for them to have.

What you were doing shows the actions and positive attitude of religious leaders on the ground, but what were the positions of the different religious institutions? Was there much communication between them and people on the ground, who may differ in opinion and outlook?

Institutionally, both Protestants and Catholics have always condemned violence and promoted peace. Therefore, when carrying out these reconciliation actions in his community, Bishop Williams would not have had any disagreements with his church – and the same applies to Catholic priests carrying out similar actions. As a result, the issue was not between individual religious leaders and religious institutions, but due to the fact there was not enough training of religious leaders to know the opportunities they had to take reconciliatory action. He says it was his previous experience and training from working in mediation at the Corrymeela Centre for over a decade that meant he understood it was necessary to reach across borders and he was able to do so without falling out with his own community. This training is still needed for other religious leaders.

Northern Ireland does not have a state religion. There is the issue of schools, however, particularly when it comes to integrated schooling. Prior to the creation of Northern Ireland, all education was done by religious authorities. Afterwards, the Catholic Church continued to run their own specific Catholic schools in order to preserve their culture and identity, while the Protestant Church gave control of them to the state, so by default state schools are more Protestant in nature. This goes to show how segregation between Protestants and Catholics became entrenched in the school system.

Sizin eylemlerinizi tabandaki dini liderlerin olumlu tavrını gösteriyor, fakat çeşitli dini kurumların bu konudaki tavırları nasıldı? Kendi aralarında ve tabanda çalışanlarla iletişim var mıydı, farklı görüşlere sahip kişi ve kurumlarla konuşuyorlar mıydı?

Kurumsal olarak hem Protestanlar hem Katolikler her daim şiddeti kınayıp barışı desteklemişlerdir. Dolayısıyla kendi cemaatindeki uzlaşma çalışmaları sırasında Piskopos Williams kilisesiyle herhangi bir anlaşmazlık yaşamadı, aynı durum Katolik rahipler için de geçerli. Sorun tekil dini liderlerle ya da dini kurumlarla değil, dini liderlerin uzlaşma çalışmalarını yürütmeye yönelik yeterince eğitim almamalarıyla ilgiliydi. Piskopos Williams, Corrymeela Merkezi'nde on yıldan fazla arabuluculuk eğitimi almış olmasının bir sonucu olarak kendisinin bu işte belli bir başarı elde ettiğini, sınırların üstesinden gelirken bir yandan da kendi cemaatini küstürmemeyi başardığını aktardı. Diğer dini liderlerin de böylesi bir eğitime ihtiyacı var.

Kuzey İrlanda'da devletin resmi bir dini yok. Fakat özellikle karma eğitim söz konusu olduğunda okullar meselesi problemlidir. Kuzey İrlanda kurulmadan önce eğitim tamamıyla dini kurumlar tarafından veriliyordu. Sonrasında ise Katolik Kilisesi kendi kimliğini ve kültürünü korumak adına kendine ait Katolik okulları işletmeye devam etti, Protestan kilisesi ise bünyesindeki okulları devlete teslim etti. Dolayısıyla bu aşamada devlet okullarının daha Protestan olduğu söylenebilir. Bu durum, Protestan – Katolik ayrımının eğitim sisteminin de derinliklerine işlediğini gösterir nitelikte.

CONCLUSION

The second comparative study event was closed by DPI's CEO, Kerim Yıldız, who extended his thanks to all the speakers and participants who took part in the event. He remarked on the invaluable stories and experiences of the Northern Irish peace process shared through different actors. Participants heard the views and opinions of key political actors, journalists, youth workers, and religious leaders. Throughout the course of the event, the speakers and participants discussed the challenges of keeping dialogue alive during difficult times, and particularly the important lessons to be learned for Turkey's conflict resolution. Participants were reminded that peace is a process and not an end product, and it involves many actors and sectors of society. Overall, there was a reaffirmation of the importance of keeping peace on the agenda despite setbacks faced during the course of the most challenging times.

The CEO stressed the importance of learning from previous conflict experiences in order to build up a relevant framework for the situation in Turkey. Despite all the economic and political difficulties in Turkey, there is hope that conflict resolution will occur; the conditions may not exist at the moment, but they need to be gathered by peace actors.

Despite the limitations that an online setting produces, there was high engagement among the speakers and participants. Even though face-to-face meetings allow for more participant interaction with people from different backgrounds, DPI has been successful in organising interesting and informative meetings. Feedback from participants noted the quality of the speakers and their presentations. Participants expressed their willingness to speak to people who have been active in peace processes. These discussions and lesson-sharing will be shared with communities in Turkey to broaden dialogue on the topic of conflict resolution and democratisation in the country.

SONUÇ

Bu ikinci karşılaştırmalı çalışma etkinliği, etkinliğe katılan tüm konuşmacılara ve katılımcılara teşekkürler eden DPI İcra Kurulu Başkanı Kerim Yıldız'ın sözleriyle sonlandı. Yıldız, çeşitli aktörlerin paylaştığı Kuzey İrlanda barış sürecine dair çok değerli hikayelere ve deneyimlerine dikkat çekti. Katılımcılar, önemli siyasi aktörlerin, gazetecilerin, gençlik çalışanlarının ve dini liderlerin görüşlerini ve fikirlerini dinlediler. Etkinlik esnasında konuşmacılar ve katılımcılar, zor zamanlarda diyalogu canlı tutmanın zorluklarını ve özellikle de Türkiye'de çatışma çözümü için öğrenilmesi gereken önemli dersleri tartıştılar. Katılımcılara, barışın bir sonuç değil süreç olduğu ve toplumdaki çeşitli aktörleri ve kesimleri kapsadığı hatırlatıldı. Genel olarak, zorlu zamanlarda karşılaşılan aksiliklere rağmen barışı gündemde tutmanın önemi yeniden vurgulandı.

Yıldız, Türkiye'deki duruma uygun bir çerçeve oluşturmak için önceki çatışma deneyimlerinden ders almanın önemini vurguladı. Türkiye'deki tüm ekonomik ve siyasi zorluklara rağmen, çatışma çözümünün gerçekleşeceğine dair bir umut var; koşullar şu anda elverişli olmayabilir, ancak barış aktörleri tarafından elverişli hâle getirilmeleri gerekiyor.

Çevrimiçi ortamın getirdiği kısıtlara rağmen konuşmacılar ve katılımcılar yüksek düzeyde katılım gösterdi. Yüz yüze toplantılar, farklı profillere sahip katılımcılar arasında daha yoğun etkileşim sağlasa da, DPI çevrimiçinde de ilgi çekici ve bilgilendirici toplantılar düzenlemeyi başarmıştır. Katılımcılardan alınan geri bildirimler, konuşmacıların kalitesine ve sunumlarına dikkat çeker nitelikteydi. Katılımcılar barış süreçlerinde aktif olan insanlarla konuşmak istediklerini ifade ettiler. Bu tartışmalar ve sağlanan ders paylaşımı, Türkiye'de çatışma çözümü ve demokratikleşme konularında diyalogu genişletmek adına katılımcılar tarafından kendi çevreleriyle ve Türkiye kamuoyuyla da paylaşılacaktır.

PARTICIPANT LIST

Andy Pollak	Journalist & founding director of the Centre for Cross Border Studies
Aşkın Asan	Professor at İstanbul Ticaret University Former Deputy Minister of Family and Social Policy Board Member of Maarif Foundation Turkish GREVIO member
Avila Kilmurray	Founding Member, NI Women's Coalition
Ayşegül Doğan	Journalist - Yeniden TV
Bekir Güneş	News Editor - Gazete Emek and Dokuz8Haber
Berfin Coşkun	UNWFP Project Coordinator, Sukraan Association
Bertie Ahern	Former Taoiseach
Catherine McManus	Deputy Head of Mission – Irish Embassy in Ankara
Deric Henderson	Former Press Association Ireland Editor
Dermot Ahern	Former Minister of Foreign Affairs, Republic of Ireland
Dilara Gök	Co-Founder of Conflictus, Conflict Resolution Training and Consultancy
Emine Uçak Erdoğan	Columnist at Sivil Sayfalar
Hakan Tahmaz	Head of Peace Foundation
Kezban Hatemi	Lawyer, Head of Turkey Democracy Platform Member of WPC (Southeastern Anatolia Region Vice President)
Dr Martin McMullen	Assistant Director of Youth Action Northern Ireland
Prof Mehmet Asutay	Professor of Middle Eastern and Islamic Political Economy & Finance Durham University Business School

KATILIMCI LİSTESİ

Andy Pollak	Gazeteci, Sınır Ötesi Çalışmalar Merkezi kurucu direktörü
Aşkın Asan	İstanbul Ticaret Üniversitesi Öğretim Görevlisi, Eski Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcısı, Maarif Vakfı Heyeti Üyesi ve GREVIO Türkiye üyesi
Avila Kilmurray	Kurucu üye, Kuzey İrlanda Kadın Koalisyonu
Ayşegül Doğan	Gazeteci - Yeniden TV
Bekir Güneş	Editör, Gazete Emek ve Dokuz8Haber
Berfin Coşkun	UNWFP Proje Koordinatörü
Bertie Ahern	Eski İrlanda Başbakanı
Catherine McManus	Misyon başkan yardımcısı, İrlanda Ankara Büyükelçiliği
Deric Henderson	Eski Basın Derneği İrlanda Editörü
Dermot Ahern	Eski Dışişleri Bakanı, İrlanda Cumhuriyeti
Dilara Gök	Conflictus Kurucu ortağı
Emine Uçak Erdoğan	Köşe yazarı, Sivil Sayfalar
Hakan Tahmaz	Barış Derneği Başkanı
Kezban Hatemi	Avukat, Türkiye Demokrasi Platformu Başkanı Akil İnsanlar Heyeti Üyesi (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Başkan Yardımcısı)
Dr. Martin McMullen	Kuzey İrlanda Gençlik Eylemi Yardımcı Direktörü
Prof Mehmet Asutay	Ortadoğu ve İslami Ekonomi-Politik ve Finans Profesörü, Durham University Business School

Mehmet Kaya	Head of Diyarbakir Chamber of Commerce and Industry
Neslihan Akbulut	Lecturer at Mardin Artuklu University
Oral Çalışlar	Member of WPC (Black Sea Region-Member) & Columnist at Daily Posta
Rojesir Girasun	Executive Member of Right Initiative Diyarbakir Branch
Sean Madden	Senior Youth Worker at Youth Action and Social Change Initiative Fellow
Sedat Yurtdaş	President, Dicle Social Research Center (DİTAM)
Sevtap Yokuş	Professor of Law at Altınbaş University Bishop Trevor Williams Former Bishop of Limerick and Killaloe
Ufuk Uras	Academic & Former MP
Vegard Ellefsen	Former Norwegian Ambassador to Turkey
Deniz Cebe	Interpreter
Seray Okan	Interpreter
Kerim Yıldız	Chief Executive Officer, Democratic Progress Institute
Dr Esra Elmas	Head of Turkey Programme, Democratic Progress Institute
David Murphy	Project Officer, Democratic Progress Institute
Ulpjana Ruka	Programme Officer, Turkey Programme, Democratic Progress Institute
Katya Paus	Programme Officer, Democratic Progress Institute

Mehmet Kaya	Diyarbakir Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı
Neslihan Akbulut	Okutman, Mardin Artuklu Üniversitesi
Oral Çalışlar	Akil İnsanlar Heyeti Üyesi (Karadeniz Bölgesi) & Köşe yazarı, Posta
Rojesir Girasun	Yönetici, Hak İniyatifi Diyarbakir Şubesi
Sean Madden	Gençlik Eylemi Kıdemli Çalışanı, Toplumsal Değişim Girişimi Üyesi
Sedat Yurtdaş	DİTAM Başkanı
Sevtap Yokuş	Hukuk Profesörü, Altınbaş Üniversitesi Bishop Trevor Williams Eski Limerick ve Killaloe Piskoposu
Ufuk Uras	Akademisyen, eski Milletvekili
Vegard Ellefsen	Norveç'in Eski Türkiye Büyükelçisi
Deniz Cebe	Çevirmen
Seray Okan	Çevirmen
Kerim Yıldız	İcra Kurulu Başkanı, Demokratik Gelişim Enstitüsü
Dr Esra Elmas	Türkiye Programı Yöneticisi, Demokratik Gelişim Enstitüsü
David Murphy	Program Görevlisi, Demokratik Gelişim Enstitüsü
Ulpjana Ruka	Program Görevlisi, Demokratik Gelişim Enstitüsü
Katya Paus	Program Görevlisi, Demokratik Gelişim Enstitüsü

DPI AIMS AND OBJECTIVES

Aims and objectives of DPI include:

- To contribute to broadening bases and providing new platforms for discussion on establishing a structured public dialogue on peace and democracy building.
- To provide opportunities, in which different parties are able to draw on comparative studies, analyse and compare various mechanisms used to achieve positive results in similar cases.
- To create an atmosphere whereby different parties share knowledge, ideas, concerns, suggestions and challenges facing the development of a democratic solution in Turkey and the wider region.
- To support, and to strengthen collaboration between academics, civil society and policy-makers.
- To identify common priorities and develop innovative approaches to participate in and influence democracy-building.
- Promote and protect human rights regardless of race, colour, sex, language, religion, political persuasion or other belief or opinion.

DPI aims to foster an environment in which different parties share information, ideas, knowledge and concerns connected to the development of democratic solutions and outcomes. Our work supports the development of a pluralistic political arena capable of generating consensus and ownership over work on key issues surrounding democratic solutions at political and local levels.

We focus on providing expertise and practical frameworks to encourage stronger public debates and involvements in promoting peace and democracy building internationally. Within this context DPI aims to contribute to the establishment of a structured public dialogue on peace and democratic advancement, as well as to widen and create new existing platforms for discussions on peace and democracy building. In order to achieve this we seek to encourage an environment of inclusive, frank, structured discussions whereby different parties are in the position to openly share knowledge, concerns and suggestions for democracy building and strengthening across multiple levels.

DPI's objective throughout this process is to identify common priorities and develop innovative approaches to participate in and influence the process of finding democratic solutions. DPI also aims to support and strengthen collaboration between academics, civil society and policy-makers through its projects and output. Comparative studies of relevant situations are seen as an effective tool for ensuring that the mistakes of others are not repeated or perpetuated. Therefore we see comparative analysis of models of peace and democracy building to be central to the achievement of our aims and objectives.

DEMOKRATİK GELİŞİM ENSTİTÜSÜ'NÜN AMAÇLARI VE HEDEFLERİ

DPI'nin amaçları ve hedefleri:

- Barışın ve demokrasinin inşası üzerine yapılandırılmış bir kamusal diyalogun oluşması için gerekli olan tartışma ortamının geliştirilmesi ve genişletilmesi.
- Farklı kesimlerin karşılaştırmalı çalışmalar vesilesiyle bir araya gelerek, farklı dünya örnekleri özelinde benzer durumlarda olumlu sonuçlar elde etmek için kullanılmış çeşitli mekanizmaları incelemesine ve analiz etmesine olanak sağlamak. Farklı kesimlerin bir araya gelerek Türkiye ve daha geniş bir coğrafyada demokratik bir çözümün geliştirilmesine yönelik bilgilerini, düşüncelerini, endişelerini, önerilerini, kaygılarını ve karşılaşılan zorlukları paylaştığı bir ortam yaratmak. Akademisyenler, sivil toplum örgütleri ve karar alıcılar arasındaki işbirliğinin desteklemek ve güçlendirmek.
- Ortak öncelikleri belirlemek ve demokrasi inşası sürecini ve sürece katılımı etkileyecek yenilikçi yaklaşımlar geliştirmek. Din, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi görüş ve inanç farkı gözetmeksizin insan haklarını teşvik etmek ve korumak.

Demokratik Gelişim Enstitüsü (DPI), Türkiye'de demokratik bir çözümün geliştirilmesi için, farklı kesimlerin bir araya gelerek bilgilerini, fikirlerini, kaygılarını ve önerilerini paylaştıkları bir ortamı teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmalarımız, demokratik çözümün sağlanması için kilit önem taşıyan konularda fikir birliğine varma ve uzlaşılan konuları sahiplenme yeteneğine sahip çoğulcu bir siyasi alanın geliştirilmesini desteklemektedir.

Kurum olarak güçlü bir kamusal tartışmayı; barışı ve demokrasiyi uluslararası düzeyde geliştirmeye yönelik katılımları teşvik etmek için uzmanlığa ve pratiğe dayalı bir bakış açısıyla hareket ediyoruz. Bu çerçevede barış ve demokratik ilerleme konusunda yapılandırılmış bir kamusal tartışmanın oluşturulmasına katkıda bulunmayı; barış ve demokrasi inşası tartışmaları için yeni platformlar yaratmayı ve mevcut platformları genişletmeyi amaçlıyoruz.

Bu amaçlara ulaşabilmenin gereği olarak, farklı kesimlerin demokrasinin inşası ve güçlendirmesi için bilgilerini, endişelerini ve önerilerini açıkça paylaşabilecekleri kapsayıcı, samimi ve yapılandırılmış tartışma ortamını çeşitli seviyelerde teşvik etmeye çalışıyoruz. DPI olarak farklı projelerimiz aracılığıyla akademi, sivil toplum ve karar alıcılar arasındaki işbirliğini desteklemeyi ve güçlendirmeyi de hedefliyoruz.

BOARD MEMBERS YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

KERİM YILDIZ

(Chief Executive Officer / İcra Kurulu Başkanı)

Kerim Yıldız is an expert in conflict resolution, peace-building, international human rights law and minority rights, having worked on numerous projects in these areas over his career. Yıldız has received a number of awards, including from the Lawyers Committee for Human Rights for his services to protect human rights and promote the rule of law in 1996, and the Sigrid Rausing Trust's Human Rights award for Leadership in Indigenous and Minority Rights in 2005. Yıldız is also a recipient of the 2011 Gruber Prize for Justice. He has also written extensively on international humanitarian law, conflict, and various human rights mechanisms.

Kerim Yıldız çatışma çözümü, barışın inşası, uluslararası insan hakları ve azınlık hakları konusunda uzman bir isimdir ve kariyeri boyunca bu alanlarda çok çeşitli projelerde çalışmıştır. Kerim Yıldız, 1996 yılında insan haklarının korunması ve hukuk kurallarının uygulanması yönündeki çabalarından ötürü İnsan Hakları İçin Avukatlar Komitesi Ödülü'ne, 2005'te Sigrid Rausing Trust Vakfı'nın Azınlık Hakları alanında Liderlik Ödülü'ne ve 2011'de ise Gruber Vakfı Uluslararası Adalet Ödülü'ne layık görülmüştür. Uluslararası insan hakları hukuku, insancıl hukuk ve azınlık hakları konularında önemli bir isim olan Yıldız, uluslararası insan hakları hukuku ve insan hakları mekanizmaları üzerine çok sayıda yazılı esere sahiptir.

NICHOLAS STEWART QC

(Chair / Yönetim Kurulu Başkanı)

Nicholas Stewart, QC, is a barrister and Deputy High Court Judge (Chancery and Queen's Bench Divisions) in the United Kingdom. He is the former Chair of the Bar Human Rights Committee of England and Wales and former President of the Union Internationale des Avocats. He has appeared at all court levels in England and Wales, before the Privy Council on appeals from Malaysia, Singapore, Hong Kong and the Bahamas, and in the High Court of the Republic of Singapore and the European Court of Human Rights. Stewart has also been the chair of the Dialogue Advisory Group since its founding in 2008.

Tecrübeli bir hukukçu olan Nick Stewart Birleşik Krallık Yüksek Mahkemesi (Chancery and Queen's Bench Birimi) ikinci hâkimidir. Geçmişte İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komitesi Başkanlığı (Bar Human Rihts Committee of England and Wales) ve Uluslararası Avukatlar Birliği (Union Internationale des Avocats) başkanlığı görevlerinde bulunmuştur. İngiltere ve Galler'de gerçekleşen ve Malezya, Singapur, Hong Kong, Bahamalar, Singapur ve Avrupa İnsan Hakları mahkemelerinin temyiz konseylerinde görüş bildirdi. Stewart, 2008'deki kuruluşundan bu yana Diyalog Danışma Grubunun başkanlığını da yürütüyor.

PRISCILLA HAYNER

Priscilla Hayner is co-founder of the International Center for Transitional Justice and is currently on the UN Department of Political Affairs Standby Team of Mediation Experts. She is a global expert on truth commissions and transitional justice initiatives and has authored several books on these topics, including *Unspeakable Truths*, which analyses truth commissions globally. Hayner has recently engaged in the recent Colombia talks as transitional justice advisor to Norway, and in the 2008 Kenya negotiations as human rights advisor to former UN Secretary-General Kofi Annan and the United Nations-African Union mediation team. Hayner has also worked significantly in the implementation stages following a peace agreement or transition, including Sierra Leone in 1999 and South Sudan in 2015.

Geçiş Dönemi Adaleti için Uluslararası Merkez'in (International Center for Transitional Justice) kurucularından olan Priscilla Hayner, aynı zamanda BM Kıdemli Arabuluculuk Danışmanları Ekibi'ndedir. Hakikat komisyonları, geçiş dönemi adaleti inisiyatifleri ve mekanizmaları konusunda küresel bir uzman olan Hayner, hakikat komisyonlarını küresel olarak analiz eden Unspeakable Truths (Konulmayan Gerçekler) da dahil olmak üzere, alanda pek çok yayına sahiptir. Hayner, yakın zamanda Kolombiya barış görüşmelerinde Norveç'in geçiş dönemi adaleti danışmanı olarak ve 2008 Kenya müzakerelerinde eski BM Genel Sekreteri Kofi Annan ve Birleşmiş Milletler-Afrika Birliği arabuluculuk ekibinin insan hakları danışmanı olarak görev yapmıştır. Hayner, 1999'da Sierra Leone ve 2015'te Güney Sudan da dahil olmak üzere birçok ülkede, barış anlaşması ve geçiş sonrası uygulamaları konularında çalışmalar yapmıştır.

ARILD HUMLEN

Arild Humlen is a lawyer and Director of the Norwegian Bar Association's Legal Committee. He is widely published within a number of jurisdictions, with emphasis on international civil law and human rights, and he has lectured at the law faculty of several universities in Norway. Humlen is the recipient of the Honor Prize of the Bar Association of Oslo for his work on the rule of law and in 2015 he was awarded the Honor Prize from the international organisation Save the Children for his efforts to strengthen the legal rights of children.

Hukukçu olan Arild Humlen aynı zamanda Norveç Barosu Hukuk Komitesi'nin direktörüdür. Uluslararası medeni hukuk ve insan hakları gibi yargı alanları üzerine çok sayıda yazısı yayınlanmış, Norveç'te bir dizi hukuk fakültesinde ders vermiştir. Oslo Barosu bünyesinde Sığınmacılık ve Göçmenlik Hukuku Davaları Çalışma Grubu başkanı olarak yaptığı çalışmalardan dolayı Oslo Barosu Onur Ödülü'ne layık görülmüştür.

JACKI MUIRHEAD

Jacki Muirhead was appointed Chambers Administrator at Devereux Chambers, London, UK, in November 2015. Her previous roles include Practice Director at FJ Cleveland LLP, Business Manager at Counsels' Chambers Limited and Deputy Advocates Clerk at the Faculty of Advocates, UK.

Şu anda Devereux Chambers isimli hukuk firmasında üst düzey yönetici olarak görev yapan Jacki Muirhead bu görevinden önce Cleveland Hukuk Firması çalışma direktörü, Counsel's Chambers Limited isimli hukukçular odasında şef katip ve Avukatlar Fakültesi'nde (Faculty of Advocates) pazarlama müdürü olarak çalışmıştır.

ANTONIA POTTER PRENTICE

Antonia Potter Prentice is currently the Director of Alliance 2015 – a global network of humanitarian and development organisations. Prentice has extensive experience on a range of humanitarian, development, peacemaking and peacebuilding issues through her previous positions, including interim Senior Gender Adviser to the Joint Peace Fund for Myanmar and providing technical advice to the Office of the Special Envoy of the UN Secretary General to the Yemen peace process. Prentice has also been involved in various international organisations including UN Women, Dialogue Advisory Group, and Centre for Humanitarian Dialogue. Prentice co-founded the Athena Consortium as part of which she acts as Senior Manager on Mediation Support, Gender and Inclusion for the Crisis Management Initiative (CMI) and as Senior Adviser to the European Institute for Peace (EIP).

Antonia Potter Prentice, insani yardım kuruluşlarının ve kalkınma örgütlerinin küresel ağı olan İttifak 2015'in direktörüdür. Prentice, Myanmar için Ortak Barış Fonu'na geçici Kıdemli Cinsiyet Danışmanı ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Yemen Özel Elçisi Ofisi'ne teknik tavsiyeler vermek de dahil olmak üzere insancıl faaliyetler, kalkınma, barış yapma ve barış inşası gibi konularda sivil toplum bünyesinde 17 yıllık bir çalışma tecrübesine sahiptir. BM Kadınları, Diyalog Danışma Grubu ve İnsani Yardım Diyalogu Merkezi gibi çeşitli uluslararası örgütlerde görev yapan Prentice, kurucuları arasında yer aldığı Athena Konsorsiyomu Arabuluculuk Desteği, Toplumsal Cinsiyet ve Kaynaştırma için Kriz Yönetimi İnsiyatifi'nde yöneticilik ve Avrupa Barış Enstitüsü'ne (EIP) başdanışmanlık yapmaktadır.

CATHERINE WOOLLARD

Catherine Woollard is the current Secretary General for ECRE, the European Council for Refugees and Exiles, a pan-European alliance of 96 NGOs protecting and advancing the rights of refugees, asylum seekers and displaced persons. Previously she served as the Director of the Brussels Office of Independent Diplomat, and from 2008 to 2014 she was the Executive Director of the European Peacebuilding Liaison Office (EPLo) – a Brussels-based network of not-for-profit organisations working on conflict prevention and peacebuilding. She also held the positions of Director of Policy, Communications and Comparative Learning at Conciliation Resources, Senior Programme Coordinator (South East Europe/CIS/Turkey) at Transparency International and Europe/Central Asia Programme Coordinator at Minority Rights Group International. Woollard has additionally worked as a consultant advising governments on anti-corruption and governance reform, as a lecturer in political science, teaching and researching on the EU and international politics, and for the UK civil service.

Catherine Woollard, Avrupa Mülteci ve Sürgünler Konseyi (ECRE) Genel Sekreteri'dir. ECRE, Avrupa ülkelerinin ittifakına dayalı ve uluslararası koruma alanında çalışan yaklaşık 96 sivil toplum kuruluşunun üye olduğu bir ağıdır. Geçmişte Bağımsız Diplomatlar Grubu'nun Brüksel Ofis Direktörü olarak çalışan Woollard 2008-2014 yılları arasında çatışmanın önlenmesi ve barışın inşası üzerine çalışan sivil toplum kuruluşlarının oluşturduğu bir ağ olan Avrupa Barış İnşası İrtibat Bürosu'nun direktörü olarak görev yapmıştır. Conciliation Resources'da Siyaset, İletişim ve Karşılaştırmalı Öğrenme Birimi Direktörü, Transparency International'da Güneydoğu Avrupa ve Türkiye Kıdemli Program Koordinatörü, Minority Rights Group'da Avrupa ve Orta Asya Program Koordinatörü olarak görev yapmıştır. Hükümetlere yolsuzluk konusunda danışmanlık hizmeti vermiş, akademisyen olarak Birleşik Krallık'taki kamu kurumu çalışanlarına siyaset bilimi, AB üzerine eğitim ve araştırma ve uluslararası politika alanlarında dersler vermiştir.

COUNCIL OF EXPERTS UZMANLAR KURULU ÜYELERİ

BERTIE AHERN

Bertie Ahern is the former Taoiseach (Prime Minister) of Ireland, a position to which he was elected following numerous Ministerial appointments as well as that of Deputy Prime Minister. A defining moment of Mr Ahern's three terms in office as Taoiseach was the successful negotiation of the Good Friday Agreement in April 1998. Mr Ahern held the Presidency of the European Council in 2004, presiding over the historic enlargement of the EU to 27 member states. Since leaving Government in 2008 Mr Ahern has dedicated his time to conflict resolution and is actively involved with many groups around the world. Current roles include Co-Chair of The Inter Action Council; Member of the Clinton Global Initiative; Member of the International Group dealing with the conflict in the Basque Country; Honorary Adjunct Professor of Mediation and Conflict Intervention in NUI Maynooth; Member of the Kennedy Institute of NUI Maynooth; Member of the Institute for Cultural Diplomacy, Berlin; Member of the Varkey Gems Foundation Advisory Board; Member of Crisis Management Initiative; Member of the World Economic Forum Agenda Council on Negotiation and Conflict Resolution; Member of the IMAN Foundation; Advisor to the Legislative Leadership Institute Academy of Foreign Affairs; Senior Advisor to the International Advisory Council to the Harvard International Negotiation Programme; and Director of Co-operation Ireland.

Tecrübeli bir siyasetçi olan Bertie Ahern bir dizi bakanlık görevinden sonra İrlanda Cumhuriyeti Başbakanı olarak görev yapmıştır. Bertie Ahern'in başbakanlık yaptığı dönemdeki en belirleyici gelişme 1998 yılının Nisan ayında Hayırlı Cuma Anlaşması'yla sonuçlanan barış görüşmesi müzakerelerinin başlatılması olmuştur. Ahern, 2004 yılında Avrupa Konseyi başkanlığı görevini yürütürken Avrupa Birliği'nin üye ülke sayısının 27'ye çıktığı tarihsel süreçte payı olan en önemli isimlerden biri olmuştur. 2008 yılında aktif si-

yasetten çekilen Bertie Ahern o tarihten bu yana bütün zamanını çatışma çözümü çalışmalarına ayırmakta ve bu amaçla pek çok grupta temaslarda bulunmaktadır. Ahern'in hali hazırda sahip olduğu ünvanlar şunlardır: The Inter Action Council Eşbaşkanlığı, Clinton Küresel İnsiyatifi Üyeliği, Bask Ülkesindeki Çatışma Üzerine Çalışma Yürüten Uluslararası Grup Üyeliği, İrlanda Ulusal Üniversitesi Arabuluculuk ve Çatışmaya Müdahale Bölümü Fahri Profesörlüğü, Berlin Kültürel Diplomasi Enstitüsü Üyeliği, Varkey Gems Vakfı Danışma Kurulu Üyeliği, Kriz İdaresi İnsiyatifi Üyeliği, Dünya Ekonomik Forumu Müzakere ve Çatışma Çözümü Forumu Konsey Üyeliği, Harvard Uluslararası Müzakere Programı Uluslararası Danışmanlar Konseyi Başkanlığı.

DERMOT AHERN

Dermot Ahern is a former Irish Member of Parliament and Government Minister and was a key figure for more than 20 years in the Irish peace process, including in negotiations for the Good Friday Agreement and the St Andrews Agreement. He also has extensive experience at the EU Council level, including as a key negotiator and signatory to the Constitutional and Lisbon Treaties. In 2005, he was appointed by the then UN Secretary General Kofi Annan, to be a Special Envoy on the issue of UN Reform.

Geçmişte İrlanda Parlamentosu milletvekilliği ve kabinede bakanlık görevlerinde bulunan Dermot Ahern, 20 yıldan fazla bir süre İrlanda barış sürecinde anahtar bir rol oynamıştır ve bu süre içinde Belfast Anlaşması (Hayırlı Cuma Anlaşması) ve St. Andrews Anlaşması için yapılan müzakerelere dahil olmuştur. AB Konseyi seviyesinde de önemli tecrübeleri olan Ahern, AB Anayasası ve Lizbon Antlaşmaları sürecinde de önemli bir arabulucu ve imzacı olmuştur. 2005 yılında dönemin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından BM Reformu konusunda özel temsilci olarak atanmıştır.

Prof. Dr. AŞKIN ASAN

Professor Dr. Aşkın Asan is an executive board member of the Maarif Foundation, a member of Turkey's Democracy Platform, and a faculty member at Istanbul Ticaret University. Elected as a Member of the Turkish Grand National Assembly from Ankara, Prof. Dr. Asan served as a vice president of the Parliamentary Assembly of the Mediterranean and was a member of the Turkish Delegation of the Parliamentary Union of the Organisation of the Islamic Conference during her time in parliamentary office. She is a former Deputy Minister of Family and Social Policies (2011-2014) and was Rector of Avrasya University in Trabzon between 2014-2017.

Maarif Vakfı Mütevelli Heyeti üyesi ve Türkiye Demokrasi Platformu kurucu üyesi olan Aşkın Asan, 23. Dönem'de Ankara Milletvekili olarak Parlamento'da görev yaptı. TBMM'de Akdeniz Parlamenter Asamblesi (APA) Türk Grubu Başkanı, Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Komisyonu ve İKÖPAB Türk Grubu Üyesi oldu. 2011-2014 yılları arasında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Bakan Yardımcısı görevini yürüttü. 2014-2017 yılları arasında Avrasya Üniversitesi'nin rektörlüğünü yapan Asan, şu an İstanbul Ticaret Üniversitesi öğretim üyesidir.

Prof. Dr. MEHMET ASUTAY

Professor Dr. Mehmet Asutay is a Professor of Middle Eastern and Islamic Political Economy & Finance at the Durham University Business School, UK. He researches, teaches and supervises research on Islamic political economy and finance, Middle Eastern economic development and finance, the political economy of the Middle East, including Turkish and Kurdish political economies. He is the Director of the Durham Centre for Islamic Economics and Finance and the Managing Editor of the Review of Islamic Economics, as well as Associate Editor of the American Journal of Islamic Social Science. He is the Honorary Treasurer of the BRISMES (British Society for Middle Eastern Studies); and of the IAIE (International Association for Islamic Economics).

ALİ BAYRAMOĞLU

Ali Bayramoğlu is a writer and political commentator. Since 1994, he has contributed as a columnist for a variety of newspapers. He is currently a columnist for Al-Monitor. He is a member of the former Wise Persons Committee in Turkey, established by then-Prime Minister Erdoğan.

Yazar ve siyaset yorumcusu olan Ali Bayramoğlu uzun yıllar günlük yayınlanan Yeni Şafak gazetesinde köşe yazarlığı yapmıştır. Recep Tayyip Erdoğan'ın başbakanlığı döneminde oluşturulan Akil İnsanlar Heyetinde yer almıştır. Bayramoğlu köşe yazılarına şu an Al-Monitor'de devam etmektedir.

Prof. CHRISTINE BELL

Professor Christine Bell is a legal expert based in Edinburgh, Scotland. She is Professor of Constitutional Law and Assistant Principal (Global Justice) at the University of Edinburgh, Co-director of the Global Justice Academy, and a member of the British Academy. She was chairperson of the Belfast-based human rights organization, the Committee on the Administration of Justice, from 1995-7, and a founder member of the Northern Ireland Human Rights Commission established under the terms of the Belfast Agreement. In 1999 she was a member of the European Commission's Committee of Experts on Fundamental Rights. She is an expert on transitional justice, peace negotiations, constitutional law and human rights law. She regularly conducts training on these topics for diplomats, mediators and lawyers, has been involved as a legal advisor in a number of peace negotiations, and acted as an expert in transitional justice for the UN Secretary-General, the Office of the High Commissioner for Human Rights, and UNIFEM.

İskoçya'nın başkenti Edinburgh'ta faaliyet yürüten bir hukukçudur. Edinburgh Üniversitesi'nde Anayasa hukuku profesörü olarak ve aynı üniversite bünyesindeki Küresel Adalet Projesinde Müdür yardımcısı olarak görev yapmaktadır. İngiliz Akademisi üyesi de olan Bell, 1995-1997 yılları arasında Belfast merkezli İnsan Hakları örgütü Adalet İdaresi Komisyonu başkanı ve Belfast Anlaşması şartları çerçevesinde kurulan Kuzey İrlanda İnsan Hakları Komisyonu kurucu üyesi olarak görev yaptı. 1999'da ise Avrupa Komisyonu Temel Haklar Uzmanlar Komitesi üyeliğinde bulundu. Temel uzmanlık alanları Geçiş Dönemi Adaleti, Barış Müzakereleri, Anayasa Hukuku ve İnsan Hakları olan Prof. Bell, aynı zamanda bu konularda diplomat, arabulucu ve hukukçulara eğitim vermekte, BM Genel Sekreterliği, İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi ve UNIFEM'in de dahil olduğu kurumlarda hukuk danışmanı olarak görev yapmaktadır.

ORAL ÇALIŞLAR

Oral Çalışlar completed his studies at the Ankara University Faculty of Political Sciences. Was President of the Club of Socialist Thought at the university, as well as Secretary-General of the Ankara University Student Union. Wrote for Türk Solu journal which was launched in 1967 and for the Aydınlık journal which was launched in 1968. Was member of the editorial board of Aydınlık journal. Was arrested after the 12th of March 1971 military coup. Remained imprisoned for three years until the Amnesty law adopted in 1974. Was Editor in Chief for the Aydınlık daily newspaper launched in 1978. Was arrested again after the 12th of September 1980 military coup and released in August 1988 after four years in prison. Lived in Hamburg between 1990 and 1992 upon the invitation of the Senate of Hamburg. Worked for Cumhuriyet daily between 1992 and 2008. Broadcast television programmes on different channels, including TRT, 24TV, 360, and SKYTÜRK. Transferred from Cumhuriyet daily to Radikal daily in 2008. Between 2004-2007, he was in board of Turkish Journalists Association. He has a permanent press card. Became Editor in Chief for Taraf daily in 2013. Was part of the Wise People Committee in the same year. Later had to leave Taraf daily alongside Halil Bertay, Alper Görmüş, Vahap Coşkun, Erol Katircioğlu, Mithat Sançar, and Yıldırım Oğur, among others, after the intervention of the Gülen Congregation. Returned to Radikal daily.

Started writing for Posta daily after 2016, when Radikal was discontinued. Continues work as a commentator on TV news channels. Has 20 published books, including The Leaders' Prison, Hz. Ali, Mamak Prison from the 12th of March to 12th of September, The Kurdish Issue with Öcalan and Burkay, My 68 Memoirs, The Alevis, When Deniz and Friends Were Executed, My Childhood in Tarsus, The History of Gulenism. Recipient of a large number of journalism and research awards. Married (1976) to author and journalist İpek Çalışlar. Father of author Reşat Çalışlar.

Oral Çalışlar Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde eğitimini tamamladı. Üniversitede Sosyalist Fikir Kulübü başkanlığını ve Ankara Üniversitesi Öğrenci Birliği genel sekreterliğini yaptı. 1967'de kurulan Türk Solu ve 1967'de kurulan Aydınlık dergileri için yazdı. Ayrıca Aydınlık dergisinin yayın kurulu üyesiydi. 12 Mart 1971 darbesinden sonra tutuklandı ve 1974'te af yasası çıkana kadar üç yıl cezaevinde kaldı. 1978 yılında çıkan Aydınlık Gazetesi'nin yazı işleri müdürlüğünü yaptı. 12 Eylül 1980 darbesi sonrasında tekrardan tutuklandı ve dört yıl cezaevinde kaldıktan sonra Ağustos 1988'de tahliye edildi. Hamburg Senato'sunun daveti üzerine gittiği Hamburg'da 1990-1992 yılları arasında yaşadı. 1992 ve 2008 yılları arasında Cumhuriyet Gazetesi'nde çalıştı. TRT, 24TV, 360 ve SKYTÜRK de dâhil olmak üzere çeşitli kanallarda televizyon programı yaptı. 2008 yılında Cumhuriyet'ten Radikal Gazetesi'ne geçiş yaptı. 2004-2007 yılları arasında Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Yönetim Kurulu'ndaydı. Kendisinin sürekli basın kartı bulunmaktadır. 2013 yılında Taraf Gazetesi Yazı İşleri Müdürü oldu. Aynı yıl Âkil İnsanlar Heyeti'nde yer aldı. Daha sonra, Gülen Cemaati'nin müdahalesi sonucunda, Halil Bertay, Alper Görmüş, Vahap Coşkun, Erol Katircioğlu, Mithat Sançar, Yıldırım Oğur ve diğerleriyle birlikte Taraf'tan ayrıldı. Radikal'e geri dönüş yaptı. Radikal Gazetesi kapandıktan sonra, 2016 yılında Posta Gazetesi için yazmaya başladı. Televizyon programlarına siyaset yorumcusu olarak katılmaya devam etmektedir. 20 kitap yayınlamıştır. Bunların arasında 'Liderler Hapishanesi', 'Hz. Ali', 'Mamak Askeri Cezaevi', 'Öcalan ve Burkay'la Kürt Sorunu', '68 Anılarım', 'Aleviler', 'Denizler İdama Giderken', 'Çocukluğumun Tarsus'u' ve 'Fetullahçılığın Tarihi' de bulunmaktadır. Gazetecilik ve araştırma alanlarında birçok ödüle sahiptir. 1976'dan beri yazar ve gazeteci İpek Çalışlar ile evlidir. Yazar Reşat Çalışlar'ın babasıdır.

CENGİZ ÇANDAR

Cengiz Çandar is currently a columnist for Al-Monitor, a widely respected online magazine that provides analysis on Turkey and the Middle East. He is a former war correspondent and an expert on the Middle East.

He served as a special adviser to the former Turkish president, Turgut Ozal. Cengiz Çandar is a Distinguished Visiting Scholar at the Stockholm University Institute for Turkish Studies (SUITS).

Kıdemli bir gazeteci ve köşe yazarı olan Çandar uzun yıllar Radikal gazetesi için köşe yazarlığı yapmıştır. Al Monitor haber sitesinde köşe yazarlığı yapmaktadır. Ortadoğu konusunda önemli bir uzman olan Çandar, bir dönem savaş muhabiri olarak çalışmış ve Türkiye eski Cumhurbaşkanı merhum Turgut Özal'a özel danışmanlık yapmıştır.

ANDY CARL

Andy Carl is an independent expert on conflict resolution and public participation in peace processes. He believes that building peace is not an act of charity but an act of justice. He co-founded and was Executive Director of Conciliation Resources. Previously, he was the first

Programme Director with International Alert. He is currently an Honorary Fellow of Practice at the School of Law, University of Edinburgh. He serves as an adviser to a number of peacebuilding initiatives including the Inclusive Peace and Transition Initiative at the Graduate Institute in Geneva, the Legal Tools for Peace-Making Project in Cambridge, and the Oxford Research Group, London.

Andy Carl çatışma çözümü ve barış süreçlerine kamusal katılımın sağlanması üzerine çalışan bağımsız bir uzmandır. Barışın inşasının bir hayırseverlik faaliyetinden ziyade adaletin yerine getirilmesi çabası olduğuna inanan Carl, çatışma Çözümü alanında çalışan etkili kurumlardan biri olan Conciliation Resources'un kurucularından biridir. Bir dönem Uluslararası Uyarı (International Alert) isimli kurumda Program Direktörü olarak görev yapan Carl, halen Edinburgh Üniversitesi Hukuk Fakültesi bünyesinde Fahri Bilim Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır. Barış inşası üzerine çalışan Cenevre Mezunlar İnsiyatifi bünyesindeki Barış ve Geçiş Dönemi İnsiyatifi, Cambridge'te yürütülen Barışın İnşası için Yasal Araçlar Projesi ve Londra'da faaliyet yürüten Oxford Araştırma Grubu gibi bir dizi kurum ve oluşuma danışmanlık yapmaya devam etmektedir.

Dr. VAHAP COŞKUN

Dr. Vahap Coşkun is a Professor of Law at University of Dicle in Diyarbakır where he also completed his bachelor's and master's degrees in law. Coşkun received his PhD from Ankara University Faculty of Law. He has written for Serbestiyet and Kurdistan24 online newspaper. He has published books on human rights, constitutional law, political theory and social peace. Coşkun was a member of the former Wise Persons Commission in Turkey (Central Anatolian Region).

Dr. Vahap Coşkun Diyarbakır'da, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde öğretim üyesidir. Lisans ve lisansüstü eğitimini Dicle Üniversitesi'nde tamamladıktan sonra Ankara Üniversitesi'nde Hukuk Doktoru tamamlamıştır. Serbestiyet ve Kurdistan 24 online gazetesinde makale yazan Coşkun, insan hakları, anayasa hukuku, siyasal teori ve toplumsal barış konulu kitaplar yayınlamıştır. Coşkun, Akil İnsanlar Komisyonu'nun İç Anadolu bölgesi üyesiydi.

AYŞEGÜL DOĞAN

Ayşegül Doğan is a journalist who has conducted interviews, created news files and programmes for independent news platforms. She studied at the Faculty of Cultural Mediation and Communications at Metz

University, and Paris School of Journalism. As a student, she worked at the Ankara bureau of Agence-France Presse (AFP), the Paris bureau of Courier International and at the Kurdish service of The Voice of America. She worked as a programme creator at Radyo Ekin, and as a translator-journalist for the Turkish edition of Le Monde Diplomatique. She was a lecturer at the Kurdology department of National Institute of Oriental Languages and Civilizations in Paris. She worked on political communications for a long time. From its establishment in 2011 to its closure in 2016, she worked as a programmes coordinator at IMC TV. She prepared and presented the programme "Gündem Müzakere" on the same channel.

Bağımsız haber platformlarına özel röportaj, haber dosyası ve programlar hazırlayan gazeteci Ayşegül Doğan; Metz Üniversitesi Medyasyon Kültürel ve İletişim Fakültesi'nin ardından eğitimine Paris Yüksek Gazetecilik Oku-

lu'nda devam etti. Okul yıllarında, Fransız Haber Ajansı-AFP'nin Ankara, Courier International'ın Paris bürosunda ve Amerika'nın Sesi Kürtçe servisinde gazeteciliği deneyimledi. Radyo Ekin'de programcı, Le Monde Diplomatique Türkçe'de çevirmen gazeteci olarak çalıştı. Paris'te yaşadığı süre içinde Doğu Dilleri ve Medeniyetleri Enstitüsü Kürdoloji bölümünde okutmanlık yaptı. Uzunca bir süre siyaset iletişimi ile ilgilendi. 2011'de kurulan IMC TV 2016'da kapatılana dek; program koordinatörü olarak çalıştı. Aynı kanalda "Gündem Müzakere" programını hazırladı ve sundu. Halen ülkesindeki pek çok meslektaş gibi etik ilkelere bağlı; bağımsız bir gazeteci olarak çalışma arayış, istek ve heyecanını koruyor.

VEGARD ELLEFSEN

Vegard is a Norwegian diplomat who retired 31 August 2019 from the foreign service when he left his last posting as ambassador to Ankara. He has been twice posted to NATO both as Permanent representative on the North Atlantic Council and deputy to the same position. He has earlier been posted to the Norwegian mission to the U.N. in New York and to the Embassy in Ottawa. In the Norwegian Ministry of foreign affairs he has been Political Director, Director General for the Regional division, Director of the Minister's secretariat and special envoy to the Sudan peace talks and special envoy to Syria and Iraq. Mr. Ellefsen has a Master in Political Science from the University of Oslo.

Norveçli bir diplomat olan Vegard, 31 Ağustos 2019'da dışişlerinden emekli olduğunda Ankara'da büyükelçi olarak görev yapmaktaydı. İki kere NATO'ya atanan Vergard, Kuzey Atlantik Konseyi Daimi Temsilcisi ve Daimi Temsilci Yardımcısı olarak görev yapmıştır. Daha öncesinde de New York'ta Norveç Birleşmiş Milletler Daimi Temsilciliği'nde ve Ottawa Büyükelçiliği'nde bulundu. Norveç Dış İşleri Bakanlığı'nda Siyasi İşler Direktörü, Bölgesel Bölünme Genel Müdürü, bakanın Özel Kalem Müdürlüğü Direktörü, Sudan barış müzakereleri özel temsilcisi ve Suriye ve Irak özel temsilcisi olarak görev aldı. Ellefsen Oslo Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi yüksek lisansı yapmıştır.

Prof. Dr. FAZIL HÜSNÜ ERDEM

Dr. Fazıl Hüsni Erdem is Professor of Constitutional Law and Head of the Department of Constitutional Law at Dicle University, Diyarbakır. In 2007, Erdem was a member of the commission which was established to draft a new constitution to replace the Constitution of 1982 which was introduced following the coup d'etat of 1980. Erdem was a member of the Wise Persons Committee in Turkey, established by then Prime Minister Erdoğan, in the team that was responsible for the South-eastern Anatolia Region.

Fazıl Hüsni Erdem Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı Başkanı'dır. 2007'de, 1980 darbesinin takiben yürürlüğe giren 1982 darbe anayasasını değiştirmek üzere kurulan yeni anayasa hazırlama komisyonunda yer almıştır. Erdem, 2013'de Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından Demokratik açılım ve çözüm süreci kapsamında oluşturulan Akil İnsanlar Heyeti üyesidir.

Prof. Dr. SALOMÓN LERNER FEBRES

Professor Dr. Salomón Lerner Febres holds a PhD in Philosophy from Université Catholique de Louvain. He is Executive President of the Center for Democracy and Human Rights and Professor and Rector Emeritus of Pontifical Catholic University of Peru. He is former President of the Truth and Reconciliation Commission of Peru. Prof. Lerner has given many talks and speeches about the role and the nature of university, the problems of scholar research in higher education and about ethics and public culture. Furthermore, he has participated in numerous conferences in Peru and other countries about violence and pacification. In addition, he has been a speaker and panellist in multiple workshops and symposiums about the work and findings of the Truth and Reconciliation Commission of Peru. He has received several honorary doctorates as well as numerous recognitions and distinctions of governments and international human rights institutions.

Prof. Salomón felsefe alanındaki doktora eğitimini Belçika'daki Université Catholique de Louvain'de tamamlamıştır. Peru'daki Pontifical Catholic Üniversitesi'nin onursal rektörü sıfatını taşıyan Prof. Salomón Lerner Febres, aynı üniversite bünyesindeki Demokrasi ve İnsan Hakları Merkezi'nin de başkanlığını

yapmaktadır. Peru Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu eski başkanıdır. Üniversitenin rolü ve doğası, akademik çalışmalarda karşılaşılan zorluklar, etik ve kamu kültürü konulu çok sayıda konuşma yapmış, şiddet ve pasifizm konusunda Peru başta olmak üzere pek çok ülkede yapılan konferanslara konuşmacı olarak katılmıştır.

Prof. MERVYN FROST

Professor Mervyn Frost teaches International Relations, and was former Head of the Department of War Studies, at King's College London, UK. He was previously Chair of Politics at the University of Natal, Durban, South Africa and was President of the South African Political Studies Association. He currently sits on the editorial boards of International Political Sociology and the Journal of International Political Theory, among others. He is an expert on human rights in international relations, humanitarian intervention, justice in world politics, democratising global governance, the just war tradition in an era of New Wars, and ethics in a globalising world.

Londra'daki King's College'in Savaş Çalışmaları bölümünün başkanlığını yapmaktadır. Daha önce Güney Afrika'nın Durban şehrindeki Natal Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi bölümünün başkanlığını yapmıştır. Güney Afrika Siyaset Çalışmaları Enstitüsü Başkanlığı görevinde de bulunan Profesör Frost, İnsan Hakları ve Uluslararası İlişkiler, İnsancıl Müdahale, Dünya Siyasetinde Adalet, Küresel Yönetimin Demokratikleştirilmesi, Yeni Savaşlar Döneminde Adil Savaş Geleneği ve Küreselleşen Dünyada Etik gibi konularda uzman bir isimdir.

DAVID GORMAN, Director, Eurasia

David has more than 25 years of experience in the field of peacemaking. He started his career in the Middle East and he went on to work for international organisations on a wide range of conflicts around the world. David has been based in the Philippines, Indonesia, Liberia, Bosnia as well as the West Bank and Gaza and has been working in Eurasia for the last several years. He graduated from

the London School of Economics, was featured in the award winning film 'Miles and War' as well as several publications and has published several articles on mediation.

David'in barış inşası alanında 25 yıldan fazla deneyimi bulunmaktadır. David kariyerine Orta Doğu'da başladı ve daha sonra uluslararası kurumlarda, dünyanın çeşitli yerlerinde olan çatışmalar üzerinde çalıştı. Kendisi Filipinler, Endonezya, Liberya, Bosna, Batı Şeria ve Gazze'de bulundu. Son birkaç yıldır da Avrasya bölgesinde çalışmaktadır. David London School of Economics'den mezun oldu, ödüllü 'Miles and War' filminde ve çeşitli yayınlarda yer aldı ve arabuluculukla ilgili çeşitli makaleler yayımladı.

MARTIN GRIFFITHS

Martin Griffiths is a senior international mediator and currently the UN's Envoy to Yemen. From 1999 to 2010 he was the founding Director of the Centre for Humanitarian Dialogue in Geneva where he specialised in developing political dialogue between governments and insurgents in a range of countries across Asia, Africa and Europe. He is a co-founder of Inter Mediate, a London based NGO devoted to conflict resolution, and has worked for international organisations including UNICEF, Save the Children, Action Aid, and the European Institute of Peace. Griffiths has also worked in the British Diplomatic Service and for the UN, including as Director of the Department of Humanitarian Affairs (Geneva), Deputy to the Emergency Relief Coordinator (New York), Regional Humanitarian Coordinator for the Great Lakes, Regional Coordinator in the Balkans and Deputy Head of the Supervisory Mission in Syria (UNSMIS).

Üst düzeyde uluslararası bir arabulucu olan Martin Griffiths, uluslararası bir arabulucudur ve yakın zamanda BM Yemen Özel Temsilcisi olarak atanmıştır. Asya, Afrika ve Avrupa kıtalarındaki çeşitli ülkelerde hükümetler ile isyancı gruplar arasında siyasal diyalog geliştirilmesi üzerine çalışan Cenevre'deki İnsani Diyalog Merkezi'nin (Centre for Humanitarian Dialogue) kurucu direktörü olan Martin Griffiths 1999-2010 yılları arasında bu görevi sürdürmüştür. Çatışma çözümü üzerine çalışan Londra merkezli Inter Mediate'in kurucuları arasında bulunan Griffiths, UNICEF, Save the Children ve Action Aid isimli uluslararası kurumlarda da görev yapmıştır. İngiltere Diplomasi Servisi'nde-

ki hizmetlerinin yanı sıra Birleşmiş Milletler bünyesinde Cenevre Ofisi'nde İnsani Faaliyetler Bölümü'nde yönetici, New York ofisinde Acil Yardım Koordinatörü yardımcılığı, Büyük Göller (Great Lakes) bölgesinde İnsani Yardım Koordinatörü, Balkanlarda BM Bölgesel Koordinatörü ve BM eski Genel Sekreteri Kofi Annan'ın BM ve Arap Birliği adına Suriye özel temsilciliği yaptığı dönemde kendisine baş danışmanlık yapmıştır.

KEZBAN HATEMİ

Kezban Hatemi holds an LL.B. from Istanbul University and is registered with the Istanbul Bar Association. She has worked as a self employed lawyer, as well as Turkey's National Commission to UNESCO and a campaigner and advocate during the Bosnian War. She was involved in drafting the Turkish Civil Code and Law of Foundations as well as in preparing the legal groundwork for the chapters on Religious Freedoms and Minorities and Community Foundations within the Framework Law of Harmonization prepared by Turkey in preparation for EU accession. She has published articles on women's, minority groups, children, animals and human rights and the fight against drugs. She is a member of the former Wise Persons Committee in Turkey, established by then Prime Minister Erdoğan, and sits on the Board of Trustees of the Technical University and the Darulacaze Foundation.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olduktan sonra İstanbul Barosuna kayıtlı olarak avukatlık yapmaya başlamıştır. Serbest avukatlık yapmanın yanı sıra UNESCO Türkiye Milli Komisyonu'nda hukukçu olarak görev yapmış, Bosna savaşı sırasında sürdürülen savaş karşıtı kampanyalarda aktif olarak yer almıştır. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik süreci gereği hazırlanan Uyum Yasaları Çerçeve Yasasının Dini Özgürlükler, Azınlıklar ve Vakıflar ile ilgili bölümlerine ilişkin hukuki çalışmalarda yer almış, Türk Ceza Kanunu ve Vakıflar Kanunu'nun taslaklarının hazırlanmasında görev almıştır. İnsan hakları, kadın hakları, azınlık hakları, çocuk hakları, hayvan hakları ve uyuşturucu ile mücadele konularında çok sayıda yazılı eseri vardır. Recep Tayyip Erdoğan'ın başbakanlığı döneminde oluşturulan Akil İnsanlar Heyetinde yer almıştır. Bunun yanı sıra İstanbul Üniversitesi ile Darülaceze Vakfı Mütevellî heyetlerinde görev yapmaktadır.

Dr. EDEL HUGHES

Dr. Edel Hughes is a Senior Lecturer in Law at Middlesex University. Prior to joining Middlesex University, Dr. Hughes was a Senior Lecturer in Law at the University of East London and a Lecturer in Law at the University of Limerick. She was awarded an LL.M. and a PhD in International Human Rights Law from the National University of Ireland, Galway, in 2003 and 2009, respectively. Her research interests are in the areas of international human rights law, public international law, and conflict transformation, with a regional interest in Turkey and the Middle East. She has published widely on these areas.

Dr. Edel Hughes, Middlesex Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde kıdemli öğretim üyesidir. Daha önce Doğu Londra Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve Limerick Üniversitesi'nde görev yapan Hughes, doktorasını 2003-2009 yılları arasında İrlanda Ulusal Üniversitesi'nde Uluslararası İnsan Hakları Hukuku alanında tamamlamıştır. Hughes'un birçok yayınının da bulunduğu çalışma alanları içinde, Orta Doğu'yu ve Türkiye'yi de kapsayan şekilde, uluslararası insan hakları hukuku, uluslararası kamu hukuku ve çatışma çözümü yer almaktadır.

KADİR İNANIR

Kadir İnanır was born in 1949 Fatsa, Ordu. He is an acclaimed actor and director, and has starred in well over a hundred films. He has won several awards for his work in Turkish cinema. He graduated from Marmara University Faculty of Communication. In 2013 he became a member of the Wise Persons Committee for the Mediterranean region.

Ünlü oyuncu ve yönetmen Kadir İnanır, 100'ü aşkın filmde rol almış ve Türk sinemasına katkılarında dolayı pek çok ödüle layık görmüştür. 1949 senesinde Ordu, Fatsa'da doğan İnanır, Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo-Televizyon Bölümünden mezun olmuştur. 2013 senesinde barış sürecini yönetmek amacıyla kurulan Akil İnsanlar Heyeti'ne Akdeniz Bölgesi temsilcisi olarak girmiştir.

Prof. Dr. AHMET İNSEL

Professor Ahmet İnsel is a former faculty member of Galatasaray University in Istanbul, Turkey and Paris 1 Panthéon Sorbonne University, France. He is Managing Editor of the Turkish editing house, İletişim, and member of the editorial board of monthly review, Birikim. He is a regular columnist at Cumhuriyet newspaper and an author who published several books and articles in both Turkish and French.

İletişim Yayınları Yayın Kurulu Koordinatörlüğünü yürüten Ahmet İnsel, Galatasaray Üniversitesi ve Paris 1 Panthéon-Sorbonne Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmıştır. Birikim Dergisi yayın kolektifi üyesi ve Cumhuriyet Gazetesinde köşe yazardır. Türkçe ve Fransızca olmak üzere çok sayıda kitabı ve makalesi bulunmaktadır.

ALEKA KESSLER

Aleka Kessler works as Project Officer at the Centre for Humanitarian Dialogue (HD). Having joined HD in 2017 to work on Syria, Aleka has been coordinating mediation project in complex conflict settings. Previously, Aleka also worked with Médecins Sans Frontières and the United Nations Association Mexico. She holds a degree in International Relations from the University of Geneva and a Master's degree in Development Studies from the Graduate Institute of International and Development Studies in Geneva, where she specialized in humanitarian affairs, negotiation and conflict resolution.

Aleka Kessler İnsani Diyalog Merkezi'nde (HD) proje sorumlusu olarak çalışmaktadır. Suriye üzerinde çalışmak için 2017 yılında HD'ye katılan Kessler, karmaşık çatışma ortamlarında arabuluculuk projesini yürütmektedir. Kessler daha önce Sınır Tanımayan Doktorlar ve Meksika Birleşmiş Milletler Derneği'nde çalışmıştır. Lisans eğitimini Cenevre Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde tamamlayan Kessler, daha sonra yüksek lisansını yine Cenevre'de bulunan Uluslararası ve Kalkınma Çalışmaları Yüksek Lisans Enstitüsü'nde (IHEID) Kalkınma Çalışmaları alanında yaptı. Kessler insanı yardım, arabuluculuk ve çatışma çözümü alanlarında uzmanlaşmıştır.

AVILA KILMURRAY

Avila Kilmurray is a founding member of the Northern Ireland Women's Coalition. She was part of the Coalition's negotiating team for the Good Friday Agreement and has written extensively on community action, the women's movement and conflict transformation. She serves as an adviser on the Ireland Committee of the Joseph Rowntree Charitable Trust as well as a board member of Conciliation Resources (UK) and the Institute for British Irish Studies. She was the first Women's Officer for the Transport & General Workers Union for Ireland (1990-1994) and from 1994-2014 she was Director of the Community Foundation for Northern Ireland, managing EU PEACE funding for the re-integration of political ex-prisoners in Northern Ireland as well as support for community-based peace building. She is a recipient of the Raymond Georis Prize for Innovative Philanthropy through the European Foundation Centre. Kilmurray is working as a consultant with The Social Change Initiative to support work with the Migrant Learning Exchange Programme and learning on peace building.

Avila Kilmurray, Kuzey İrlanda Kadın Koalisyonu'nun kurucusudur ve bu siyasi partinin temsilcilerinden biri olarak Hayırlı Cuma Anlaşması müzakerelerine katılmıştır. Toplumsal tepki, kadın hareketi ve çatışmanın dönüşümü gibi konularda çok sayıda yazılı eseri vardır. Birleşik Krallık ve İrlanda'da aralarında Conciliation Resources (Uzlaşma Kaynakları), the Global Fund for Community Foundations (Toplumsal Vakıflar için Küresel Fon), Conflict Resolution Services Ireland (İrlanda Çatışma Çözümü Hizmetleri) ve the Institute for British Irish Studies (Britanya ve İrlanda çalışmaları Enstitüsü) isimli kurumlarda yönetim kurulu üyesi olarak görev yapmaktadır. 1990-94 yılları arasında Ulaşım ve Genel İşçiler Sendikası'nda Kadınlardan Sorumlu Yönetici olarak çalışmış ve bu görevi yerine getiren ilk kadın olmuştur. 1994-2014 yılları arasında Kuzey İrlanda Toplum Vakfı'nın direktörlüğünü yapmış ve bu görevi sırasında eski siyasi mahkumların yeniden entegrasyonu ile barışın toplumsal zeminde yeniden inşasına dair Avrupa Birliği fonlarının idaresini yürütmüştür. Avrupa Vakıflar Merkezi tarafından verilen Yenilikçi Hayırseverler Raymond Georis Ödülü'nün de sahibidir.

Prof. RAM MANIKKALINGAM

Professor Ram Manikkalingam is founder and director of the Dialogue Advisory Group, an independent organisation that facilitates political dialogue to reduce violence. He is a member of the Special Presidential Task Force on Reconciliation in Sri Lanka and teaches politics at the University of Amsterdam. Previously, he was a Senior Advisor on the Sri Lankan peace process to then President Kumaratunga. He has served as an advisor with Ambassador rank at the Sri Lanka Mission to the United Nations in New York and prior to that he was an advisor on International Security to the Rockefeller Foundation. He is an expert on issues pertaining to conflict, multiculturalism and democracy, and has authored multiple works on these topics. He is a founding board member of the Laksham Kadirgamar Institute for Strategic Studies and International Relations, Colombo, Sri Lanka.

Amsterdam Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü'nde misafir Profesör olarak görev yapmaktadır. Sri Lanka devlet başkanına barış süreci için danışmanlık yapmıştır. Danışmanlık görevini hala sürdürmektedir. Uzmanlık alanları arasında çatışma, çokkültürlülük, demokrasi gibi konular bulunan Prof. Ram Manikkalingam, Sri Lanka'daki Laksham Kadirgamar Stratejik Çalışmalar ve Uluslararası İlişkiler Enstitüsü'nün kurucu üyesi ve yönetim kurulu üyesidir.

BEJAN MATUR

Bejan Matur is a renowned Turkey-based author and poet. She has published ten works of poetry and prose. In her writing she focuses mainly on Kurdish politics, the Armenian issue, minority issues, prison literature and women's rights. She has won several literary prizes and her work has been translated into over 28 languages. She was formerly Director of the Diyarbakır Cultural Art Foundation (DKSV). She is a columnist for the Daily Zaman, and occasionally for the English version, Today's Zaman.

Türkiye'nin önde gelen şair ve yazarlarından biridir. Şiir ve gazetecilik alanında yayımlanmış 10 kitabı bulunmaktadır. 2012 yılının başına kadar yazdığı düzenli köşe yazılarında Kürt siyaseti, Ermeni sorunu, gündelik siyaset, azınlık sorunları, cezaevi yazıları ve kadın sorunu gibi konuları işlemiştir. Yaptıkları 28 değişik dile çevrilen Matur, çok sayıda edebiyat ödülü sahibidir. Diyarbakır Kültür ve Sanat Vakfı Kurucu Başkanlığı görevinde bulunmuştur.

Prof. MONICA MCWILLIAMS

Professor Monica McWilliams teaches in the Transitional Justice Institute at Ulster University in Northern Ireland. She currently serves on a three-person panel established by the Northern Ireland government to make recommendations on the disbandment of paramilitary organisations in Northern Ireland. During the Northern Ireland peace process, Prof. McWilliams co-founded the Northern Ireland Women's Coalition political party and was elected as a delegate to the Multi-Party Peace Negotiations, which took place in 1996 to 1998. She was also elected to serve as a member of the Northern Ireland Legislative Assembly from 1998 to 2003. Prof. McWilliams is a signatory of the Belfast/Good Friday Agreement and has chaired the Implementation Committee on Human Rights on behalf of the British and Irish governments. For her role in delivering the peace agreement in Northern Ireland, Prof. McWilliams was one recipient of the John F. Kennedy Leadership and Courage Award.

Prof. Monica McWilliams, Ulster Üniversitesi'ndeki Geçiş Dönemi Adaleti Enstitüsü'ne bağlı Kadın Çalışmaları Bölümü'nde öğretim üyesidir. 2005-2011 yılları arasında Kuzey İrlanda İnsan Hakları Komisyonu Komiseri olarak Kuzey İrlanda Haklar Beyannamesi için tavsiyeler hazırlamaktan sorumlu olarak görev yapmıştır. Kuzey İrlanda Kadın Koalisyonu'nun kurucularından olan Prof. McWilliams 1998 yılında Belfast (Hayırlı Cuma) Barış Anlaşması'nın imzalanmasıyla sonuçlanan Çok Partili Barış Görüşmeleri'nde yer almıştır.

HANNE MELFALD

Hanne Melfald worked with the Norwegian Ministry of Foreign Affairs for eight years including as the Senior Adviser to the Secretariat of the Foreign Minister of Norway before she became a Project Manager in HD's Eurasia office in 2015. She previously worked for the United Nations for six years including two years with the United Nations Assistance Mission in Afghanistan as Special Assistant to the Special Representative of the Secretary-General. She has also worked for the United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs in Nepal and Geneva, as well as for the Norwegian Refugee Council and the Norwegian Directorate of Immigration. Melfald has a degree in International Relations from the University of Bergen

and the University of California, Santa Barbara, as well as a Master's degree in Political Science from the University of Oslo.

Hanne Melfald, başkanışmanlık dahil olmak üzere 8 yıl boyunca Norveç Dışişleri Bakanlığı bünyesinde çeşitli görevlerde bulunmuş, 2015 yılından itibaren İnsani Diyalog için Merkez isimli kurumun Avrasya biriminde Proje Müdürü olarak çalışmaya başlamıştır. Geçmişte Birleşmiş Milletler bünyesinde görev almış, bu görevi sırasında 2 yıl boyunca Birleşmiş Milletler'in Afganistan Yardım Misyonunda BM Genel Sekreteri Özel Temsilcisi olarak görev yapmıştır. Ayrıca Birleşmiş Milletler Cenevre Yerleşkesi bünyesinde bulunan Nepal İnsani Yardım Koordinasyon Ofisinde de görev almıştır. Bir dönem Norveç Sığınmacılar Konseyi ve Norveç Göçmenlik İşleri Müdürlüğünde çalışan Hanna Melfald Norveç'in Bergen ve ABD'nin Kaliforniya Üniversitelerinde aldığı Uluslararası İlişkiler eğitimi Olso Üniversitesinde aldığı Siyaset Bilimi yüksek lisans eğitimiyle tamamlamıştır.

ROELF MEYER

Meyer is currently a consultant on international peace processes having advised parties in Northern Ireland, Sri Lanka, Rwanda, Burundi, Iraq, Kosovo, the Basque Region, Guyana, Bolivia, Kenya, Madagascar, and South Sudan. Meyer's experience in international peace processes stems from his involvement in the settlement of the South African conflict in which he was the government's chief negotiator in constitutional negotiations with the ANC's chief negotiator and current South African President, Cyril Ramaphosa. Negotiating the end of apartheid and paving the way for South Africa's first democratic elections in 1994, Meyer continued his post as Minister of Constitutional Affairs in the Cabinet of the new President, Nelson Mandela. Meyer retired as a Member of Parliament and as the Gauteng leader of the National Party in 1996 and co-founded the United Democratic Movement (UDM) political party the following year. Retiring from politics in 2000, Meyer has since held a number of international positions, including membership of the Strategy Committee of the Project on Justice in Times of Transition at Harvard University. Roelf Meyer, Güney Afrika'daki barış sürecinde iktidar partisi Ulusal Parti adına başmüzakereci olarak görev yapmıştır. O dönem Afrika Ulusal Kongresi (ANC) adına başmüzakereci olarak görev yapan ve şu an Güney Afrika devlet başkanı olan Cyril Ramaphosa ile birlikte yürüttüğü müzakereler sonrasında Gü-

ney Afrika'daki ırkçı apartheid rejim sona erdirilmiş ve 1994 yılında ülkedeki ilk özgür seçimlerin yapılması sağlanmıştır. Yapılan seçim sonrası yeni devlet başkanı seçilen Nelson Mandela kurduğu ilk hükümette Roelf Meyer'e Anayasal İlişkilerden Sorumlu Bakan olarak görev vermiştir. Roelf Meyer 2011-2014 yılları arasında Güney Afrika Savunma Değerlendirme Komitesine başkanlık yapmış, aynı zamanda aktif olan bazı barış süreçlerine dahil olarak Kuzey İrlanda, Sri Lanka, Ruanda, Burundi, Irak, Kosova, Bask Bölgesi, Guyana, Bolivya, Kenya, Madagaskar ve Güney Sudan'da çatışan taraflara danışmanlık yapmıştır.

MARK MULLER QC

Mark Muller, QC, is a senior advocate at Doughty Street Chambers (London) and the Scottish Faculty of Advocates (Edinburgh) where he specialises in public international law and human rights. Muller is also currently on the UN Department of Political Affairs Standby Team of Mediation Experts and is the UN Special Envoy to Syria in the Syrian peace talks. He has many years' experience of advising numerous international bodies, such as Humanitarian Dialogue (Geneva) and Inter-Mediate (London) on conflict resolution, mediation, confidence-building, ceasefires, power-sharing, humanitarian law, constitution-making and dialogue processes. Muller also co-founded Beyond Borders and the Delfina Foundation.

Mark Muller Londra merkezli Doughty Street Chambers Hukuk Bürosu'na ve Edinburg'daki İskoç Avukatlar Birliği'ne bağlı olarak çalışan tecrübeli bir hukukçudur. Uluslararası kamu hukuku ve insan hakları hukuku alanında uzman olan Muller, Afganistan, Libya, Irak ve Suriye gibi çeşitli çatışma alanlarında uzun seneler çatışma çözümü, arabuluculuk, çatışmasızlık ve iktidar paylaşımı konusunda danışmanlık hizmeti vermiştir. 2005'den bu yana İnsani Diyalog için Merkez (Centre for Humanitarian Dialogue), Çatışma Ötesi (Beyond Borders) ve Inter Mediate (Arabulucu) isimli kurumlara kıdemli danışmanlık yapmaktadır. Harvard Hukuk Fakültesi üyesi olan Muller bir dönem İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komisyonu başkanlığı ve Barolar Konseyi Hukukun Üstünlüğü Birimi başkanlığı görevlerini de yürütmüştür. Kültürel diyalog yoluyla barışı ve uluslararası anlayışı teşvik etme amacıyla İskoçya'da kurulan Sınırlar Ötesi (Beyond Borders) isimli oluşumun kurucusu olan Muller halen BM Siyasal İlişkiler Birimi bünyesindeki Arabulucular Destek Ekibinde Kıdemli Arabuluculuk Uzmanı olarak görev yapmaktadır.

AVNI ÖZGÜREL

Mehmet Avni Özgürel is a Turkish journalist, author and screenwriter. Having worked in several newspapers such as Daily Sabah and Radikal, Özgürel is currently the editor in chief of the daily Yeni Birlik and a TV programmer at TRT Haber. He is the screenwriter of the 2007 Turkish film, Zincirbozan, on the 1980 Turkish coup d'état, Sultan Avrupa'da (2009), on Sultan Abdülaziz's 1867 trip to Europe; and Mahpeyker (2010): Kösem Sultan, on Kösem Sultan. He is also the screenwriter and producer of 2014 Turkish film, Darbe (Coup), on the February 07, 2012 Turkish intelligence crisis. In 2013 he was appointed a member of the Wise Persons Committee in Turkey established by then Prime Minister Erdoğan.

Gazeteci-yazar Avni Özgürel, uzun yıllar Milliyet, Akşam, Sabah ve Radikal gibi çeşitli gazetelerde haber müdürlüğü ve köşe yazarlığı yaptı. 2013 yılında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından Demokratik açılım ve çözüm süreci kapsamında oluşturulan Akil İnsanlar Heyeti üyesidir. 1980 darbesini konu eden belgesel film Zincirbozan (2007), Sultan Abdülaziz'in 1867'de Avrupa'ya yaptığı yolculuğu konu eden Sultan Avrupa'da (2009), Mahpeyker: Kösem Sultan (2010) ve 7 Şubat Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) operasyonunun anlatıldığı "Darbe" filmleri senaristliğini ve yapımcılığını üstlendiği projeler arasındadır. Özgürel, şu anda Yeni Birlik gazetesinin sahibi ve genel yayın yönetmenidir. Ayrıca TRT Haber'de program yapmaktadır.

Prof. JOHN PACKER

Professor John Packer is Associate Professor of Law and Director of the Human Rights Research and Education Centre (HRREC) at the University of Ottawa in Canada. Prof. Packer has worked for inter-governmental organisations for over 20 years, including in Geneva for the UN High Commissioner for Refugees, the International Labour Organisation, and for the UN High Commissioner for Human Rights. From 1995 to 2004, Prof. Packer served as Senior Legal Adviser and then the first Director of the Office of the OSCE High Commissioner on National Minorities in The Hague. In 2012 – 2014, Prof. Packer was a Constitutions and Process Design Expert on the United Nation's Standby Team of Mediation Experts attached to the Department of

Political Affairs, advising in numerous peace processes and political transitions around the world focusing on conflict prevention and resolution, diversity management, constitutional and legal reform, and the protection of human rights.

Dr. John Packer Kanada'da Ottawa Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde doçent ve İnsan Hakları Araştırma ve Eğitim Merkezi (Human Rights Research and Education Centre) müdürüdür. 20 yıl boyunca Packer BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, Uluslararası Çalışma Örgütü ve BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği gibi Cenevre'de bulunan hükümetler arası örgütlerde çalışmıştır. 1995'ten 2004'e kadar Lahey'de Packer Kıdemli Hukuk Danışmanı, ardından da Ulusal Azınlıklar Yüksek Komiserliği birinci müdürü olarak görev almıştır. 2012-2014 yıllarında Packer BM Arabuluculuk Uzmanlar Ekibi siyasi ilişkiler biriminde Anayasa ve Süreçlerin Tasarımı Uzmanı olarak yer aldı. Dünyadaki birçok barış süreci ve siyasi geçişler konusunda danışmanlık yapan Pecker, çatışma önleme ve çözümü, çeşitlilik yönetimi, anayasa ve hukuk reformları ve insan hakları korumasına odaklanmıştır.

JONATHAN POWELL

Jonathan Powell is the founder and CEO of Inter Mediate, an NGO devoted to conflict resolution around the world. In 2014, Powell was appointed by former Prime Minister David Cameron to be the UK's Special Envoy to Libya. He also served as Tony Blair's Chief of Staff in opposition from 1995 to 1997 and again as his Chief of Staff in Downing Street from 1997 to 2007. Prior to his involvement in British politics, Powell was the British Government's chief negotiator on Northern Ireland from 1997 to 2007 and played a key part in leading the peace negotiations and its implementation.

Ortadoğu, Latin Amerika ve Asya'da yaşanan çatışmaların çözümü üzerine çalışan ve devletten bağımsız arabuluculuk kurumu olan Birleşik Krallık merkezli Inter Mediate'in kurucusudur ve İcra Kurulu Başkanıdır. 2014 yılında Birleşik Krallık Başbakanı David Cameron tarafından Libya konusunda Özel Temsilci olarak atanmıştır. 1995-2007 yılları arasında Birleşik Krallık eski Başbakanı Tony Blair kabinesinde Başbakanlık Personel Daire Başkanlığı görevinde bulunmuş, 1997 yılından itibaren Kuzey İrlanda sorununun çözümü için yapılan görüşmelere Britanya adına başmüzakereci olarak katılmıştır. 1978-79 yılları arasında BBC ve Granada TV için gazeteci olarak çalışmış, 1979-1994 yılları arasında ise Britanya adına diplomatik yapmıştır.

Sir KIERAN PRENDERGAST

Sir Kieran Prendergast is a former British diplomat who served as the Under-Secretary General for Political Affairs at the United Nations from 1997 to 2005 and as High Commissioner to Kenya from 1992 to 1995 and to Zimbabwe from 1989 to 1992. During his time at the UN, Prendergast stressed the human rights violations and ethnic cleansing that occurred during the War in Darfur and was involved in the 2004 Cyprus reunification negotiations. Since his retirement from the UN, he has conducted research at the Belfer Center for Science and International Affairs (United States) and is a member of the Advisory Council of Independent Diplomats (United States). Prendergast also holds a number of positions, including Chairman of the Anglo-Turkish Society, a Trustee of the Beit Trust, and Senior Adviser at the Centre for Humanitarian Dialogue.

Birleşik Krallık Dışişleri Bakanlığı bünyesinde aralarında Kıbrıs, Türkiye, İsrail, Hollanda, Kenya ve ABD’de diplomat olarak çalışmıştır. Birleşik Krallık Dışişleri ve Milletler Topluluğu Bürosu’nun (Foreign and Commonwealth Office) Güney Afrika’daki Apartheid rejimi ve Namibya konularıyla ilgilenen birimine başkanlık etmiştir. Bir dönem BM Siyasal İlişkiler Biriminde Müsteşar olarak çalışmış, BM Genel Sekreteri’nin Barış ve Güvenlik konulu yönetim kurulu toplantılarının düzenleyiciliğini yapmış, Afganistan, Burundi, Kıbrıs, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Doğu Timor gibi bölgelerde barış çabalarına dahil olmuştur.

RAJESH RAI

Rajesh Rai was called to the Bar in 1993 with his areas of expertise including human rights law, immigration and asylum law, and public law. He has been treasurer of 1MCB Chambers (London) since 2015 and has also been a Director of an AIM-listed investment company where he led their renewable energy portfolio. Rai is a frequent lecturer on a wide variety of legal issues, including immigration and asylum law and freedom of expression (Bar of Armenia), minority linguistic rights (European Parliament), and women’s and children’s rights in areas of conflict (cross-border conference to NGOs working in Kurdish regions). He is also Founder Director of HIC, a community centred NGO based in Cameroon.

1993 yılında İngiltere ve Galler Barosu’na kaydolmuştur. İnsan Hakları Hukuku, Göçmenlik ve Sığınma Hakkı hukuku ile Kamu Hukuku temel uzmanlık alanlarıdır. Kamerun’daki HIC isimli sivil toplum örgütü ile Uganda’daki Human Energy isimli şirketin kurucusudur. Bir dönem The Joint Council for the Welfare of Immigrants – JCWI – (Göçmenlerin Refahı için Ortak Konsey) direktörlüğünü yapmıştır. Başta İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komisyonu adına olmak üzere uluslararası alanda özellikle Avrupa, Asya, Afrika, ABD ve Hindistan’da çok çeşitli hukuki konular üzerine seminerler ve dersler vermiştir.

Sir DAVID REDDAWAY

Sir David Reddaway is a retired British diplomat currently serving as Chief Executive and Clerk of the Goldsmiths’ Company in London. During his previous career in the Foreign and Commonwealth Office, he served as Ambassador to Turkey (2009-2014), Ambassador to Ireland (2006-2009), High Commissioner to Canada (2003-2006), UK Special Representative for Afghanistan (2002), and Charge d’Affaires in Iran (1990-1993). His other assignments were to Argentina, India, Spain, and Iran, where he was first posted during the Iranian Revolution.

Halen çeşitli özel şirket ve üniversitelere danışman, yönetim kurulu üyesi ve konsültasyon uzmanı olarak hizmet etmektedir. 2016 yılının Ocak ayından bu yana Londra Üniversitesi bünyesindeki Goldsmith Koleji’nde Konsey üyesi ve Goldsmith şirketinde yönetici katip olarak görev yapmaya başlamıştır. Bir dönem Birleşik Krallık adına Türkiye ve İrlanda Cumhuriyeti Büyükelçisi olarak görev yapan Reddaway bu görevinden önce Birleşik Krallık adına Kanada’da Yüksek Misyon Temsilcisi, Afganistan’da Özel Temsilci, İran’da ise Diplomatik temsilci olarak görev yapmıştır. Bu görevlerinin yanı sıra İspanya, Arjantin, ve Hindistan’da diplomatik görevler üstlenmiştir.

Prof. NAOMI ROHT-ARRIAZA

Professor Naomi Roht-Arriaza is a Distinguished Professor of Law at the Hastings College of Law, University of California (San Francisco) and is renowned globally for her expertise in transitional justice, international human rights law, and international humanitarian law. She has extensive knowledge of, and experience in, post-conflict procedures in Latin America and Africa. Roht-Arriaza has contributed to the defence of human rights through legal and social counselling, her position as academic chair, and her published academic works.

Prof. Naomi Roht-Arriaza Amerika Birleşik Devletleri'nin San Francisco şehrindeki UC Hastings College of the Law isimli Hukuk okulunda öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Geçiş Dönemi Adaleti, İnsan Hakları İhlalleri, Uluslararası Ceza Hukuku ve Küresel Çevre Sorunları gibi konular uzmanlık alanına girmektedir.

Dr. MEHMET UFUK URAS

Mehmet Ufuk Uras is a co-founder and member of social liberal Greens and the Left Party of the Future, founded as a merger of the Greens and the Equality and Democracy Party. He was previously a former leader of the now-defunct University Lecturers' Union (Öğretim Elemanları Sendikası) and was elected the chairman of Freedom and Solidarity Party in 1996. Ufuk resigned from the leadership after the 2002 general election. Ufuk ran a successful campaign as a "common candidate of the Left", standing on the independents' ticket, backed by Kurdish-based Democratic Society Party and several left-wing, environmentalist and pro-peace groups in the 2007 general election. He resigned from the Freedom and Solidarity Party on 19 June 2009. After the Democratic Society Party was dissolved in December 2009, he joined forces with the remaining Kurdish MPs in the Peace and Democracy Party group. On 25 November 2012, he became a co-founder and member of social liberal Greens and the Left Party of the Future, founded as a merger of the Greens and the Equality and Democracy Party. Ufuk is a member of the Dialogue Group and is the writer of several books on Turkish politics.

Dr. Mehmet Ufuk Uras İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde lisans, yüksek lisans ve doktora öğrenimini tamamladıktan sonra, milletvekili seçilene kadar İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde yardımcı doçent doktor olarak görev yapmıştır. 22 Temmuz 2007 genel seçimlerinde İstanbul 1. Bölge'den bağımsız milletvekili adayı olmuştur. Seçimlerin sonucunda %3,85 oranıyla yani 81.486 oy alarak İstanbul 1. Bölge'den bağımsız milletvekili olarak 23. dönem meclisine girmiştir. Seçimler öncesinde liderliğinden ayrıldığı Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP) Genel başkanlığına 11 Şubat 2008'de yapılan 5. Olağan Kongresi'ni takiben geri dönmüştür. 17 Haziran 2009 tarihinde, partinin dar grupçu bir anlayışa kaydığı düşüncesi ve sol siyasetin daha geniş bir yelpazeye ulaşması iddiasıyla bir grup arkadaşıyla Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nden istifa etmiştir. ÖDP'den ayrılışıyla birlikte Eşitlik ve Demokrasi Partisi kuruluş sürecine katılmıştır. DTP'nin 19 kişiye düşüp grupsuz kalmasından sonra, Kürt sorununun parlamentoda çözülmesi gerektiğini savunarak Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) grubuna katılmıştır. Ufuk Uras, seçim sürecinde, kuruluş çağrısını yaptığı Eşitlik ve Demokrasi Partisi'ne üye olmuştur. 25 Kasım 2012'de kurulan Yeşiller ve Sol Gelecek Partisinin kurucularındandır ve aynı zamanda PM üyesidir. Uras'ın çok sayıdaki yayınları arasında "ÖDP Söyleşileri", "İdeolojilerin Sonu mu?" (Marksist Araştırmaları Destek Ödülü), "Sezgiciliğin Sonu mu?", "Başka Bir Siyaset Mümkün", "Kurtuluş Savaşında Sol", "Siyaset Yazıları" ve "Alternatif Siyaset Arayışları" "Sokaktan Parlamenta" "Söz Meclisten Dışarı" ve "Meclis Notları" adlı kitapları da bulunmaktadır.

Prof. Dr. SEVTAP YOKUŞ

Professor Dr Sevtap Yokuş is a Law Faculty Member at İstanbul Altınbaş University in the Department of Constitutional Law. She holds a PhD in Public Law from the Faculty of Law, İstanbul University, awarded in 1995 for her thesis which assessed the state of emergency regime in Turkey with reference to the European Convention on Human Rights. She is a widely published expert in the areas of Constitutional Law and Human Rights and has multiple years' experience of working as a university lecturer at undergraduate, postgraduate and doctoral level. She also has experience of working as a lawyer in the European Court of Human Rights.

Prof. Dr. Sevtap Yokuş İstanbul Altınbaş Üniversitesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı öğretim üyesidir. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Doktora Programı bünyesinde başladığı doktorasını "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Türkiye'de Olağanüstü Hal Rejimine Etkisi" başlıklı tezle 1995 yılında tamamlamıştır. Akademik görevi sırasında lisans, yüksek lisans ve doktora aşamasında dersler veren Prof. Dr. Yokuş özellikle Anayasa Hukuku ve İnsan hakları Hukuk alanında uzmanlaşmıştır. Ayrıca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuruda pratik avukatlık deneyimi de bulunmaktadır.

11 Guilford Street London WC1N 1DH

United Kingdom

+44 (0) 207 405 3835

 democraticprogress.org

 info@democraticprogress.org

 [@DPI_UK](https://twitter.com/DPI_UK)

 [DemocraticProgressInstitute](https://www.facebook.com/DemocraticProgressInstitute)

